

СРПСКА

СВОБОДНЕ НОВИНЕ ● БРОЈ 97 ● 9. МАЈ 1994. ● ЦЕНА 2 ДИНАРА

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Beograd, 199

Isplata valute

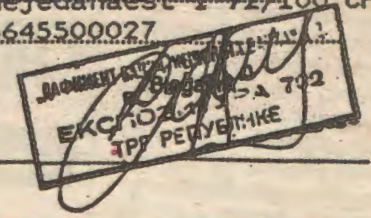
756200054 192,355.20 Dana 12.05.1993
MIRJANA MARKOVIC BGD. TOLSTOJEVA 33
(ime i prezime, ulica i br, bc LK)

1007942715568 u gotovu

Vrsta valute CHF Izнос* **278,411.72 #6518

slovima dvestasedamdesetosamhijadacetiristotinejedanaest i 72/100 CHF
Svrha isplate isplata glavnice po ugovoru broj 75645500027

Primio
Mirja Markovic
DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPOZITURA
TRG REPUBLIKE 702

ДЕМАНТУЈТЕ, ГОСПОЋО!

1007942715568	MIRJANA MARKOVIC						
702	78045500001	25.06.92	3	9	25000.00	BGD. TOLSTOJEVA 33	
	280	25.06.92					5885.23
	280	25.07.92					25000.00
	280	25.08.92					2342.51
	280	25.09.92					
702	84045500005	25.06.92	3	9	97000.00		
	840	25.06.92					41470.72
	840	25.03.93					192500.07
	840	15.04.93					
702	75645500027	20.07.92	3	7	186500.00		
	756	22.07.92					97320.00
	756	22.03.93					252066.85
	756	12.05.93					
					224718.11		
					5.18		
					276411.72		
					-458.72		
					-53696.01		
					-54152.33		

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ / ИЗДАЊЕ
СЛОБОДНИХ НОВИНАРА
ДИРЕКТОР: Даница
Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК: Богољуб Пејчић

УРЕДНИЦИ:
Стево Батић, Илија
Давидовић, Љиљана
Јерговиновић — Булатовић.

СТАЛНИ САРАДНИЦИ:

Миленко Вучетић, Славица Лазич, Сандра Петрушић, Благица Стојановић, Александар Чотрић, Александар Цветковић, Војкан Ристић, Никола Бурзан, Владан Василијевић, Ђорђе Вукоје (фото), Милица Лучић Чавић, Златко Чобовић, Ејуб Штитковац, Љиљана Шоп, Нада Мијатовић, Ружица Ранитовић-Јовић, Бранка Поламенац, Градиша Катић, Сандра Коко (Лондон), Мира Трајковић (Париз), Бранка Митровић, Доика Михаиловић, Миша Бркић.

ГРАФИЧКИ УРЕДНИК:
Раде Марковић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Нада Бошковић, Драгица Бугарски

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Бранкова 13-15, I улаз, VI
спрат, 11000 Београд
ТЕЛЕФОН: 011/620-891,
628-242 (секретаријат),
625-937 (редакција)
ТЕЛЕФАКС: 624-598
ЖИРО РАЧУН:
60801-603-0-27562 СДК
Стари Град
РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ СЕ
НЕ ВРАЋАЈУ

ШТАМПА: ДП „Борба“,
Косовска 26, Београд

Мишљењем Секретаријата за
информације Републике
Србије бр. 413-01 221/91-01
од 15. фебруара 1991.
одређена је стопа пореза од
3%

ДАНИЦА ДРАШКОВИЋ:

УПИСАЋЕМО ИМ „ЛИЈЕВЕ ГРЕШКЕ“

Стр. 6-7

ПОСЛЕ ДРУГОГ КОНГРЕСА СРПСКИХ „ИНТЕЛЕКТУАЛАЦА“

СМАНДРЉАНО СРПСТВО

Стр. 22-29

ЛИК И ДЕЛО РАТКА МЛАДИЋА

МАЛО ГЕНИЈЕ МАЛО ИДИОТ

Стр. 36-38

ДАФИНА И ЊЕНЕ ПРИЗНАНИЦЕ

ДЕМАНТУЈТЕ, ГОСПОДО!

Стр. 10-14

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Isplata val

234,770.00

2201508

BORISLAV MIKELIĆ - BGD

(Ime i prezime, ulica i br, bz)

0909937716502

Vrsta valute

DEM

iznos *** 206,500

slovima

dvestotineses...

ПРИПРЕМА НОВЕ ЗАЈАМСКЕ ОТИМАЧИНЕ:

ПОСЛЕ „ПРЕПОРОДА“ ПОРАЂАЊЕ

Стр. 30-31

МИЛАН ПЕЈИЋ, КОПРОДУЦЕНТ „СЕОБА“:

ВУЧЕЛИЋ СЕ МОЖЕ ПРЕОБРАТИТИ

Стр. 44-47

ДР БРАНКО ЉУТИЋ:

О ДАФИМЕНТУ НАЈСТРОЖА ТАЈНА КАО СПРДАЧИНА

Стр. 20-21

ПОЕЗИЈО, СРАМ ТЕ БИЛО

Како ће се сутра звати ово време насиља људи над људима, одређиваће рушевине и трагови тог насиља и наравно и резултати хашког суда на коме треба да се зброје злочини свих страна и свих народа који, живећи на овим просторима, нису успели да победе своју прошлост.

Ако је историјски заиста једна земља на свету била „сировина за националистичке, етничке и фундаменталистичке идеологије“, онда је прошлост Босне суштински елемент овим идеологијама, јер се на њеном тлу сударају источна и западна цивилизација, католичанство и православље, ислам и хришћанство, па су и Босанци, било које конфесије, покушавали вековима да у свом неизвесном окружењу, пронађу извесност у паролу како је њихова вера боља од комшијске, увек се позивајући на лажне митове својих религија.

Зато се и идеолошка злоупотреба историје којој прошлост даје легитимитет, свом жестином, не баш случајно, сручила на Босну у којој су појединачне омразе бар хиљаду година старије од постанка америчке државе. Зато свет и не разуме сва та лукавства босанских ратовања који се вијају око Сарајева, Сребренице, Горажда, Брчког и ко зна где још, оптужујући за злочине увек другу страну. А тек од њихових офанзива и контраофанзива, просто човеку да мозак стане, јер се бар досад никада није поуздано сазнало ко напада и ко се брани.

Одакле се Ратко Младић повуче, престаје гарантирање, то је чак утврдила и сателитска технологија, али је и чињеница да „авакси“ заслеле над сваком провокацијом муслиманског команданта Расима Делића. За домаћу употребу, свака муслиманска провокација именује се офанзивом, као што се и сваки одговор српске стране тумачи контраофанзивом. Муслиманска офанзива, међутим, потпуно је неуверљива кад се посматра кроз оптику снаге стратегијских размера које су неопходне за офанзиву. Где би се то у опкољеном Горажду и његовом околишту, могле сместити снаге од најмање неколико хиљада ратника, а где пуста ратна техника, без које се не би могло рачунати на минимални ратни успех, какав је, рецимо, пробој из окружења?! Очигледно, крупне речи као што је „офанзива“, па уз то још и „пролећна“, ем што звучи некако отмено и научно ауторативно, ем што психолошки и ратноухљачки мобилише своју страну на бити или не бити, на одсудну одбрану „својих огњишта“.

Муслимани, бар засад, и у људству и у техници једноставно немају снаге за било какву офанзиву али имају изграђени метод провоцирања српске стране, чија „контраофанзивна“ освајања навлаче гнев Унпрофора који онда ланчано алармира Савет безбедности и дежурне авијатичаре НАТО-а, затим следе Резолуције и ултиматуми и повлачења тешке артиљерије у пречнику од 20 километара, што је и коначни циљ Муслимана јер они толико дубоку безбедносну зону не би могли да осигурају никаквом офанзивном акцијом.

То што не разуме Ратко Младић одлично схвата енглески генерал Мајкл Роуз и зато је подједнако омражен на обе стране.

Али у земљи Србији у којој се спорење са светом сматра врхунским патриотизмом, официјелна власт не придаје значај провинцијалној бахатости српских ратовања у Босни и њиховом мазохистичком, готово самоубилачком нагону који их покреће на нове злочине, без обзира што их чини и друга страна. Не може у националном интересу бити некритичко повлађивање свему што долази од војног и цивилног руководства Срба у Босни и стално супротстављање светској заједници у име безусловног пристајања на понашања овог руководства и његову „аргументацију“.

Сва је Босна срушена, у име узвратних злочина. Од кога је Радован Караџић ослобађао Босну? Од Босанаца. Од кога је ослобађао Сарајево! Од Сарајлија. Тај дечији песник, под чијом је командом у Сарајеву убијено 1.600 деце добио је књижевну награду у Црној Гори. Ристо Ратковић (награда носи његово име) је написао стих: „Поезијо срам те било“.

Честити људи стиде се злочина. Један младић, Србин из Требиња, који је бранио комшије Муслимане, тучен је кундацима, док му нису пробали лобању Вучуревићеви војници: син једног православног свештеника бранио је своје суграђане друге вере и он је убијен; париски „Монд“ објављује сведочанство извесног Винка, Хрвата, у чију су кућу у Бањалуци упала четворица униформисаних и наоружаних људи и почели да га „обрађују“ ножем маљем и гвозденом шипком. Њега је, истинички, унакаженог спасио комшија Србин, који је улетео у кућу, залупао и погинуо заједно са тројицом нападача.

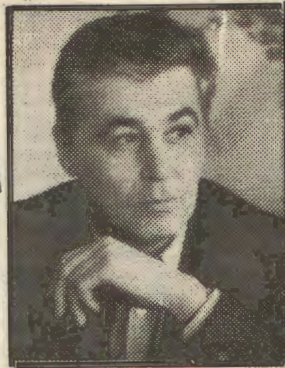
„Будимо људи“, речи су патријарха Павла али како то бити у зло време кад је човек човеку вк, а ако није, онда је издајник или страни плаћеник, или најчешће и једно и друго.

и то је

Србија

Пише: Миленко ВУЧЕТИЋ

СЛИКАМО СЕ КАД ГОД

1.

Сањајући о демократској и европејској Србији, које никада неће бити каква је у сновима, заварани митовима о демократској и европејској Србији, које никада није било, сем у сновима, неспремни смо и не умемо, чак и кад нас буде топови лудих и врисци закраних и када се демократија и европејство на све стране жигошу као издаја, да видимо недемократску и провинцијалну, од демократије и европејства застрашену Србију, каква нам је кобно суђена.

2.

Наш јавни живот је запуштена и прљава железничка станица на крају света и времена, пуна ужурбаних и нервозних људи, који би, с картама или без карата, с пртљагом или без пртљага, прескачући пијане божјаке, обилазећи губавце и газећи мутавце, да ускоче у први воз историје и отпутују у бесмртност.

Многима од њих, можда и свима, ма ко да су и ма какви да су, па и најгори кад су, нарочито најгори кад су, то и успева.

Тамо где су трулеж и распадање небо и земља, тамо где су лимени певци на крову верне бисте величина и највернија огледала пролазника, тамо где су крстаче путокази а богомоље у пламену светионици, ваља само нешто чврсто наумити и некуда одлучно кренути.

У разваљеном нужнику, засутом лизолом — а ми смо одвајкада у таквом нужнику — и задах знојавих ногу или кварних зуба освежава.

На гробљу је и суви лист, потеран ветром, дах живота.

Мудра јеткост, да се на овим просторима до положаја и угледа стиже ако се положаји и углед страсне желе а не по вредностима и заслугама, коју Борислав Михајловић-Михиз, већ деценијама, у узредним разговорима, у забринутим мислима или у сетним ламентима, нуди као део објашњења националних, државних, социјалних, културних и моралних посртања, још је, на жалост, и још ће дуго бити, необавезна јеткост мудрих.

Наш јавни живот, све у свему, магнетски

вог босанског терета с леђа, то се неће спречити.

С Пала је, уосталом, угурана у стих, стигла страшна некрофилска порука „Срби су Ти као кромпири — под земљом су бољи“, и Пале су, као мера некрофилије, већ, свуда око нас.

У паклу нема агенција за организовано исељавање у рај.

4.

Скуп проглашен за некакав конгрес српских интелектуалаца без великог „К“, па још Други са великим „Д“, на коме је било највише оних који суботом одшетају до Месне заједнице с „Политиком“ у џепу заосталог кожног мантила или „рекле“, како би се и с балкона оближњих солитера, „р’меш ти мене друже“, видело да су интелектуалци, свакако је, у заокруживању истине да као народ додирујемо најблатњавије дно, изузетно значајан скуп.

Дупло голо нас је, наимае, и пред светом и пред нама самима, ухваћено касно у лажном представљању за дуплу осмицу, до краја разголлито.

Национални програм срицали су, сем часних изузетака наравно, све мој до мојега, што

привлачи углавном бескрупулозне и облапаче — налик је на бркату дам у гаћама укорене од лањских пролива, ослоњене о капију камене, затвора или луднице — и то је, више идеолошких и политичких затамњења и тамније од рђавих народних и државних тајна, узрок али и магнет наших несрећа.

3.

Ко у паклу заноћи, у паклу ће се и пробајати.

Ни пакао у који смо ми сишли, путујући пре Косова Поља („Вас нико не сме да бије!“) Горача („Али ви свакога смете да убијете“) није у том погледу изузетак.

Рат у Босни и Херцеговини, најпакленији на овим просторима, завршиће се оног чак када се Србија, јасно и јавно, политички, економски, медијски па и војно, дистанцира од ратника с Пала, али ће тада, зато што ратници Пала имају у Србији можда и више присталица него у Босни и Херцеговини, Србију захватити још пакленији ратни пожар.

Протеривањем избеглица, на чему сада држава, припремајући се за збацивање кр

НАС СЛИКАЈУ

би рекао један од њихових, а бранили су, заправо, том интелектуалном дивљом градњом, сопствена помрачења ума и национал-социјалистички режим, уз бесправно и дрско закључавање иза националних интереса.

Поново су се, на српском језику, чуле речи и флоскуле из раног лењинизма, зрелог стаљинизма и позног маоизма, поново се, уз ударање песницима о столове, грмело о „кликама“, о „унутрашњим непријатељима“ и о „агентима империјализма“, поново се претило медијима што преносе стране текстове и емисије „без критичког суда и наших ставова“, поново је призиван монолитизам, јер је једино мрак увек исти и вечно се понавља.

Идеолози зла вртели су се око пројекта и идеје „један народ, једна држава, један вођа“ и сличних, увек злом крунисаних, пројеката и идеја.

Најумнији Срби, хиљаде и десетине хиљада њих, или нису ни звани на ту „луђачку кавалкаду мртваца“, или се позиву, знајући позиваре, не би одазвали, или су, због позивара, у далеком егзилу и кућним азилу, и Српство су, опет, захваљујући томе, заступали маргиналици.

Мањак разума због потискивања разумних, а и због кукавичког ћутања оних који би имали шта да кажу и конформистичке неутралности оних који не би смели да буду конформисти, ствара идеалне услове да неразум и неразумни царују.

Дуго смо се опуштали и дуго смо попуштали; смркавало се, не баш тако брзо, а нама се чинило да промичу подневни јалови облаци; и ноћ дугих ножева ће, зато, бити дуга.

Пукло је и то, с овог скупа, као метак истине.

Иступ Вука Драшковича, прекинут изливима најнижег примитивизма, имао је, узме ли се све ово у обзир, заиста историјску важност, али не као чин испуњења српске интелигенције или доказ да сви не мисле исто, већ као поразна чињеница за будуће нараштаје, поразна до стида и бола, да је српску интелигенцију, на судбинској раскрсници, репрезентовао „прљави духовни подрум“ без икаквих озбиљнијих отпора, и у том смислу је Вук Драшковић, рекавши оно што и иначе, прилично усамљен у политичким и културним елитама, говори јавно већ неколико година, учинио непроцењиво драгоцену ствар.

Опозиција је, и овога пута, у главној тачки спорења са социјалистима — а то је пре свега и изнад свега однос према теорији крви и тла уз чију се помоћ и операционализацију социјалисти одржавају на власти — остала муцава или нема, показујући, изнова, да ми, кад треба покренути суштинска питања изласка из таме деветнаестог века, па и кад се она сама од себе наместе, и немамо праву опозицију.

Неке демократске странке су, пристајући да буду београдски касетофони за паљанске гусларске касете, у тој ствари чак и опасније, перфидније и дегутантније од владајуће.

Конгрес без великог „К“, па још Други са великим „Д“, био је, заиста, изузетно и вишеслојно значајан конгрес.

5.

У саопштењу тужилаштва о осумњиченом за отмицу седамнаест Муслимана из воза код села Штрпци, пуштеног иначе на слободу „због недостатка доказа“, па онда опет ухапшеног, па тако редом, каже се, без икакве правне везе са суштином случаја, да је он био командант „четничке јединице“, што је, у политичкој равни, која би тужилаштву морала да буде страна, можда најзначајнији део тог чудног званичног документа.

Неке друге странке би, вероватно, да су у данашњој позицији социјалиста и да воде сличну истрагу, у свом саопштењу написале да је осумњичени командант „партизанске јединице“ или би пронашле сличну сучку за идеолошког противника.

Тачно је да су Вуковар и Сарајево разарали, а Босну и Херцеговину, уз клања и силовања, етнички чистили и људи с четничким знамењем, одани на речима идејама Драже Михаиловића, али је, такође, тачно да су свим тим акцијама руководили и иза свих тих страха стајали Титови питомци, распоређени у разне Шесте личке и Седме крајишке, као и заклетни дедињски чувари партизанске традиције.

Истина је, међутим, да ни Вуковар, ни Сарајево, ни Дубровник, ни Приједор, ни Горажде, ни етничка чишћења, ни пререзани вратови дојучерашњих комшија, ни спаљене џамије, па ни отмица Муслимана код села Штрпци, нису дела партизана или четника, јер је једина пуна и политичких страсти лишена истина да су и Вуковар, и Сарајево, и Дубровник, и Приједор, и

Горажде, и етничка чишћења, и пререзани вратови дојучерашњих комшија, и спаљене џамије, па и отмица Муслимана код села Штрпци, дела умоболних злочинаца.

Монструми су, ма коју идеологију у срцу носили, ма шта на капу пришили, ма какве песме певали, ма коју историјску личност следили и присвајали, само и једино монструми.

Исполитизована конструкција из саопштења тужилаштва, да је осумњичени за злочине против човечности командант „некакве четничке јединице“, правно не значи ништа, а не значи ништа ни као пука чињеница, јер и „некаквим четничким јединицама“, па и њиховим командантима, у овом рату командују, с врха, Титови питомци и партизани, али, с обзиром да је тужилаштво државни орган, та конструкција значи много у удаљавању од националног помирења и у подстицању свакојаким политичких тензија.

6.

Кад националне интересе заступају и бране људи попут савезног посланика који каже да „урлици хоџа“ с џамија у Санџаку „гуше звона древних Сопоћана“, национални послови се, неизбежно, свде на подстицање и дивљање најнижих националистичких страсти.

Бог је, ваљда, један, а молимо му се, ваљда и његовом вољом, на различите начине, те је тврдња да је муслиманска молитва „урликање“ најобичније прастачко богохуљење.

Све је, међутим, у том иступу савезног посланика — с обзиром да је о типском шовинистичком реч — савршено прецизно и на свом месту.

И на конгресу српских интелектуалаца без великог „К“, па још Другом са великим „Д“, верглоло се, усталом, на истом верглу.

Шовинистички говор је, увек, комбинација мржње туђих вредности и симбола („урлици хоџа“) и кичерских погледа на вредности и симболе своје нације („гушење звона древних Сопоћана“), јер је, и у говору и у акцији, мржња тело а кич одело шовинизма.

7.

Филм Желимира Жилника „Тито по други пут међу Србима“, свакако је много разорнија сатира од оне коју су Желимир Жилник и продуцент, не скривајући симпатије ни за Јосипа Броза, ни за Србе, намеравали да направе, а и много је више од обичног филма.

Народ који сасвим озбиљно, чак и са сузама у очима, прилази на улицама глумцу маскираном у мртвог вођу и с њим озбиљно разговара, жали му се, тражи савете, цинкари или велича наследнике и моли га да устане из мртвих, поистовећујући га безрезервно с маском, заиста је редак народ.

То мајка, рекао би песник, не рађа.

Свет ће нас, после овог филма, крстећи нам се и левом и десном, чудећи се да су такви народи уопште могући и да постоје, још боље разумети, мада нас и сада, гледајући неке друге филмове, оне у којима је много више мртваца, сасвим добро разуме.

У томе ни Желимир Жилник, а ни Јосип Броз, немају неког нарочитог удела.

Сликамо се, просто, кад год нас сликају.

8.

Лижемо умилно руке онима којима, да смо усправни и храбри колико певамо да јесмо, ни хлеб из руке не бисмо узели.

УПИСАЋЕМО ИМ

На премијери „Сеоба“ друг Вучелић је добио што је заслужио. Звјездуци препуне сале Сава центра били су најлепша музика композитора Вучелића који одавно компоује. Биће то у будућности музика која ће га свуда пратити. И не само њега. Сећам се те музике са задњих јавних наступа нашег председника Милошевића у Чачку и Нишу, када није могао завршити говор од звјездука и протеста народа. Од тада он не говори на отвореном простору већ само на затвореном, са одабрајом малом публиком. То највише говори о Србији. И најлепше.

Расположење народа не може се дириговати ни повећањем броја полицајаца ни њиховом добром опремом а ни телевизијом. Што се више злоупотребљава телевизија, власт све више губи, пропаганда прераста у антипропанду. Јасно је да се мора уважити воља народа, морају они што су гласали за опозицију добити своје место и у власти и у култури и на телевизији, у дипломатији, новинарству, правосудју, и свугде — или ће бити ово што је било. Звјездуци, незадовољства, а не треба искључити да ће на следећој сличној манифестацији Вучелић, или неко други, и батине добити. Да је то било ових дана после догађаја у Сава центру и коментара Телевизије Београд под фирмом „Форума за истину и слободу изражавања“ из Новог Сада, којим су публику у Сава Центру назвали хулиганима, издајницима и слугама запада. Вучелић би звјездуке желео а батине добио.

Он је тога свестан али не може да савлада нервозу и страх и отуда неконтролисана хистерична реакција и напад на публику и њену слободу да некога воли а некога не воли. Звјездуци и протести су цивилизован начин изражавања политичких осећања и узалуд се у саопштењу Форума позива Београд „да се пробуди“ и да воли Вучелића.

Београд је будан и реагује цивилизовано на нецивилизовану телевизију и њеног директора. Иста та публика је исте вечери у истој сали аплаузима поздравила и филм и све учеснике, глумце, режисера, продуцента и тиме показала своју зрелост. Но, изгледа и публика није крива. У саопштењу Форума се каже да је на премијери „Сеоба“ „убауљао онај исти дух који је пре неки дан упрљао конгрес интелектуалаца, читао наручене текстове о кривици Срба за прљави рат“. Значи, опет Вук. Вук је крив када у Сава центру звјезде Вучелићу а крив је и када у Сава центру звјезде њему самом. Он је увек и за све крив. Како би њима било лепо без Вука. Као свим овцама.

А звјездуци у Сава центру на конгресу српских интелектуалаца Вуку су били музика композитора Драшковића. Вук је отишао тамо да чује изведбу музике коју компоује већ три године. Оркестар је дао све од себе, било је ту и талентованих диригентата, све у свему — први музички спектакл. Сада критичари различито

Пише: Даница ДРАШКОВИЋ

оцењују и композитора и оркестар али су сви сагласни да је музику требало чути. Мени се све још допало и волела бих да репризирамо са још већим оркестром.

Да сам ја којим случајем интелектуалац, на том Конгресу би било више забавне и народне музике а мање озбиљне — националне. Питала бих озбиљну и забринуту Биљану Плавшић из првог реда где је њено огњиште које брани; у Сава центру, на Дедињу или у Сарајеву? Свакодневно у кући лепоте на Ташмајдану затеже мишиће, држи маске на лицу и прича козметичаркама о праведној борби српског народа у Босни. Док она вежба или плива у базену, негде тамо код Тузле, Горажда, гине неки Драган, Зоран или Милан, „српски јунаци“ како она воли да каже. Мени би на том конгресу морала објаснити пре свих националних питања целокупног српства, како то може; она на Дедињу или у базену — а они у гробу?! Морала би рећи и ко све то плаћа? Знамо да не предаје више на факултету у Сарајеву, побегла је одавно, не ради нигде за плату, па одакле све то?

Наследство или пљачка. Од продатих „голфова“ у Вогошћу, покрадених банака или од пљачканих кућа по Босни.

И не само њу. Цео први ред Конгреса требало је прозвати за говорницу да објасни понешто. Караџић и Младић, председник Републике Српске и командант војске, купили су скупе станове у Београду и преселили породице.

Њихови синови нису на фронту у борби за „огњишта“ него у диско клубовима Београда. Од којих пара су купили те станове и зашто у Београду, када они стварају државу да усреће Србе у Босни. Што прво не усреће своје синове и жене него им то ускраћују и терају их да се муче по Београду? Па Кољевић, Буха, Крајишник — сви су преселили породице у Београд, и њихови синови, ћерке и жене живе овде у становама какве ја могу да сањам. Тате иду за викенд на Пале да „охрабре борце“. Одакле новац за све то? Не могу да верујем да баш народ у Босни то не види и не пита. Сигурно види а не сме да пита. Као у задњих 50 година када су комунисти отели куће власницима, уселили се у њих, опљачкали све — чак и музеје — а затим причали народу о једнакости и бескласном друштву. И нико није смео да пита каква је то једнакост када ви имате све а ми немамо ништа.

ТАТИН СИН

Ни у Србији није боље. Ако си на власти можеш да радиш шта хоћеш; да пљачкаш, отимаш, разбијаш, убијаш, хапсиш, ратујеш. Све је дозвољено. Син председника републике Милошевића у празничном броју „Вечерњих новости“ каже: „До сада сам слупао 19 аутомобила. Тата се љутио до петнаестог а сада му је свеједно.“

Одакле паре за то „свеједно“, нико не сме да пита. Да тако нешто каже јавно и уради Клинтонова ћерка или Митеранов син, избио би прави политички скандал и председник Француске или Америке би морао да објасни народу од којег новца је купио тих деветнаест аутомобила и озбиљно би угрозио своју политичку позицију. Тешко би било и Клинтону да објасни порекло новца за деветнаест аутомобила у року од две године иако је несумњиво да финансијски боље стоји од нашег председника. А код нас, председника нема ко да пита, ради шта хоће и са народом и са државом. Опозиција се усуди да понешто запита а нарочито „Српска реч“, и да би се и то спречило, председник је смислио Закон о заштити приватности којим ће забранити помињање њега и његове породице. Неће моћи. Деветнаест Маркових слупаних аутомобила није приватност већ јавна потрошња и не може ни тај Закон спречити питање: одакле паре.

Знам да ово нису много интелектуална питања за тај Конгрес, али су интересантна. Интересантнија многима од уједињена васколиког Српства и Српског националног интереса. Док се ова питања не реше, тешко да се могу решити и национална питања. Како могу Караџић, Младић, Кољевић, Буха, са синовима и становама у Београду, остварити национални интерес неког Марка или Драгана из Фоче, Сарајева или Бања Луке?

Никако.

"ЛИЈЕВЕ ГРЕШКЕ"!

Како може Милошевић са Маркових деветнаест аутомобила остварити национални интерес пензионисаног судије Слободана Петровића који сваког јутра у Спони два сата чека да добије килограм хлеба, или сељака Рајка Васића који никада није купио ауто а нема новца ни за аутобус до Ваљева.

Никако.

То је то.

ПЈЕСНИЦИ

Песник, председник општине Требиње, и шофер, Божидар Вучуревић, каже у разговору за „Српску реч“ да његови људи певају:

**„Од гатачких муслимана
остали су Вук и Дана
Све је српска почистила рука
осим куће Драшковића Вука“**

Ова песма говори много.

Прво, да сам рекла истину за Гатачке Муслимане — да их је „српска почистила рука“ — иако су тада говорили да лажем и да су Муслимани добровољно напустили Гацко.

Песма ће такође бити доказ на суђењу Вучуревићу у Хагу, јер сам признаје да је почистио Муслимане не само у Гацку него и у Требињу.

Песма истовремено и брани Србе пред светом од Срба злочинаца. Казује да их има и другачијих од Вучуревића, па макар и једна кућа. Но, сигурно није само једна. Многи се не слажу са „чишћењем“ али ћуте у страху од „српске руке“. И та чишћења и ту руку памте добро и Срби тога краја из времена 1941 — 45 када су Владо Шегрт и другови пунили херцеговачке јаме Србима.

Надам се да суђења неће бити само у Хагу него и у Гацку, Требињу, Сарајеву. Сами Срби ће морати судити тој „руци“ а и оној која је подметнула динамит под споменик Скендеру Куле-

новићу, писцу „Стојанке мајке Кнежпољке“, најлепше песме написане у славу Српске мајке. Бронзани Скендер је миниран као „муџахедин“ и мржњом му је враћена љубав пружена нашем народу. Морамо размислити како то да у нашем народу ни раније ни сада нема ни једног Горана Ковачића и „Јаме“, нити Куленовића или Назора да напише „Мајку Требињу“, „Мајку Сарајку“, „Мајку Фочанку“. У сред страдања нашег народа од његовог, хрватског, Назор написа најлепше стихове о „Мајци Православној“. Нема Србина ни тада ни данас који би могао и смео написати нешто о „Мајци Муслиманској“ чија деца такође страдају. Уместо тога, наши песници, Српски иду из Београда у Херцеговину и певају:

**„Ој, Фатима, ће су ти димије,
у Четника, око реденика“**

Какав пјесник таква му и пјесма. Или боље по народној: „Голем турбан, под њим хоће нема“.

ПРЕПИСАЋЕМО ОД АМЕРИКАНАЦА

Теоретичар СПС-а Михајло Марковић, празнујући 1. мај, одржао нам је говор о непромењивости историје. Поручили су нам да нема рехабилитације генерала Михајловића и његовог покрета, ни генерала Недића, јер су били сарадници окупатора.

Има, има.

Рехабилитоваћемо и Михајловића и Недића, историју дописати оним што сте ви изоставили.

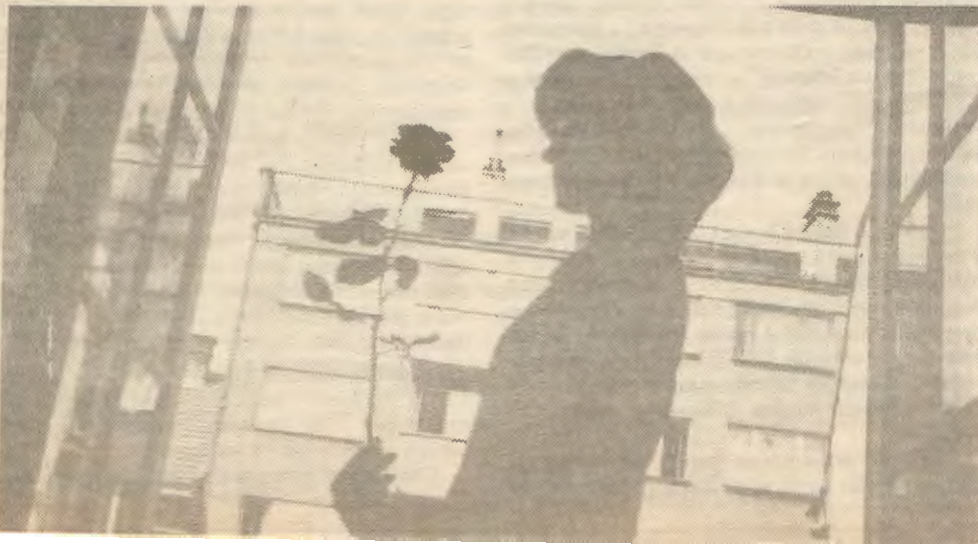
Јунак из Балканских ратова и Првог светског рата, генерал Недић, прихватио је да буде председник владе након немачког ултиматума да ће доћи до комадања Србије између Бугарске, Албаније и Хрватске уколико то не прихвати. А где је тада био теоретичар Марковић и његови партизани! По селима Србије, Црне Горе и Херцеговине остваривали су „другу фазу револуције“: убијали Србе кулаке и петоколонаше, свој народ.

Док је Недић свесно жртвовао своју част и образ, спашавао Србију и Србе од уништења, прихватио и склањао хиљаде избеглица из Босне, они су тај исти народ убијали у име своје револуције. А ми треба по Марковићу и даље да славимо убице а жигосемо спасиоце.

Недићев чин колаборације била је најсвеснија жртва за народ. У писму генералу Михајловићу он каже: „Умрети за отаџбину је лако јер смрт боли тренут-два а дати образ за отаџбину је тешко јер срамота боли у гробу“. Дибом поштовање и дивљење је оно што дугујемо Недићу и то мора бити без обзира на теорију о непромењивости историје господина Марковића. Ми ћемо променити систем у Србији и људе на власти, и када дођу часни људи знаће да поштују жртву части Милана Недића. А што се тиче генерала Михајловића, ту ћемо само дописати оно што су комунисти заборавили да упишу у историју.

Да је први одбио капитулацију, дигао устанак, окупио око себе и Србе, и Муслимане, и Хрвате, и Словенце, а окупаторима нанео много више губитака него Марковићева војска. На самом суђењу није показан ни један једини документ о сарадњи са Немцима. У историју ћемо уписати шест Хитлерових наредби да се уништи генерал Михајловић као највећи непријатељ на Балкану и немачку потерницу за њим са уценом од 100 хиљада немачких марака у злату. Из америчке историје у нашу историју преписаћемо и највећу операцију у Другом светском рату спашавање 500 америчких авијатичара чије су авионе Немци оборили изнад Србије. О томе уче амерички ђаци а српски не, не да Марковић. Уписаћемо и све битке које је са Немцима Михајловић водио и добио али и Мартовски споразум комуниста са Немцима у Загребу 1943. за који не знају ђаци из Србије. Или споразум о садејству комуниста са Немцима '41. године када су заједно пуцали на југословенску војску јер су били пријатељи Немаца због пакта са Стаљином. Уписаћемо у историју и све комунистичке злочине према српском народу, чега се они највише и плаше. Уписаћемо Кочевље, Зидани мост, Пасје гробље, све херцеговачке јаме, босанске, Црногорске и оне по Србији и Београду које су комунисти напунили Србима. Уписаћемо сва невиђена зверства која су починили над недужним народом а затим избрисали из историје и сећања. Назвали су то „лијеве грешке“ а злочинцима прогласили Михајловића и Недића. Када те лијеве грешке упишемо у историју, нека деца која буду учили кажу да ли су то грешке или злочини и да ли су они хероји или зликовци. И Марковић и Милошевић и многи други за 50 — 100 година биће они којих ће се српски народ стидети а не Недића и Михајловића.

Биће то.

КО ЈЕ СЛЕДЕЋИ?

Пише: Милан БОЖИЋ

Могуће је да је Дафинментгејт део много замашнијег пројекта левнице да компромитује новонастали дивљан капитализам. Наравно, ратни лоби је кључна карика у малигном бујању овог дивљег меса и ударац по љевабунјско—пљачкашком капитализму је истовремено и ударац по ратном лобњу.

Ултимауми су већ постали досадни. Ђинџивише не дежура по цичи зими на Палама, новинари не дежурају ноћу правећи специјалке, а и противник баш није неки. Чим смо му оборили један авион, престао је у знак протеста да бомбардује, што га истина није спасло од губитака, јер, како рече СРНА, информативна агенција Републике Српске, од милоште звана ВЕПАР, „авиони НАТО пакта који су се јефтино извукли над Босном зу акцији „Спречити лет“ почели су да сами од себе падају у море“. „Дафингејт“ је много занимљивији од бомбардовања.

„Дафингејт“ ових дана потреса београдске кафане али и цео јавни и политички живот. Догађај, сам по себи, није ни најмање нов. Још од слома Дафинмент банке чаршија и штампа, испирају уста причама о томе ко је, од познатих јавних личности, колико извукао од Дафинмент банке.

Међутим, одједном, појављује се у „Дуги“, интервју са Дафином и, у прилогу, из неидентификованих извора који се повезују са удружењем Дафининих ојађених штедиша, делимичан списак наводних добитника Дафинине лутрије. Тај чланак, за разлику од ранијих који су, истина

не баш у толиком обиму, садржавали сличне пикантерије одједном изазива лавину реакција. Зашто?

Е, па, београдска политичка чаршија је одавно научила да значење чита између редова и из контекста. Чак и они који не познају много тајне путеве дворских обрачуна у владајућем естаблишменту, могли су много да закључе, што би правници приликом саслушавања сведока рекли, „непосредним опажањем“. Прво, чланак је објављен у „Дуги“, незваничном службеном гласилу кадровске комисије СПС, краће назване СК—ПЈ. Друго, чланак је писала иста новинарка која је припремила и романсирану биографију г—ђе Мирјане Марковић. Сабрати један и један није тешко и чаршија је закључила да се нешто спрема. Новинари воле бомбасте наслове и јаке речи па су многи то одмах назвали припремом нове Осме седнице.

РАТ ЈЕ ПОЧЕО ДА НАПЛАЊИЈЕ СВОЈУ ЦЕНУ

Најзанимљивију реакцију на Дафингејт је имао Брана Црнчевић, професионални националиста и, по сопственој тврдњи, савремени Тома Маринковић, старатељ над морем избеглица које су дошле са оне стране Дрине. Из његове реакције се може, чини ми се, прочитати значење читаве афере али и назрети след будућих догађања.

Брана се појавио на ТВ Политици, а саслушавао га је лично Тијанић. Пошто је, наравно, демантовао да је ишта од блага царице Дафине стрпао себи у џеп, Брана је изрекао занимљиву тезу да је Дафингејт напад на државу. Као инспиратора акције Брана је идентификовао СК—ПЈ јер, каже, нико од њихових људи није на списку. Сутрадан је одмах реаговао Драгомир Драшковић, председник СК—ПЈ, и прилично цинично и духовито, очепио Црњу и рекавши му да себе идентификује са државом. За то је имао и основе јер је Брана трапаво, што њему не приличи, но вероватно узбуђен и под стресом, елаборирао своју тезу. Чак је, у једном тренутку, рекао: „Ја у овом тренутку возим државни аутомобил, јер сам државна институција, односно возе ме државни аутомобили“.

Међутим, Брана је ипак био у праву. Јер, то, у ствари, и јесте напад на државу. Али у Срба има много паралелних држава, те је овај напад био напад баш на ону државу коју персонификује институција звана Брана Црнчевић. Тај напад заиста изводи СК—ПЈ односно, прецизније, левичарски естаблишмент који се састоји од левог крила СПС—а и самог СК—ПЈ—а.

Јер, рат је, коначно, почео да наплаћује своју цену. Из њега, кроз њега и због њега, на

површину узбуркане социјалне воде изишли су или испливали неки нови људи. Њих је, терминологијом коју су користили послератни комунистички преки судови, најпрецизније назвати ратним добитницима. Они међутим, припадају веома различитим социјалним групама и, што би винари рекли, веома су различитог географског порекла. Они јесу пионири српског капитализма, али то им је и једино заједничко. У сваком другом погледу се тешко, ако икако, могу посматрати као целина. Једни су из прекодринских крајева и своје богатство дугују најобичнијој ратној пљачки. Други су своје богатство засновали на ратним лиферицијама тим истим прекодринским крајевима. Треће је обогатио Савет безбедности који им је, увевши санкције против Југославије, омогућио да покажу своју вештину у шверцовању неопходних роба. Четврти су, користећи монополски положај предузећа и компанија којима руководе, а на које их је поставио владајући естаблишмент, скренули у своје џепове не мали део јавних прихода. И, тако даље...

РАТНИ ЛОБИ КАО НАДДРЖАВНА ИНСТИТУЦИЈА

Сви ратни добитници су, по природи ствари, морали да имају добре везе са властима. Међутим, за разлику од епохе зрелог социјализма када су привилегије и социјана моћ долазиле из једног, и идеолошки и политички монолитног партијског центра, сада је ситуација знатно дифузна. Зрели социјализам је наличио неком византијском или турском систему пронијатуре. За живота византијски пронијар или турски везир је имао сву моћ и богатство. Али, они су му припадали због функције коју је вршио и његовом смрћу потомци, ако се предак није потрудио да штогод кришом остави на страну, нису имали никаква посебна права на наслеђе. На неки начин, социјалистички естаблишмент је владао баш механизмом пронијатуре. Тек појава индивидуалног трајног богађења, крајем протекле деценије, означила је почетак краја социјализма. Рат је тај процес само убрзао.

Чак је и само прекрштавање комунистичке партије у социјалистичку, иако је деловало као козметичка лакрдија, произвело временом последице. Ослобођени марксистичких идеолошких стега, новопочени социјалисти су почели да себе схватају све озбиљније, а идеолошке обавезе све мање озбиљно. Томе је погодовао и лични режим Слободана Милошевића који је маргинализовао партију и власт посредовао кроз личне односе председника и извршне власти. Коначно, и вишестраначки систем је дошао свему томе још један ударац учинивши партију „једном од“, а не једином.

Све ово је погодовало стварању различитих

тих ексцентара моћи. Додатно, ратне тешкоће су нагнале режим да се ослања и да сарађује са људима који би, не због склоности ка крађи — то никада није била нека тешка оптужба — него због наклоњености национализму, четништву, цркви и индивидуалном богаћењу пре десет година били оцењени као непријатељи, а пре двадесет сигурно били у затвору.

Тако се око ратних добитника и око њихових муштерија са оне стране Дрине, створио центар моћи који сам, помало претенциозно, још пре две године, назвао „ратни лоби“. Сада, како време протиче, испада да је назив, иако измишљен да буде јак и театрално упечатљив, сасвим адекватан. Ратни лоби је као наддржавна институција, јер се његова моћ ослања на обе стране Дрине, озбиљно запретио **Милошевићевом** личном режиму и кругу његових најближих, социјалистички оријентисаних следбеника.

Оно што је у време одбијања Венс—Овеновог плана деловало као спонтана подршка ратних добитника својим муштеријама преко Дрине, сада је постало чврста интересна веза која поседује и сопствену идеолошку и политичку артикулацију. Идеолошка основа ратног лобија је митски национализам, из кога се као политички програм изводи стална борба за „уједињење свих српских земаља“. Како није извесно где се све налазе те српске земље и да ли се под тим подразумева не само Сент Андреја него и Константинополь, јасно је да овакав програм омогућава ратном лобију неограничени плацдарм за репродукцију.

ПРОДУЖЕНА „ОСМА СЕДНИЦА“

Поврх свега теза о „уједињењу свих српских земаља“ је за Милошевићев лоби посебно опасна јер у себи носи једну ноту дисконтинуитета, основу за програм стварања нове државе која са старом не мора имати везу, те стога претендује да поништи Милошевићева достигнућа.

Зато јој Милошевић супротставља тезу о „праву оних који желе да остану у Југославији да то и учине“. Тиме се супротставља покушају дисконтинуитета, али и ствара борбени поклич којим се његови следбеници разликују од следбеника ратног лобија. Тако **Мартић** и извесни др **Пејић**, за кога смо тек сада сазнали да је председник СП за РС, говоре о „остајању у Југославији“, а **Караџић**, **Шешел**, **Црнчевић**, **Вучелић** и **Михаило Марковић** и другови о „уједињењу“.

Милошевић веома добро зна да је ратни лоби опасан не само због своје финансијске моћи него и зато што може, временом, преузети у народу све оне атрибуте на којима је он сам, крајем прошле деценије, изградио темељ своје моћи. Ратни лоби, такође, због спонтане оријентисаности на дивљи капитализам и митски национализам представља и опасност за сваки облик левичарских идеја. Зато је он трн у оку и комунистима и лево оријентисаним социјалистима.

Да трн у оку не би постао колац за егзекуцију, Милошевић је закључио да нешто ваља предузети. Међутим, код њега се политичке акције предузимају споро са великим закашњењима. Шешел је, тако, начет прошлог лета када је ратни лоби дефинисан и заокружен као противник Милошевића, а питање је да ли ће бити довршен чак и следећег лета. Поврх свега, Милошевић је рално ограничен у димензијама обрачуна јер ратни лоби одржава фронт у Босни и представља залог Милошевићевог

преласка Дрине којим ће се, ако успе, уписати у историју. Ако, дакле, жели да се упише у историју, а верујем да жели, он ова достигнућа ратног лобија не сме да поништи. Стога су акције које предузима Милошевић ограничене и његовом технологијом владања и структуром противника против кога се треба борити.

Зато се не слажем са већином аналитичара који очекују неку нову Осму седницу у смислу нагле брзе акције која ће почистити противника. Мислим да је у питању тзв. „продужена“ Осма седница која већ траје и која ће трајати још дуго. Сумњам, такође, да ће Милошевић ићи на пуну ликвидацију ратног лобија. Пре се може очекивати да крене на то да му поломи идеолошке и логистичке зубе, а да, затим, дезоријентисане следбенике ратног лобија прикупи, селективно, под свој шињел. Тако ће политичари и припадници Службе који дају политичке инструкције босанским Србима и стимулишу их на отпор Милошевићу и Београду бити први на удару. Паралелно са тиме радиће се, вероватно, на неутрализацији логистичке, и идеолошке подршке ратном лобију. Парадигма те подршке је тзв. Конгрес српских интелектуалаца који треба да замени САНУ која је паралелним акцијама ДЕПОС—а и СПС—а практично неутралисана и чак, у не малој мери, европеизована. Отуда мрзовоља Милошевића према овом Конгресу за који је, када су организатори дошли да затраже подршку, рекао да „у овом тренутку шкоди српским националним интересима“ те да га неће помоћи али и да неће спречавати његов рад. „Интелектуалци“ поруку нису схватили и Конгрес су ипак одржали. Зато је Милошевићев дворски круг са нескривеним задовољством гледао како се ратни лоби кува у сопственом сосу бесно урлајући на Вука Драшковића.

„ДАФИНГЕЈТ“ — ПРОЈЕКТ ЛЕВИЦЕ

Дафингејт је једна од коцкица овог тактичког мозаика. Дафингејт нема, наравно, искључиву сврху у компромитацији ратног лобија. Мимо њега на списку добитника су и многи опозициони лидери али и припадници СПС—а који су на списку за одстрел по сасвим другим основама. Тако гледано, Дафингејт је део мно-

го замашнијег пројекта левнице да компромитује новонастали дивљи капитализам. Наравно, ратни лоби је кључна карика у малигном бујању овог дивљег меса и ударац по њеваџијаско—пљачкашком капитализму је истовремено и ударац по ратном лобију.

Истовремено ово је и симулакрум левнице за процесе повратка левичарским идејама који су приметни у другим земљама Источне Европе. Наши комунисти нису никада, за разлику од источноевропских, отишли са власти. Зато ваља сторити привид да је током рата држава промењена, да је неко други био на власти, да је тај неко други Србији наметнуо дивљи пљачкашки капитализам и да се, сада, левница враћа да народу понуди боље и хуманије друштво.

Стога грешни Брана Црња ни не схвата да својим тврдњама о Дафингејту као нападу на државу управо иде у сусрет идејама левнице која креће да се обрачунава са ратним лобијем. После Драшковићевих циничних речи да се Брана идентификује са државом, доћи ће следећа фаза оптужби у којима ће бити речено да Црња управо и јесте био држава, црнокошуљашка и мафијашко—капиталистичка која нас је и завела у црно водећи рат преко Дрине и пљачкајући нас са ове стране Дрине. Што је, најгоре, они који ће те оптужбе изручити биће у праву. Брана ће, пак, ако буде био на слободи, бити мање вешт али ће тврдити да је бранио Српство, како га он схвата, а да су комунисти увек били спремни да га безобзирно пљачкају па чак продају да би остали на власти. И он ће бити, бар донекле, у праву.

И, за крај, ево једне црногорско фолклорне анегдоте коју ми је испричао **Новак Килибарда**, председник Народне странке из Црне Горе, и која, чини ми се, на прелеп начин субсумира ову манихејску макросоциологију која се у предвечерје мира развија по Србији. Она гласи:

У старог Митра биле су две снахе и он је често са њима окопавао кромпир. Једном, док су били у пољу, снахе се споречкају и једна другој почну да упућују увреде. Прва вели другој: „Курво талијанска“, а друга првој: „Не, но ћеш ми ти рећ“, курво аустријска“. Митар одложи мотику, направи логичку паузу, и каза: „Немојте само ићи на суд. Обе ћете добити!“

ДАФИНА, ЊЕНИ ПОВЕРЕНИЦИ И ЊЕНИ БИОГРАФИ

ДЕМАНТУЈТЕ, ГОСПОДО!

Спискови пажљиво одабраних људи, који су, у верзији приватног бизниса и из пера личног биографа гђе Мирјане Марковић, наводно били довољно безобразни да од Дафине Милановић, „милом или силом“ и без дозволе врховног државног спонзора, узму сопствени новац, уместо да га несебично препусте мафији, уздрмали су јавност баш како су замислили њихови аутори. Било им је при том свеједно то што начин на који су „денунцирали“ неке од виђенијих штедиша ове банке заправо експлицитно говори о чињеници да су они ти који су имали слободан приступ документацијама, листинзима и сефовима па, дакле, и неограничене могућности манипулисања њима. Другим речима, да су они ти који су имали и намеру и потребу да сами себи уписују, бришу или подижу фиктивне и главнице и камате. Само тако је, наиме, могуће објаснити чињеницу да је Дафимент банка уопште престала да ради: не због тога што су новац подигли, заиста или наводно, они којима је он заиста припадао, него због тога што су га међу собом поделили они који су Банку и основали да би помоћу ње отели тући новац.

О каквој се манипулацији ради говори не само политички „списак за одстрел“, који је „Дуги“ проследила њена идеолошка централа, позивајући се на некакав нелегитимни и нелегални Одбор поверилаца Дафимент банке, него и списак људи, који, из ових или оних разлога, није требало да допре до јавности. Од тог и таквог, дакле истог, Одбора поверилаца добила га је „Српска реч“, а један мањи његов део презентира у овом броју.

ZORAN SOKOLOVIĆ: SUDETI PO SUMI, O POLICIJI NE TREBA DA ZNA MO SKORO NIŠTA

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Beograd, 199

Isplata valute

280100032

1.412,234.10

Dana 25.05.1993

ZORAN SOKOLOVIC BGD (ime i prezime, ulica i br, br. L.K.)

1312938714567

Vrsta valute

DEM

iznos ***

1.560,000.00

#7891

slovima

jedan milion pet stotinasezdesethiljada DEM

Svrha isplate

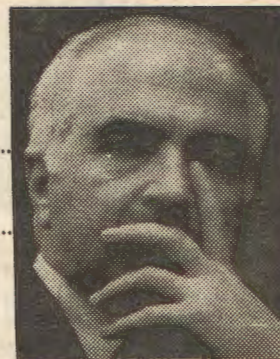
isplata glavnice po ugovoru broj 28010320043

Primio

Zoran Sokolović

Blagajnik

[Signature]

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Beograd, 199

Isplata valute

28056030005

845,000.00

Dana 23.04.1993

MILORAD VUCELIC BGD (ime i prezime, ulica i br, br. L.K.)

2205945719865

u gotovu

Vrsta valute

DEM

iznos ***

750,000.00

#4387

slovima

sedastotinapedesethiljada DEM

Svrha isplate

isplata glavnice po ugovoru broj 28056030005

Primio

Milorad Vučelić

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPOZITURA
TRG REPUBLIKE 702

Blagajnik

[Signature]

Milorad Vučelić: „Opozicija лови у мутном, а ја код Дафине“

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Beograd, 199

Isplata valute

75604988704

2,000,200.00

Dana 15.04.1993

MILAN KERTES BGD (ime i prezime, ulica i br, br. L.K.)

2108946751203

u gotovu

Vrsta valute

CHF

iznos ****

1.200,000.00

#0788

slovima

jedan milion dvestotinahiljada CHF

Svrha isplate

isplata glavnice po ugovoru broj 75604988704

Primio

M. Kertes

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPOZITURA
TRG REPUBLIKE 702

Blagajnik

[Signature]

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Beograd, 199

Isplata valute

280100032 212,355.20 Dana 22.04.1993

MARKO MILOSEVIC BGD TOLSTOJEVA 33

(Ime i prezime, ulica i br., br. L.K.)

2507974712378

u gotovu

Vrsta valute

DEM

Iznos

*****330,762.00

#1234

tristatridesethiljadasedamstotinasездesetdve DEM

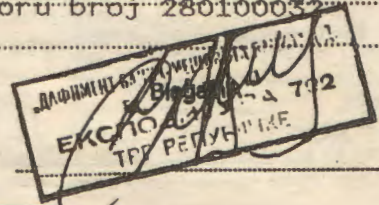
slovima isplata glavnice i kamate po ugovoru broj 280100032

Svrha isplate

Primio

Marko Milosevic

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPOZITURA
TRG REPUBLIKE 702

Marko Milosević: „Слукао сам 19 аутомобила. Купићу још 10“

2507974712378 MARKO MILOSEVIC

BGD TOLSTOJEVA 33

702	12446000001	25 06 92	3	7	
	124	25 06 92			2120 00
702	75646000004	25 06 92	3	7	
	756	25 06 92			22280 29
702	84060000005	25 06 92	3	7	
	840	25 06 92			21685 08
702	28044000257	20 07 92	3	7	
	280	20 07 92			96500 00
	280	20 03 93			41320 00
	280	10 05 93			178066 85
702	75644000032	20 07 92	3	7	
	756	20 07 92			48980 10
	756	20 03 93			20980 46
	756	10 05 93			90395 55

198574.34
10 60

330762.86
14011 98

132188 50
146200 48

Богдан Тирнанић: „Листинзи се не могу фалсификовати“

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Beograd, 199

Isplata valute

Vrsta valute

DEM

Iznos

.....

slovima

Svrha isplate

Primio
Marko Milosevic

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPOZITURA
TRG REPUBLIKE 702

Blagajnik
[Signature]

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Beograd, 199

Isplata valute

280100032 212,355.20 Dana 22.04.1993

MARKO MILOSEVIC BGD (Ime i prezime, ulica i br., br. L.K.)

0702265712378 u gotovu

Vrsta valute

DEM

Iznos

*****330,762.00

#1234

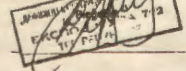
slovima tristatridesethiljadasedamstotinasездesetdve DEM

Svrha isplate isplata glavnice i kamate po ugovoru broj 280100032

Primio

Bogdan Tirnanić

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPOZITURA
TRG REPUBLIKE 702

АЛЕКСАНДАР ТИЈАНИЋ: МАЗДА, СТАН, ФУНКЦИЈА.... ТОЛИКУ НЕЗАВИСНОСТ ТРЕБА НЕЧИМ И ОДРЖАВАТИ

702	84045504385	23.05.92	3	9	
	840	23.05.92			35000.00
	840	23.06.92			
	840	23.07.92			9885.23
	840	23.08.92			35000.00
					4288.51
702	28045500438	23.05.92	3	9	
	280	23.05.92			40000.00
	280	23.01.93			
	280	15.04.93			12500.00
					27480.00

83850.00 85960.51 -2110.51
 12.16 212.15 -2322.66

**Љиљана Хабјановић — Ђуровић: „Ја не припадам Дафининим
 „пилићима“. Ја сам кока“.**

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Beograd, 199

Isplata valute

28045500438 81,235.00 Dana 15.04.1993
 LJILJANA HABIJANOVIĆ DJUROVIĆ BGD

(ime i prezime, ulica i br, br. LK)

13059607102377 u gotovu

Vrsta valute DEM **** 85,960.51 #3250

slovima osamdesetpetih hiljada devetstoina sezdeset i 51/100 DEM
 Svrha isplate isplata glavnice i kamate po ugovoru broj 28045500438

Primio
[Signature]

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPOZITURA
TRG REPUBLIKE TOG

Blagajnik
[Signature]

DAFIMENT BANKA MEŠOVITA BANKA d.d. BEOGRAD

Isplata valute

28045500438 645,000.00 Dana 04.1993

(ime i prezime, ulica i br, br. LK)

..... u gotovu

Vrsta valute DEM **** 423,000.00 #5498

slovima četiristo nedvadesettri hiljade DEM

Svrha isplate isplata glavnice i kamate po ugovoru broj 28045500438

Primio Blagajnik

[Signatures]

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPOZITURA
TRG REPUBLIKE TOG

DAFIMENT BANKA MEŠOVITA BANKA d.d. BEOGRAD

Isplata valute

28012310213 196,000.54 Dana 20.03.1993

VOSTICAR KOSTURIC BGD

(ime i prezime, ulica i br, br. LK)

..... u gotovu

Vrsta valute DEM **** 120,000.00 #3298

slovima stotinudvadesetih hiljada DEM

Svrha isplate isplata glavnice i kamate po ugovoru broj 28012310213

Primio Blagajnik

[Signatures]

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPOZITURA
TRG REPUBLIKE TOG

СТЕФАН ГРУБАЧ, НАЈБОЉЕ ПЛАЋЕНИ ПРОВОКАТОР У СРПСКОЈ ПОЛИЦИЈИ

DAFIMENT BANKA MEŠOVITA BANKA d.d. BEOGRAD

Isplata valute

..... Dana 1.07.1993

(ime i prezime, ulica i br, br. LK)

..... u gotovu

Vrsta valute DEM **** 17,000.00 #1025

slovima sedamnaest hiljada i sedamsto DEM

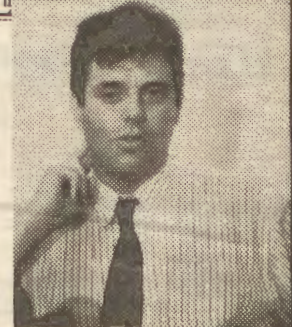
Svrha isplate isplata glavnice i kamate po ugovoru broj 28045500438

Primio Blagajnik

[Signatures]

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPOZITURA
TRG REPUBLIKE TOG

СЛОБОДАН РАКИЋИЋ: ПРИНЦИП ЈЕ ПРИНЦИП, ЧАСТ ЈЕ ЧАСТ, А ПАРЕ СУ ПАРЕ

ВОЈИСЛАВ КОШТУНИЦА: ПОСЛЕ ТОГА ЈЕ НАПРАСНО ПОСТАО ВЕЉИ ШЕШЕЉ ОД ВОЈВОДЕ

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Beograd, 199

84009900012

NIKOLA SAJINOVIC. BGD

920.000.00

Isplata valute

Dana 19.05.1993

(ime i prezime, ulica i br, br LK)

11089447530067

Vrsta valute Iznos #3201

slovima devetstotina i sedam stotina USD

Svrha isplate isplata glavnice po ugovoru broj 28012300173
(za transport zlatnih poluga kom 25 RTB BOR)

Primio

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD

Blagajnik

Nikola Šajinović

НИКОЛА ШАИНОВИЋ: БИЛО ЈЕ ТО ВРЕМЕ КАД ЈЕ ВРЕДИО ВИШЕ НЕГО ДАНАС

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

Beograd, 199

75602018701

DRAGOMIR DRASKOVIC. BGD

521.500.00

Isplata valute

Dana 13.03.1993

(ime i prezime, ulica i br, br LK)

2503920710712

u gotovu

Vrsta valute Iznos #0788

slovima stotinu i sedamdeset osam hiljada CHF

Svrha isplate isplata glavnice po ugovoru broj 75602018701

Primio

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPozITURA
TRG REPUBLIKE 702

Blagajnik

D. Drasković

[Signature]

ДРАГОМИР ДРАШКОВИЋ: ЦРВЕНИ ДРУГОВИ, ПЛАВО МОРЕ, БЕЛЕ ЛАЂЕ И ЗЕЛЕНЕ НОВЧАНИЦЕ

DAFIMENT BANKA
MEŠOVITA BANKA d.d.
BEOGRAD

МИРКО МАРЈАНОВИЋ: ОВО ЈЕ САМО ЗА САМОУСПЛУГУ

01098043

MIRKO MARJANOVIC. BGD

98,300.00

Isplata valute

Dana 12.04.1993

(ime i prezime, ulica i br, br LK)

14129376690043

u gotovu

Vrsta valute Iznos #9602

slovima trinaest hiljada i dvestotinapadesetpet USA

Svrha isplate isplata glavnice po ugovoru broj 84001098043

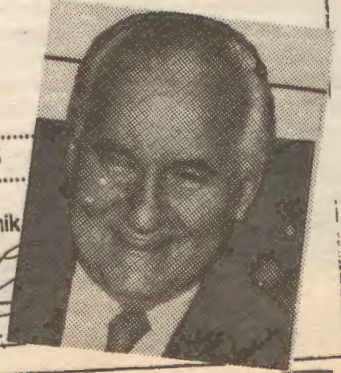
Primio

DAFIMENT BANKA
BEOGRAD
EKSPozITURA
TRG REPUBLIKE 702

Blagajnik

[Signature]

[Signature]

УЈЕДИНИТЕЉ

Непуне две године од предлога тадашњем грчком премијеру Константину Мицотакису да се СРЈ удружи са Републиком Грчком у конфедеративну заједницу (јун 1992), председник Србије Слободан Милошевић истакао се прошлог месеца још једном међународном политичком понудом. Овога пута он се, међутим, није задржао на билатералним односима, већ је са интеграционим апетитом, прилично нараслим за 21 месец, предложио — према писању румунске штампе, што су пренеле агенције — **формирање балканског политичког савеза СРЈ, Румуније, Грчке, Бугарске и Албаније!**

Баш као 1992. године у Атини, ни ове године у Букурешту никаквих званичних реакција нити промптног одговора није било. Заједнички именитељ обе епизоде је да наш председник свакоме ко њега позове у посету (а да она није изнуђена мировним преговорима) одмах понуди државу за конфедерацију или политички савез. И то широкогрудно и великодушно, не само своју, већ „у пакету“ са Црном Гором — целу савезну државу! На жалост или на срећу, Србија и Црна Гора су још саме, али чекају. Јер, Савезни („жабљачки“) устав оставља отворена врата: „СРЈ могу приступити друге државе као републике чланице, у складу са овим уставом“.

Проблем Милошевићевих понуда је у последњих пет речи цитираног уставног параграфа. Може ли, наиме, челник, једне федералне јединице да креира међународну политику целе савезне државе и то, тако рећи, потпуно на своју руку? У оба случаја о могућности евентуалног конфедеративног, односно политичког удруживања нису се изјаснили не само, по Уставу надлежни, југословенски органи, већ ни српски, нити су Слободана Милошевића овластили да буде званични државни понуђач!

● ПОНУДЕ НА СВОЈУ РУКУ

Два су аспекта овог проблема. Прво, на основу којих то прописа председник Републике Србије има или нема право да се понаша како се понаша. Друго, какав је политички тактички бекграунд ових понуда, да ли је довољно јак, уверљив и исплатив да се — по нашем обичају — примењује правило да **циљ оправдава средство по сваку цену.**

Устав СРЈ каже да РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА преко СВОЈИХ органа УТВРЂУЈЕ ПОЛИТИКУ, доноси и извршава савезне законе и друге прописе и из области МЕЂУНАРОДНИХ ОДНОСА. Савезна скупштина ратификује међународне уговоре из надлежности СРЈ, а САВЕЗНА ВЛАДА ЈЕ ОВЛАШЋЕНА да утврђује и води спољну политику. Србији и Црној Гори Устав СРЈ даје право да, у оквиру своје надлежности, могу одржавати међународне односе, основати сопствена представништва у другим државама и учланити се у међународну организацију. Оне могу закључивати и међународне споразуме, АЛИ НЕ НА ШТЕТУ СРЈ И ДРУГЕ РЕПУБЛИКЕ ЧЛАНИЦЕ.

Србија нема министарство и министра иностраних послова што је и логично. РЕПУБЛИКА Србија, како налаже члан 72. српског Устава, уређује свој међународни положај и одnose с другим државама и међународним ор-

или с којим правом српски председник спаја неспојиво

Пише: Златко Чобовић

ганизацијама. Народна скупштина ратификује међународне уговоре (члан 73. Устава Србије), а председник Републике, по члану 83 обавља послове из области односа СРБИЈЕ са другим државама и међународним организацијама у складу са законом.

Милошевић очито као председник Србије, судећи по свему овоме, нема никаквог уставно право нити овлашћења да званично предлаже било какве међународне политичке комбинације у којима је актер СР Југославија. Што се тиче републике чији је председник — он обавља послове, односно СПРОВОДИ политику и смернице које, по Уставу, одређује Република Србија. А, колико је познато, ни Савезна нити обе републичке скупштине нису се бавиле питањем евентуалног конфедеративног уједињења с другим државама и елаборацијом евентуалног склапања неког политичког савеза. Утицај председник Србије води спољну политику Србије и Црне Горе по сопственом нахођењу не може ублажити ни чињеница да СРЈ није међународно призната.

● РАЧУН БЕЗ КРЧМАРА

О неким последицама оваквог понашања могуће су само претпоставке. Да, рецимо, понуђени прихвати конфедеративну понуду, али да проблеми настану овде. Зато што се, на пример, услед односа снага у савезном Парламенту, различитог тумачења конкретних политичких интереса, посланици можда не би сложили и одбили да ратификују такав уговор. То су хипотетичке ситуације будући да досадашњи предлози српског председника нису наишли на званични одјек ван граница СРЈ. Нису — што много више чуди — изазвали ни политичке реакције у Србији и Југославији. Чак нису наишле ни на јавну подршку председничког партије, или „општенародно одобравање“ кроз легендарну „институцију“ многобројних „спонтаних“ телеграма подршке преко РТВ Србије. Осим, ако се у подршку не сврста изјава Владимира Кршљанина, члана ИО СПС, да би спрега социјалистичке власти у Атини, Софији и Букурешту са овом у Београду могла да допринесе скидању санкција према СРЈ. Али, и ова рачуница је под великим знаком питања с обзиром на постојеће званичне изјаве Андреаса Папандреуа и Сали Берише.

Остаје, дакле, питање мотива. Зашто председник Србије ради то што ради? Очигледно из политичке комбинаторике, чије би једно од те-

жишта могло да буде очекивање (када је о последњем букурештанском предлогу реч) да анимацијом балканских суседа, који такође трпе велике штете од ембарга према Србији и Црној Гори, и њиховим увлачењем у савез узрокује попуштање санкција. Рачуница би могла да буде и неутрализација евентуалног каснијег међународног ангажмана на Косову. А у корелацији са, за сада још незваничним, плановима СПС о територијалној политичкој реорганизацији савезне државе која би требало да буде изражена новим савезним уставом.

Недоумице унесо и председничко спајање у савез оних који традиционално нису баш наклоњени једни другима. Без обзира на партијску сличност актуелних власти: Југославије и Албаније, Грчке и Албаније, Бугарске и Грчке... Његов предлог би могао бити израз добре воље да се подвуче црта у мултилатералном заједничком интересу са акцентом на политичком, па и економском профиту, који би из тога имала СРЈ. И ако је и тако, како онда протумачити тврдњу албанског председника Сали Берише изнету пре неколико дана у разговору за шпански лист АБЦ да је „осим Србије и Грчка огрезула у национализму“. Или, у исто време да ту изјаву грчког премијера Андреаса Папандреуа, приликом боравка у САД, да Грчка не може **никада** да буде сигурна да неће постојати савези који ће обухватити и „Скопље“ (БЈР Македонија — прим. З. Ч.) и који ће провоцирати Грчку. Да ли као рачун без крчмара српског председника?

О томе шта је Милошевић мислио, шта је намеравао и какви су му планови могуће је једино нагађати, јер он никада, нигде и никоме у СРЈ није, до сада, јавно и јасно рекао зашто је и на основу чега два пута нудио државу! О свему смо сазнавали из грчких и румунских изво-ра.

Симптоматично је такође, да у Милошевићевим комбинацијама нема, Бивше југословенске Републике Македоније. Уопште се не помиње иако је буквално тампон зона у свакој варијанти. Да ли је ово први покушај лаганог и посредног увлачења БЈРМ у СРЈ, или је њено изопштавање уступак Грчкој, с обзиром да у југословенском интересу није да прескаче свог првог јужног, међународно признатог суседа?

Најзад, као човек који је изјавио да се никада није одрекао дела Јосипа Броза, председник Републике Србије Слободан Милошевић покушао је, може бити, овим понудама пионирски да копира Титов својевремени заиста историјски ангажман око формирања покрета не-сврстаних земаља. Али је — ако је тако — превазишао учитеља — **по безобзирности.** Јер, ако ништа друго, за ту Титову активност, у аутократском режиму каквим се сада дефинише време владавине Ј.Б.Т., почетком шездесетих година најпре су знали, а потом и стајали иза ње сви (или бар сви државни и политички органи и већина становништва) у земљи на чијем је челу био. Док његов ученик у демократском, вишепартијском систему, све ради само, а да не удостоји милионско бирачко тело макар личне, протоколарне информације из прве руке.

У К Р А Т К О

ЗАКОНИК СЕРБСКИ

члан 1

Поједите говно чим ујутро устанете из кревета. После тога ни Грубачев коментар на телевизији неће бити најгоре што вам се може десити

члан 2

Ако кажете Председнику да нисте јели неколико дана, следећег јутра стварно нећете јести.

члан 3

Ничији живот, слобода или власништво нису на сигурном кад се договора СПС-ова посланичка група.

члан 4

Кад вас ухватимо за јаја, вашу душу и срце даћете нам сами.

члан 5

Готово све је лакше увући него извући.

члан 6

Ништа није немогуће за Председника који то не мора лично да уради.

члан 7

Кад једном пустиш СПО-овца из затвора, једини начин да га поново затвориш је да направиш много већи затвор.

члан 8

Није важно да ли сте пали све док нешто не купите с пода кад се движете.

члан 9

Људи који поштују српске законе и воле српске kobасице нипошто не смеју да сазнају како се праве.

члан 10

Успешан експеримент не сме да се понови.

члан 11

Наш државни апарат боље ради кад је искључен.

члан 12

Сложени проблеми имају једноставне, лаке за разумевање — погрешне одговоре.

члан 13

Главни узрок наших проблема су решења.

члан 14

Најопаснија ствар у ратној зони је официр с мапом.

члан 15

Кад радите на решавању проблема увек помаже ако знате одговор.

члан 16

Сложићемо се с вашом глупошћу ако докажете да ју је први изрекао Председник.

члан 17

У свакој организацији увек постоји неко ко зна шта се дешава. Тај одмах мора да буде отпуштен.

члан 18

Ако довољно дуго брљате, сложиће се.

члан 19

Ако видите да вам се приближава социјалиста, са видљивом намером да вам учини добро, спасавајте живу главу.

члан 20

Ако се чиниенце не уклапају у тв — дневник, треба их елиминисати.

члан 21

Већина штедиша заслужује своје банке.

члан 22

Најважнија република у двочлавној федерацији је она која хоће да из ње иступи.

члан 23

Ако вам се неки социјалиста допада, сигурно је ружан.

члан 24

Свако ко каже да неће заратити са 168 држава истовремено, учиниће то.

члан 25

Програм за консолидацију пада увек тако да изазове највећи хаос.

члан 26

80 кб Слободана Милошевића тежи као 350.000 тона осталих Срба.

члан 27

Не сеците нокте! Кад год то учините, један сат касније биће вам потребни.

члан 28

Сваком је загарантовано једино оно што му је најмање потребно.

члан 29

Људи ће поверовати у све кад им шапнемо.

члан 30

Ако може да те види „Српска реч“ сигурни оможе и Си-ен-ен.

члан 31

Ако баш ништа друго не помогне, прочитајте Устав.

члан 32

Наша власт без нас је као риба без бицикла.

члан 33

Све увек кошта више и за све увек треба дуже.

Последњих месеци запажемо значајно побољшање стања менталног здравља нације. Поново почињу да се праве дневно-политички вицеви и досетке на рачун свих и свачега. Почело је још прошле године у стилу „Ко рано рани — два млека граби“. Поводом „афере Сорос“ смишљена је опомена „Немој да СОРОШИ!“, а поводом истовременог празновања Ускрса и Првог маја смишљено је питање „Је л'фарбаш чекиће за 1. мај?“. Оног момента кад је Мира Марковић постала директор и главни уредник Србије постало је јасно и да „ко се с Миром дружи — живот му је дужи“. Међутим, да то јесте очекивано али да не мора да буде и тачно потврђују све чешћи раскораци између логике и идеологије. Тако су после недавног II конгреса српских „интелектуалаца“ сви државни и „патриотски“ медији почели такмичење ко ће више да хвали „праве“ и напада „погрешне“ интелектуалце. Танјуг је, на пример, предузео опсежне активности на промоцији свих који су било где и било шта рекли против наступа Вука Драшковића и осталих „страних плаћеника“ који се нису уклопили у конгресну концепцију. И таман кад су гомилу завршили шлаг-мишљењем Биљане Плавшић о свему томе најављује се „Дуга“ са Мирином директивом да Конгрес баш и није био неки и да га пре треба заборавити него надувавати. Није прошло ни сат након што се Мирин билтен појавио, а Биљане Плавшић постаде непожељна и скоро непријатељ који не само да завађа српски народ него и ружно говори о Београђанима с којима живи и чију судбину не дели. Можете замислити Танјугове и остале уреднике који једног момента очекују медаљу за храброст и патриотизам, а већ следећег се сакривају по ходницима и преслишавају да им није промакла нека Плавшићка. Ипак, виц је само виц, јер живот с Миром може бити само краћи.

Ево само неких од бројних „иновација“ које је Марјановићева влада инсталирала у Буџет Републике Србије за ову годину а посланици СПС и њихове марионете усвојили.

Две највеће фикције су „средства за подстицање развоја“ од чак 374,4 милиона марака и, замислите, „средства за науку и технолошки развој“ (како је поверљив тај Слободан Унковић) од чак 140 милиона марака. Ако се под прва „средства“ може подвести буквално свашта (подстицање развоја рата, подстицање развоја проституције, подстицање развоја мафије и слично), ова друга свугде у свету имају једнако значење. Кад се, међутим, упореде са онима из неких срећнијих времена (уназад пет година, на пример) долази се до закључка да су се управо сада стекли услови за развој науке и технологије. Дакле, од ових 500 милиона марака одмах одбијте барем 90 посто за **Карићев развој и Младићеву технологију**.

Ово је много „интересантно“. Прошле године у ово доба, када је изгласан буџет за 1993. у приближно истом износу, за **репрезентацију и протокол** Председника Републике, Народне скупштине и Владе заједно предвиђено је укупно 473.500 ДЕМ. Ове године, веровали или не, укупно — 1.840.000 ДЕМ, дакле **четири пута више**. Занимљиво је да је прошле године највише ишло Председнику, а ове године неупоредиво највише иде Скупштини, што је очигледан и **успео покушај подмињивања** опозиције од стране комунистичке владе. Осним тога, ко је заслужан тај и ради, а ко ради тај и троши материјална средства. Тако је прошле године на име „материјалних трошкова“ за све три поменуте институције било пројектовано 169.550 ДЕМ, а ове чак милион марака или — **скоро шест пута више**. И прошле године је највише трошио Председник а најмање Скупштина, а за ову се предвиђа да ће најраскалашнија бити опет Скупштина. Па нека нешто приговори. А ако буде добра можда ће у форми „вишка“ да подели и оних 800.000 ДЕМ планираних за **референдум и трошкове промене устава** о чему нико жив нема појма.

Најелегантнију буџетску зврчку приредила

је Соколовићева полиција. Прошле године је тражила, па ваљда и добила, 485 милиона марака, а ове године формално отпадају само 481 милион. Зврчка је у томе што ове године формално отпадају комбинације са Војском, која се финансира преко Савезног буџета. Види се то и из чињенице да је за куповину нове „опreme“ планирано 25 посто више него прошле године, а сервисирање Косова је из неких разлога јефтиније за 70 посто. Занимљиво је и да трошкови Полицијске академије и Више и

Средње школе унутрашњих послова скоро три пута премашују укупна буџетска издвајања за социјалну заштиту и представљају скоро половину укупних буџетских издвајања за културу. Кад смо већ код репресије поменимо још једну паралелу. И материјални трошкови српских затвора и средства за довршавање неких спортских објеката већи су од поменутих издвајања за социјалну заштиту оних на слободи.

Ако већ полиција има ставку од 28 милиона марака за „посебне намене“, питање је шта су неидентификоване „посебне намене“ у Министарству вера, поготово ако те „посебне намене“ (1,33 милиона марака) представљају 98,5 посто укупног буџета тог министарства.

За одржавање аутомобила и репрезентативних објеката Републике прошле године је било довољно 495.000 ДЕМ. Ове године би требало да за те потребе грађани издвоје — **пет милиона марака**, дакле десет пута више.

Прошле године је Министарство за информације добило 600.000 ДЕМ за пропаганду СПС—а у иностранству, па смо догuralи до бомбардовања и рата против целог света. Ове године је за пропаганду СПС—а у иностранству планирано два пута више пара (1.290.000 марака), што је поуздан знак да се може очекивати инвазија и на сам Београд.

Чак 416.000 марака резервисано је за некаку „организацију омладине“. Ако је неко види нека нам јави, бићемо му захвални.

Ипак, на врху ове кратке топ листе су две сасвим споредне ставке. Прва је везана за Министарство за приватно предузетништво. Прошле године је министарство са тим и таквим називом добило за своје пословање „од Буџета“ тачно 163.800 марака иако није ни постојало. Ове године такво министарство (Радоје Ђукић) заиста постоји, али је добило само 74.200 марака. Друга ставка је још мистериознија. У Буџет ју је увалила Управа за заједничке послове ратубличких органа, која је „за претплату на билтен и друге часописе“ добила чак 500.000 (пет стотина хиљада) марака. Ако вам то не говори ништа подсећамо вас да је то дневни буџет од 1369 марака „за билтен и часописе“. За те паре се сваки дан могу купити 273 часописа по цени од пет динара (колико код нас коштају најлуксурзнији и најскупљи, али излазе једанпут или двапут месечно) или, рецимо, 4563 „Политике“. Или, 500.000 марака кошта излагање „Српске речи“, са постојећим тиражом, двапут месечно, током више од — три године. То је само доказ да буџет мотивише корисника на читање. Ипак, **смањујте рибу, побисте децу!**

Савезни премијер Радоје Контић жалио се Савезној скупштини због тога што њени посланици често постављају Влади и другим савезним институцијама посланичка питања на која је „немогуће“ одговорити или представљају недопустиве коментаре или увреде. Сматра се да је Контић пре свега мислио на питање које је двапут поставио Депосов посланик из НД Мирослав Стефановић, а у којем се инсистира да у Савезној влади седе и „људи“ који су били проглашавани неспособнима за војску и који имају „незгодне“ психијатријске дијагнозе. С друге стране, таквом опису међу свим члановима владе одговара једино биографија млађаног и перспективног потпредседника Жељка Симића. С треће стране, тај исти Жељко Симић био је „угледни“ саветник Слободана Милошевића у време разбуктавања актуелних балкан-

ских ратова, а сада је Милошевићев повереник у готово свим његовим дипломатским акцијама и триковима. Тако се круг затвара, а јадни Контић треба да одговара. Е, баш не треба!

ИСТОРИЈА

Подсетимо још једанпут, јер као да је било пре осам векова.

Прво је Алија Изетбеговић, пре само три године, шетајући улицама Београда, свратио до Слободана Милошевића, онако неформално, као код пријатеља. После сусрета рекао је новинарима да је Слоба један „цивилизован и интелигентан политичар светских манира“. Отприлике, част му је што познаје таквог човека. Затим се 26.8.1991. састао са Патријархом Павлом, а после разговора је рекао: „Импесиониран сам личношћу његове светости. Пренео сам му поздраве и рекао да ужива велико поштовање у Босни и Херцеговини. Пренео сам му и уверење да српски народ може мирно да спава, јер муслимански народ неће дићи руку на Србе“. Узвратио је владика Иринеј Буловић: „Овај разговор улива веома много наде и ја сам задивљен озбиљношћу и луцидношћу мисли г. Изетбеговића. Могу да констатујем да се ради о човеку који не решава проблеме само као политичар већ као човек који мисли о будућности свог народа. Својим држањем показује верски озбиљан однос према свету и улива наду. Можемо бити сигурни у његов искрен наступ“. Када су се две и по године касније Изетбеговић и Милошевић срели на „мировним“ преговорима у Женеви, вицароши су овако замислили почетак преговора: „Ау, болан, Слобо, што је свијет мали!“. Није, бре, Алија, свет мали него је Србија велика!“. Тако је то кад се помешају Слобини манири, Алијина обећања и Иринејева верска озбиљност.

СРБИН

Кад је Вук Драшковић изашао за говорницу II конгреса српских „интелектуалаца“ и кад се из сале зачуо хор интелектуалних звиждача, примећено је да је најбучнији и најагресивнији међу њима био неки анонимац типичне палеолитске фаце. Накнадно се испоставило да се ради о извесном Ђорђију Уличевићу, званом Ђоки Правнику, Црногорцу из Подгорице, познатом по навијању за „Хајдук“ и по мржњи према сваком ко има имало мозга. На питање репортера Радија Б 92 зашто је био тако неартикулисан Ђоко одговара: „Не можемо дозволити да неко тако дезавуише све за шта смо се МИ, МУДРЕ ГЛАВЕ, на Конгресу определијели“.

ГЕНИЈАЛЦИ

Да је између генија и лудака мала разлика доказују пропагандисти Београдског градског саобраћаја. Да их возња с посла и на посао не би подсећала на транспорт у Аушвиц путницима је понуђена и друштвена игра под радним називом „Изаберите вашег омиљеног контролора“. Данас и овде то је исто као када бисмо бирали свог „омиљеног рекеташа“ или свог „најдражег дилера“. Такође, не зна се да ли су лудаци или генијалци и доносиоци уредбе о ревалоризацији висине казни за неке раније саобраћајне прекршаје. Ако сте, на пример, пре две године прешли улицу на недозвољеном месту, па поступак против вас још није окончан, у прилици сте да платите новчану казну и до 30.000 динара. Ако немате, као што немате, еквивалент је затворска казна од око осам година, што је мање од казне и за неке врсте убистава. Наравоученије: не губите време у бескорисним шетњама градским улицама!

Председавајући Административно-имунитетног одбора Скупштине Србије Жарко Јокановић (Нова демократија) повео новинаре: обилазак зграде Скупштине, и то од подрума до тавана, како би их уверио да посланици не раде у луксузу и изобиљу него у нарасе скромним условима. То је требало да буде увод у значајна улагања у „инфраструктуру“ зграде, која је изграђена давних педесетих година. Дакле, социјалисти проценили да је, после четрдесет година, баш сад право време за улагање у зграду, да нема ништа прече од тога, па, да не би на себе навукли бес јавног мњења — навукли Јокановића. Овај, јадник, једва дочекао да његово име буде уписано у спомен-књигу заслужних рестауратора, а ни коалициони партнер није дугме, па преузео на себе оно што нису хтели чак ни социјалисти. Шта ли ће Јокановић кад чује да је и зграда бившег ЦК прилично руинирана!

НЕВИНАШЦА

Има ли иједног поштеног Србина који неће дати руку за тврдњу да је Србија под неправедним и злочинским санкцијама Уједињених нација. Колико је, међутим, међу њима оних који знају да је и Србија, пардон Југославија (ми смо још увек Српска Република Југославија, зар не?) та која је некада у тим истим УН гласала да се неком залепе или не залепе санкције. Према дојавама са њујоршког Ист Ривера, тешким бирократским злопамтилима остала је у дебелом сећању чињеница да је баш Југославија (они то сада читају као Србија) била та која је у својству несталног члана Савета безбедности инсистирала да се Јужноафричкој Републици сместе што горе, дуже и свеобухватније санкције. Или, управо је Југославија (читај Србија) у стаљинско време била најтврђи противник санкционисања СССР због постојања концентрационих логора за идеолошке неистомишљенике. Ако ми мислимо да нам историја почиње од Осме седнице, зашто би свет мислио да траје већ хиљаду година.

ЦАРИНИК

После бројних функција о чијем садржају смо сазнавали тек накнадно (координатор етничког чишћења Војводине, полицијска узданица за прислушкивање политичких опонената и остале прљаве послове па, на крају, наводно, човек који је Дафинине „виђеније“ социјалистичке штедише уводио и изводио на споредна врата) Михаљ Кертес промовисан је у директора Савезне управе царина. С обзиром да је и његов петходник Радослав Секулић био апсолутно квалификован за све малверзације које је са тог места у сопствену и у корист државне врхушке треба вршити, јасно је да се од Кертеса очекује нешто више. Кертесово постављање поуздан је знак да држава преузима од „приватника“ и „слободних стрелаца“ монопол на кршење ембарга и организовање забрањене трговине са иностранством. То је истовремено знак да грађани могу да се опросте од нешто јефтиније шверцоване робе, укључујући и гориво, јер Кертесов задатак да ту разлику у цени преусмери у касе социјалиста и српског војног естаблишмента.

ИСЕЉАВАЊЕ

Демократизација Албаније, тачније отварање њених граница, омогућила је током претходне деценије и извесном броју Срба да из ње збришу и скрасе се углавном на Косову. Ових дана са Косова стижу и вести да се управо ти Срби листом селе и то, веровали или не, назад у Албанију. Како је кренуло, ова власт не само да неће спречавати сецесију Косова и припајање Албанији, него ће још молити Ругову да и Србију поведе са собом.

СЛИЧНОСТ

Људи се често питају којој би одговарајућој личности из историје српског народа могао да буде најсличнији Слободан Милошевић. Питање је претешко да би се на њега кратко и једноставно одговорило, али налазимо да би се последње три-четири Милошевићеве године, поготово у односу на светске моћнике, најпластичније могле упоредити са „деловањем“ рашког жупана Вукана с краја XI века. Елем, Вукан је из Рашке УПАДАО у византијске крајеве, пре свега у Косово и Метохију, и тамо пљачкао. Априла 1091. пође византијски цар Алексије I Комнин на њега, међутим, због неких завера задржи се у Пловдиву, па се те године задовољио само да обиђе границу и да изда наредбе како да се она утврди и да се спрече даљњи напади Срба. Чим се Алексије вратио у Цариград, Вукан почне поново да силази у Косово и пљачка. Кад је Алексије због тога опет пошао на Вукана, овај се повуче до Звечана и ПОНУДИ МИР И ТАОЦЕ. Алексије

прихвати Вуканове понуде, али Вукан не само да није хтео дати таоце, него је опет почео пљачкати византијске области. Алексије онда нареди драчком војводи Јовану Комнину да нападне на Вукана. Овај продре до Звечана изазивајући Вукана на борбу, али се Вукан опет повуче у планине и опет ПОНУДИ МИР И ТАОЦЕ. Али, једне ноћи удари Вукан са целом војском на Византинце и разбије их. После тога продре српска војска до Врања, Скопља и у Полог, али само опљачка те крајеве и врати се назад (1093). Идуће године пође сам Алексије на Вукана, али кад је дошао до Липљана на Косову, Вукан ОПЕТ ПОНУДИ МИР. Он дође лично Алексију на ноге, склопи с њим мир и да му дзанаест талаца. Од тог времена био је углавном мир између Срба и Византије, највише због тога што су у српској краљевској породици избиле несугласице и раздор, те је то онемогућило сваку акцију... Познато, зар не?

ПЕХАР

Оно што је најављено то је и учињено. Позивајући своје навијаче да дођу на Ускршњи фудбалски турнир који је 1. маја одржан у организацији омладине Демократске странке, ФК „Српски покрет обнове“ најавио је фудбалско славље. Тако и би.

На турниру у спортској хали у Шумицама учествовале су екипе свих парламентарних политичких странака, сем социјалиста који су одлучили да се не појаве на фудбалском мегдану „због учешћа радикала“. Значи, били су ту: ДС, ДСС, Нова демократија, Грађански савез, СРС и СПО.

ФК „Српски покрет обнове“ одиграо је три утакмице. Најпре је са 4:0 победио екипу Грађанског савеза, која је своју програмску политику странке применила и на фудбалском терену — „мирољубиво, па у пораз“. Потом је мегдан подељен са екипом Демократске странке Србије. И ту је забележена победа и то са 2:0, таман довољно за финале. Оно што је тада у публици примећено је да разлика у головима не одговара предности коју СПО има и у чланству и у броју посланичких мандата у Народној

скупштини Србије. А, онда је уследило велико финале. ФК „Српски покрет обнове“ наступио је против екипе Српске радикалне странке. За разлику од политичке борбе, овде су радикали били много мање радикални. Сем грубости, они су дозволили да приме и три гола. Резултат је био 3:0 за ФК „Српски покрет обнове“. Након ове утакмице екипа СПО била је спремна да одигра још неку утакмицу, али противника више није било.

Када је чуо како је играла екипа СПО-а, савезни капитен Миљан Миљанић позвао је Вука Драшковича и предложио му да се СПО-вци укључе одмах у такмичење у Првој Б лиги. Предлог ће бити у најкраћем року размотрен.

Посланичке дужности и обавезе у странци, фудбалским активностима подредили су: Зоран Којић, Влада Гајић, Михајло Марковић, Светозар Решетар, Бранислав Лазаревић, Велимир Бранковић, Урош Милутиновић, Иван Тадић, Александар Павловић, Драган Вушуревић и Бранко Вујић.

Конечна табела — СПО 6, СРС 4, ДСС 2, ДС 1, Грађански савез 1, Нова демократија 0.

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ: ДАФИМЕНТ БАНКА

ПРОФ. ДР БРАНКО ЉУТИЋ, ЕКСПЕРТ ЗА БАНКАРСТВО

ШОШОНИ С ПАРАМА

Кад то о Дафименту и сличним банкама каже стручњак Организације за економску сарадњу и развој (ОЕЦД) из Париза и Светске банке (НБРД) из Вашингтона, онда му свакако треба веровати.

Разговарао: Александар ЦВЕТКОВИЋ

Како је настајала ДАФИМЕНТ банка и њој сличне?

У време доношења закона о банкама, после распада друге Југославије, у великој мери је у савезној и републичкој администрацији остала иста екипа људи и дух привредних реформи покренут пропалим програмима стабилизације, почев од Бранка Микулића, преко Милке Планинц до Анте Марковића. Последњи је био најзрелији. Али као релативно добар адвокат уласка капитализма у просторе тадашње Југославије истовремено је био и стожер окупљања свих који су против тржишта. Будном оку аналитичара који је тада пратио нашу политичку и економску сцену нису промакле претње са левог крила политичког спектра, да ће се свим силама борити против слободног уласка Југославије у капиталистички свет. Ова обећања су углавном испоштована. Југославија, односно Србија, нису ушле у светски капиталистички систем као партнери са релативно високим стандардом. Остали смо на релу догађаја. У прагматичној ситуацији када је у рат у Босни букнуо, социјалистичка држава више није била у стању да све тако чврсто контролише и одређује, Кренуо је процес регистрације првих приватних и мешовитих банака. Према анегдотама које су кружиле око Народне банке Југославије у време 1990—1993. г. за пар хиљада марака је могло да се купи решење за оснивање и организацију банке или штедно-кредитне институције. То само по себи није лоше и неморално. Између осталог то је легални консултантски посао којим се бави јавно већи број независних финансијских стручњака. Проблем је био само у томе што су се као нелојални конкуренти јављали високи функционери НБЈ и Савезног министарства финансија. Брзо су независни консултанти истиснути из бизниса. Посебно јер нису могли да клијентима гарантују сигурну регистрацију ако нису задовољавали услове. А услове нису задовољили јер нису имали довољно капитала и стручњака и тако у круг, али су лиценце добијали без проблема.

Посебно је питање због чега се стално говори о томе, да су ето приватне банке забрљале и превариле своје штедише и депоненте, ка-

да је то игра коју су играли сви са променљивим успехом. Нове банке попут ДАФИМЕНТ су само поновиле оно што су научиле из старе девизне штедне. Исправно су закључили да су Срби народ који можеш „завлачити“ и преварити на исти начин више од једанпут, чему ДАФИМЕНТ није последњи воштани печат на овом досијеу. Биће још сличних превара.

Ако ви одете да купите месо у касалници ПеКаБете, није ваш задатак као купца да проверавате да ли је ветеринарски здраво, да ли је касалин здрав, да ли је опрема хигијенски исправна, да ли се послује у складу са прописима о трговању и све остало ради у складу са законом. То је задатак државе којој плаћате порезе да то чини уместо вас. Због тога теза да су штедише које су улагале у банке са високим каматама коцкари, па је, ето, морално да неморални изгубе у најамњу руку — бацање прашине у очи. Истовремено је избегавање пуне законске одговорности која се не може замаглити ничим. Када неко истакне фирму да је то и то, а све ове банке су тако чиниле, прва и основна обавеза НБЈ и свих финансијских инспекција је била да као савест и правна заштита интереса нације одмах устану, информишу јавност и онемогуће било какво довођење у заблуду неугог народа. Кривично дело нечињења је једнако као и чињење. Од ове одговорности, чак иако би се могло правно побећи, морално никако неће моћи. Правно ову одговорност НБЈ и држава могу избећи и/или одложити само ако се не покрене правни механизам стечаја свих банака које су оштетиле поверице, без обзира на то да ли је банка приватна или државна. Одлагање ће повећати цену која ће бити знатно виша кансије, тако да ни ту нема маневарског простора.

И АВРАМОВИЋ ЗНА

Банкарско рачуноводство — ко се још тиме бави?

Свака банка мора уредно да води своје рачуноводство. Њена је обавеза да се периодично подносе извештаји контроли Народне банке Србије и Југославије. Због тога је нужно сазна-

ти да ли су рађени редовно претходни извештаји ревизије, ко их је прихватио и потписивао да су у складу са прописима? Тиме се може реконструисати шта је држава чинила у периоду када су настајали проблеми. Ако је то била пракса „бенигног запостављања“ проблема, тим теже. Основно је сагледати да ли су ревизори пословања банака у том периоду већ утврдили неправилности? Ако јесу, да ли су исти стручњаци и даље на послу у ревизији НБЈ? Или су можда морали да се врате својој очевини, што ће рећи пољопривреди, да би се случај заташкао.

Код нас и поред тога што није донет Савезни закон о ревизији, постоји ревизија која је у повоју, пар самосталних ревизорских кућа попут иностраних и домаћих, мада све то није јасно због санкција које ко и шта је шта? Једно од добрих решења би било да се истовремено унајми угледна инострана и као пандан једна домаћа ревизорска кућа. Па нека оне заложу свој углед и одговорност да кажу шта стварно у билансима ДАФИМЕНТ банке стоји. Тада би нестала сва нагађања да нечега има односно да нема. Леп пример за ову тезу јесте случај стечаја ВССИ банке из Луксембурга, која је оштетила своје штедише за више од 17 милијарди долара. О томе може потврдити и господин Драгослав Аврамовић као експерт који је пратио овај случај. Ревизорска фирма Coopers & Lybrand из Лондона је годинама потписивала годишње ревизорске извештаје да су у реду. Сада има да по пресуди надокнади штету од пар милијарди долара због своје немарности и пропуста у раду, јер није благовремено обавестила штедише да је банка неликвидна и да ће отићи у стечај. Наша је препорука отуда да се прво обави судска ревизија пословања, рачуноводства, биланса, финансија и банкарског пословања ДАФИМЕНТ банке. Тек тада ћемо имати нешто стварнију слику чиме се располаже и шта се десило. Ова ревизија се може и треба обавити и без покретања стечајног поступка, мада га не искључује у наредној етапи.

Шта је НБЈ, морала, требала, могла а јесте или није урадила?

Ову шансу да се обави права ревизија имала је НБЈ кроз своју службу контроле и било би интересантно сазнати да ли су све или неке обавезне законске контроле обављане? Ако јесу када, ко и какви су извештаји подношени и коме? НБЈ је морала да прати као пас чувар стабилност монетарног система — шта ради ова сумњива банка. Не само због тога што је сумњива, већ због тога што је толико брзо расла, да се надкриљавала још брже опасност од убрзаног пада. Централна банка је требала да на прве гласове упозорења у научној и стручној јавности, као и на чланке новинара који се баве сензацијама, да покрене своје додатне механизме обавештавања да усмери ек-

стра људе и средства у праћење рада ДАФИМЕНТ-а. Стручњаци Централне банке су могли да бар читају новине и слушају коментаре експерата на радију и телевизији. Ту и тамо су се могла чути благовремена упозорења годину и више дана пре краха банке, да је то систем спиралног банкарства по моделу КАИРО, ЛАНАЦ СВЕТОГ АНТУНА и слично. Кажу да је у сваком послу најгори пријатељ и саветник сујета. То је вероватно у интелектуалној препотенцији НБЈ довело до тога, да је због серије промашаја много мање данас цењена него чак у доба самоуправног социјализма. Шта ћете, једна институција вреди не колико зидова и зграда, већ само колико су паметни и какве резултате дају људи који раде у њој.

Анкетни одбор Савезне скупштине(?)

Пре свега, свакако је једно од кључних питања због чега се у вези са пословањем ове банке није огласила Савезна комисија за хартије од вредности. Бар је требала да нас извести да ли је одобравала емисије оснивачких деоница ове банке. Ако јесте, како је то чинила на основу које документације. Ако није, да ли је икако ова банка емитовала деонице и/или није емитовала и какве су правне и пословне последице таквог стања. За тај посао чланови ове комисије примају плату, односно не примају и/или имају неке друге користи. У сваком случају ја сам као порески обвезник платио порезу да они обаве овај посао. Ако га не обављају треба изабрати нове људе, или је најбоље комисију распустити јер је непотребна.

Савезни парламент је формирао и тај Анкетни одбор. У сваком случају је добро да се свест нације и њена свест пробудила. Изјава власнице банке (да ли има још власника и који су?) да је рекла шта је рекла и да више ту нема шта да дода нити да одузме, по светским и нашим мерилима увреда је за највиши представнички орган једне земље. Питање је да ли би се било ко у свету усудио, верујемо да не би, да се не одазове позиву тако угледне институције. У случају да се афера заврши на суду а то ће морати пре или касније, суд ће морати због овог председана да пресуђује највишу казну, управо због непоштовања угледа државе. Посебно је питање заштита угледа државе. Иако позив Анкетног одбора нема силу судског, непојмљиво је да може у овој земљи било ко да му се не одазове, јер је то света морална и политичка обавеза сваког грађанина коме је стало до наше земље. Због тога би Анкетни одбор морао да предузме даље мере, да покрене поступке који ће имати правно дејство. Управо код оних органа који су према правном систему за то овлашћени и обавезни, јер се омета рад високог парламентарног тела, у области у којој се угрожава стабилност монетарног система земље.

НАЈВЕЋА ТАЈНА?

Одбор поверилаца: који одбор, којих поверилаца и где га је и ко формирао?

Видите, у јавности се изузетно добро оперише полуистинама. За оне који их стварају представља прави и велики професионални успех. Али је, на жалост, то неуспех за штедише који су све даље од своје имовине. И поред наше обавештености нисмо могли да сазнамо да ли је код надлежног суда покренут судски поступак за ванстечајно поравнање или за стечај. Да ли је суд, који је једини надлежан, својом одлуком у сарадњи и уз пуну сагласност поверилаца формирао Одбор поверилаца? Да би се ово учинило потребно је имати претходно обављену судску ревизију пословања, што према подацима, којима до сада рас-

полажемо — није обављено. Код такозваног „Одбора поверилаца“ једно од кључних питања је ко га је смислио? Како га је формирао? На основу којих критеријума и са којим циљевима је изабрао његове чланове? И каква је улога у свему томе Тима такзованих експерата, односно „експертског тима“? Или боље речено, ако сазнамо ко је формирао „експертски тим“ за вађење ове банке из буле, да ли и у којој мери он одговара и са којом имовином, ако се испостави да догађаји крену низбрдо неконтролисано.

Шта мислите о објављивању неовверених признаница и листинга банке, тј. о њиховој веродостојности?

Једино што може бити веродостојно јесу у овом тренутку они докази иза којих може стајати суд, судски вештачи, графолози, стручњаци за банкарско рачуноводство и ревизију, који би кроз доказни поступак потврдили тачност навода. Све без тога је пуцањ у празно. Узгред буди речено листинзи банке и такве признанице су пословна тајна банке. Не смеју се одати ни по којој цену. Морална је и законска обавеза ове банке да предузме све што је у њеној моћи да сазна како је дошло, ако је дошло, до цурења информација или дезинформација, предузме најоштрије дисциплинске и кривичне мере против прекршилаца из банке, односно екстерних корисника финансијских информација или фалсификатора ако је то у питању. Отуда би банка одмах морала да тужи све који су то објавили ради заштите банкарске тајне, независно од тога да ли је пословање легално/нелегално, и од тога шта ће даље бити са банком.

Постоје мишљења да је афера са списком темпирана да би се скренула пажња јавности са пада поверења у Аврамовићев програм?

— Аврамовићев програм ће успети на ономе што стварно може или не може. Поверење је више психолошка и политичка категорија. Или га имате или га немате. То је посао и брига тима који води програм и који прима плату да успе. У економији је поверење исто што и кредитна способност, углед који се стиче повећавањем сопственог капитала. Ако сте до сада плаћали своје обавезе о року значи да можете добити нове кредите. У случају овог последњег у серији прогрома стабилизације све зависи како ће се решити стара девизна штедња, јер без тога повратка поверења нема. Ако немате сопствених пара нико вам неће дати кредит, а овде економско поверење значи меру у којој ћемо ми као грађани и власници бизниса бити спремни да дамо кредит држави да се опамети и стабилизује. У сваком случају ако успех програма зависи од споредних односа, а не проистиче из властите унутрашње снаге перспективе нема.

Шта се о пословању банке може закључити на основу срцепаратељних исповести госпође Милановић?

Може се закључити све и ништа. Прво, ствари и односи на овим просторима су много једноставнији него што често мислимо. Срби су преоптерећени геостратешким размислимама. Сви смо ми мали Кисинџери и Бжежински. А нисмо у стању да решимо како да исхранимо своје породице три до пет пута дневно свих тридесет дана у месецу током целе године. Отуда се треба држати оне старе народне — ако коза лаже рог не лаже. Приче су лепе за малу, средњу и велику децу. Само је наш проблем што још као нација нисмо одрасли. Једноставно речено људи су дали конвертибилне девизе у кешу. Чекају да им се врати главница и камата по уговору. Није важно ко говори него шта говори. Без обзира ко прича штедише не добијају натраг своју главницу и камату. Тим

горе по причу. О начину вођења банке једино можемо закључити када судски ревизори обаве дубинску проверу целокупне документације без остатка. Потребно је да испитају све умешане, ураде свој посао са бар исто толико ентузијазма као што сада халсе умешане у штицунг, јер је ово знатно већи проблем. Ипак и свака изјава у штампи је итекако сликовита. Иако се не говори пуна истина, из неистина, полуистина и истина узетих заједно може се реконструисати јасно следеће. Банка није вођена по правилима нити наших великих банака у погледу пословне политике, нити по оштрим принципима здравог банкарског пословања и законске регулативе капиталистичких земаља. Пословало се пре нешто „између“ по принципима ратовања индијанских племена попут Шошона. Да је рађено на било који други прописани начин не би се довде дошло, а ово је пут у нигде. Једноставно се може закључити да је банка превазишла имагинацију и креацију својих оснивача.

ВРУЋ КРОМПИР

Какав би у развијеном свету имао ефекат податак да су приступ пословној документацији једне банке имала неовлашћена лица?

Податак да приступ пословној документацији има ко хоће и да наводи у јавности, док они који имају право и обавезу попут контроле НБЈ и НБС, Анкетног одбора и привредног суда, као и правих квалификованих поверилаца не могу ни да привире, говори да смо помешали лончиће до краја. Није питање како је то у свету, већ је штета што је тако код нас изврнути редослед ствари. Због тога грађани и мали бизниси неће имати уопште поверење да послују убудуће ни са одличним банкама, без обзира да ли су државне, приватне или мешовите. Штете од овога ће бити знатно веће од оних које су до сада претрпели и тек ће претрпети штедише. У сваком случају не питајте за ким звоно звони. Данас на тапету штедише ове банке, а већ сутра ми остали.

Посматрајући оно што је банка билансно приказала као своје инвестиције и исплаћену штедњу и даље остаје велика непознаница шта се догодило са „остатком“ који чини губитак. Очекујете ли у догледно време стварни расплет тзв. „Дафинагејта“?

Пошто нисам професор научне фантастике или футуристике немам благу представу ни шта је билансно ова банка. Да ли уопште има биланс? Да ли биланс стања стварно изражава оно са чим банка располаже, чиме ако уопште ичим банка располаже, шта је имовина власника, шта је имовина штедиша и предузећа? Све у свему ко је ко и шта је шта? Такође не знам какви су приходи и расходи ове банке, какви су били приливи и одливи новчаних средстава. Каква је веза између биланса успеха и биланса новчаних токова, односно каква је уопште веза између свих биланса? Да ли су биланси засновани на оригиналним рачуноводственим подацима, у којој мери су сачуване оригиналне рачуноводствене евиденције, и како је могуће из њих реконструисати пословање банке од оснивања до престанка рада? Тек тад би могли да кажемо шта је шта и ко је ко?

Да ли је на овим нашим географским просторима могуће ствар истерати до краја. Одговор, није никада било могуће а још мање је данас. Ваљда су и зато Турци побегли од нас, јер нисмо лаки за себе а камоли за непријатеље.

ШТА ВУК ДРАШКОВИЋ НИЈЕ УСПЕО ДА КАЖЕ „ИНТЕЛЕКТУАЛЦИМА“

НИСТЕ ВИ ТИ СРБИ, ГОСПОДО!

Даме и господо!

Када не бих знао да неки од вас, који себе називају српским интелектуалцима, хоће да и даље у крваву стварност претачу своје болесне речи и снове, не бих данас ни био овде. Дошао сам да кажем: такви морају бити заустављени!

Овај скуп организовали су и прозвали Другим конгресом српских интелектуалаца исти људи који, две године уназад, у Сарајеву одржаће Први конгрес српских интелектуалаца.

Не беше то, међутим, никакав конгрес, никакав скуп пред овим временом и пред српском историјом, културом и вером одговорних и мудрих људи, него вашариште најнеодговорнијих речи и најнижих страсти. Беше то, заправо, прљави духовни подрум интелегенције као темељ за прљави рат који је убрзо почео.

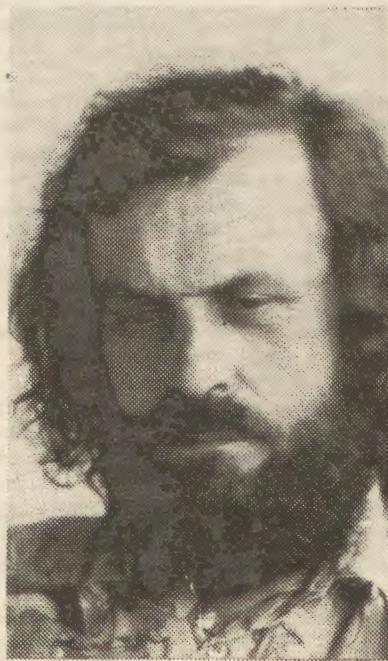
Те сарајевске „конгресмене“ рата, нећу подсећати на њихове ондашње „беседе“, али хоћу подсетити на резултате таквог „српства“ и „србована“.

Знам ја да њих не занима општа апокалипса свих у БиХ. Они воде „бригу“ само о нашој, о „српској ствари“. Што би њих болела душа и савест за несрпским жртвама, избеглицама, рушевинама?

У реду, господо. Нека вам буде. Учинак вашег рата и ваше „одбране српског националног интереса“ управо је најфаталнији по Србе, и лево и десно од Дрине, и широм света.

Пре вашег сарајевског „конгреса“ Сарајево је било други по величини српски град у свету, одмах иза Београда. У Херцег-Босни живело више од 1,5 милиона православних Срба, а СДС и СПО на основу изборних резултата из новембра 1990. имали локалну власт на близу 65 одсто територије те још југословенске републике, чија етничка мапа подсећа на кожу леопардову.

Онда наступисте ви, као „спасиоци“. Али нећу да вам ласкам и да подижем цену вашем самољубљу. Ви нисте одлучивали о било чему, нити одлучујете данас. Вас је маскирани србо-бољшевизам упрегнуо у његов плуг, подмитио вас и распаметио, дао вам значај који немате,

надувао ваше таштине и распалио месијанске страсти у вашој уображености. Похлепни за личним ордењем „националних старатеља“, цео народ српски прихватили сте као стадо којему хоћете да будете „духовни предводници“, а заправо сте и онда и данас само били у најму једне, у сваком погледу, антисрпске идеје и стратегије.

Но, да се вратим учинку рата у БиХ, који је вођен зна се одакле и чији сте ви, сарајевски „конгресмени“, били само добошари.

Срба је данас на просторима Херцег-Босне мање 40 одсто него пре рата. Неки избегли у Србију и Црну Гору, неки у бели свет, али већина се одселила на пут без повратка. А мртвих колико је? Подаци су „ратна тајна“. Како „тајна“ изгледа, навешћу на примеру Невесиња. У тој малој општини погинуло је више од 400 Срба. а

Други конгрес српских интелектуалаца био је и прошао. Остаће упамћен само по једној ствари — по говору који Вук Драшковић није успео да доврши, јер се у погрешно време, на погрешном месту нашао пред погрешним људима. Али људима који присвајају право на нашу заједничку будућност. Утолико све то није прича ни о Србима ни о интелектуалцима него о несрећни која се већ дуго надвјија над овим просторима. Нензречени говор Вука Драшковића преносимо у целини.

сваки четврти био је јединац. Кад погине војник, на кућу се истиче црни барјак. Кад погине јединац, у Херцеговини се довлачи трн на кућни праг. Као знак да је та кућа, за сва времена, раскућена. Колико је Невесиња, Братунаца, Вуковских, Љубиња...? И зашто, због чега? Зар због тога да би Срби имали власт на око 51 одсто разуршене БиХ (а тај проценат је прихваћен у Женеви), да би обале свих важнијих река, осим Дрине, морали да напусте да изгубе све веће градове, осим Бањалуке, да остану без најважнијих путева фабрика и рудника?! Да изгубе све најбоље што су имали пре рата и да камењарима и планинама Републике Српске једно село буде престоница!

Да ли су босанско-херцеговачки Срби изгинули и за идеал да се њихове матичне државе, Србија и Црна Гора, нађу у светском затвору и беде, без иједног савезника на целој планети?

И ко ће и од чега да живи у Републици Српској? Само та очување њених, неколико хиљада километара дугачици граница потребно ће бити пола милиона војника. А Срба у целој тој држави једва да има нешто више.

Знам, чујем већ: Република Српска ујединиће се са Србијом. Можда, али не са Србијом него са оним што буде остало од Србије и у Србији. Због рата и санкција, због безнађа и непристајања на беду и смрт као њихов „национални интерес“, већ је око 400.000 људи, углав-

ном млађих и образованих, побегло из „националне тврђаве“ вашег врховног команданта. Потрају ли санкције и овај поредак, отићи ће из Србије свако ко буде могао. Кад се то деси, више то неће бити Србија, него од ње развалина, и примамљив плен и полигон за рат и комадање.

Да ли сте, господо, на оном „конгресу“, у Сарајеву, знали шта орете и колико ће да нас кошта и докле да доведе то ваше „патриољубље“? Ако нисте знали, онда не називајте себе српским интелектуалцима. Ако јесте знали, онда сте чудовишта која су, за бедну плату и кржаву личну славу, народ наш гурнули у највећу несрећу у његовој историји. Ако, пак, тек сада сазнајете, изађите из те бразде и помозите... највише бисте помогли да заштитите. Да се кроз ваше памети и уста не цеде ни Јасеновац, ни Свети Сава, ни Јадовно, ни Немањини, ни Њебош, ни Обилић.

Знају Срби, и без вас, шта су и ко су били Срби, пре вас. И где су клани и ко их је клао.

У целој Херцег-Босни и Хрватској, пре овога рата, готово да не беше српске куће из које неко није зверски окончао у Јасеновцу, Јадовном, у јамама, кречанама, рекама, црквама... Више од милион невино, због злочина рођења, побијених. Свака породица и свако презиме наше носили су Голготу у себи. Сурова и нељудска наредба комуниста да Срби морају да забораве није могла бити извршена, јер се оно што је и у сну задавало бол никако није дало елиминисати из памћења.

Не беше заборава великог злочина почињеног над Србима, али не беше, ни трунке, колективне помаме и жеље за осветом. Сваки сељак на Козари знао је да је он победник, као и Онај невино разапети на брду изнад Јерусалима. Сваки ђак у Херцеговини знао је да се усташки злочини и злочинци, да се сви слични злочини и злочинци, уписују у Књигу срама и пораза, која је вечна, непролазна.

У тој Књизи, све до овог проклетог рата, не беше српског имена. Наше народно име уписивано је у једну другу Књигу, ону коју води Јагње и која има седам Божијих печата, по Откровењу Јовановом.

Сада је, на жалост, и српско име уписано у Књигу срама.

Духовно одрођени и однарођени коров наш обрве се на челу колоне. Исти они који су забрањивали памћење Корићке јаме и јасеновачког ножа, који до тада не уђоше у цркву и који запаљено говораху да они нису Срби него комунисти, поведоше Србе у борбу за „српске националне интересе“. Освета им постаде бојни поклич, а очување власти или стицање њено или пљачка или кржава лична слава и промоција једини интерес.

Уз помоћ телевизије, пре свега телевизије, кренуше у офанзиву да, под барјацима њиховог „српства“, у Србима сатру историјско, културно и верско сећање. У име нације, потекла је бујица речи које српска нација никад није изговарала и које никад нису биле њене. И, наравно, за несрпским покличима уследила су и несрпска дела.

Све реците, али једно не реците, молим вас. Како су морали и Срби да узврате на исти начин, јер су усташке руке, поново, посегле за усташким ножем и маљем. За усташком јамом, логором, масакром нејачи и заробљених.

Тачно је да су усташе 1991. кренуле њиховом стазом из 1941. године. Али тачно је и да су 1991. у Хрватској, и 1992. у Херцег-Босни, и српске руке зграбиле иста оружја, не ретко и пре усташа, да су и Срби кренули у етничка чишћења, да су и српским рукама дизане у ваз-

дух цамије и цркве, испљиване стотине хиљада граната на градове. Добили смо, и ми, наше Артуковиће и наше Будаке.

До бесвести се понавља оправдање: они су криви за рат, убили нам свата на Башчаршији! Да ли је то разлог или бедни изговор? Ако је ово прво, онда прихватимо и усташку лаж да смо ми скривали Јасеновац и Јадовно, јер смо им убили Радића у Скупштини!

Тако је у овом несрећном рату који још траје и тешко му се крај назире, свуда и у свачему пређена и затрпана она велика, она дивна и спасоносна међа између наших целата и нас између Књиге срама и Књиге Јагњета. То је највећи српски пораз и једини наш народни пад, отада постојимо.

Само привидно и само у главама обесрбљених Срба, водили смо рат против српских непријатеља. Водили смо, међутим, жалосни рат против себе, против сржи нашег вековног постојања.

То некима од вас још није јасно, господо. Па се, ових дана, после свега, шепурите по студијама проклете ТВ-Бастилје и тражите рат против целог света. Сва планета је од Зла и завиди вама, мрзи вас и ваше песмице које декламујете у „слободном српском Требињу“. А од кога сте ослободили Требиње? Од Требињске. Као и Сарајево од Сарајлија и Зворник од Зворничана. А што, соколови српски, не скокнете и на неко песничко или гусларско вече до Мостара нашег, да обиђете Алексу и Светозара? До Тузле, да попијете барем кафу у кући Мешиној, не смем се усудити да кажем — кући Мехмедовој? Зашто не свратите и у Сарајево? Због чега сарајевске Србе, којих још крај Миљацке има више него што има Срба у целој Источној Херцеговини и на чије сте главе нахушкавали гранате са околних брда, називате „Алијиним Србима“? Чији сте ви Срби? Српски Срби нисте сигурно, јер се пре вас такви нису рађали у нашем народу.

Кад смо се на Куманову раздужили са Турцима за Косово, а на Једрену за Смедерево, нисмо хтели да се раздужимо за Беле-кулу.

После свих мука и голготе, прође Српска војска од Солуна па до Алпа. На том путу, кршећи две царевине, не уби ниједног заробљеника, не сруши никога богомољу, не испали гранату на цивилно насеље, не отера никог из куће, не погази никога ни веру ни част.

То су Срби, господо!

Па ни у Другом рату, кад Сава носише наше поклане, нико у Србији целој не насрну на суседа Хрвата, а генерал Михаиловић покрену и лист за муслимане у слободним српским планинама. На разбојишту самом, у држави усташкој, не узвратисмо на усташки начин.

То су Срби, господо!

Због таквих Срба, Хрват и католик Виктор Новак постаће Србин и примити православље. Због таквих Срба, наше народно име и културу пригрлиће и шјор Иво, онај нобеловац, и Меша, и Скендер...

Једино за примитивца историја почиње са њим и од њега.

Разуман и одговоран човек зна ко је, чији је и шта, због тога, увек мора да поштује. Он себе доживљава као пролазност, а језик којим говори као непролазност народа и обавезу да традицију и част свог рода, своје народне куће, никада и ничим не оскрнави.

Док смо били то што смо, никада нисмо били ово што нисмо и данас где смо. Вазда су Срби имали савезнике и вазда ону бољу и напреднију страну у свим балканским, европским и светским олујама. Сад смо сами, да самљи бити не можемо, као да смо губави. Сад смо оно што нисмо и много ће требати и муке и мудрости и времена да опет будемо оно што јесмо. Са некима од вас данас овде присутних, нећемо то успети никада. Без вас, не брзо и не лако, али свануло би сигурно.

Наша будућност је у српској прошлости. Тамо су и науци и путокази.

Прођимо Шумадијом и сваки сељак ће знати шта морамо. Он има искуство, он памти како се и ставарала и обнављала и ширила српска држава. Он је ту државу и стварао и обнављао и ширио. Србо-комунисти и њихови духовни рођаци, којих има доста и у овој сали, срушили су том опанку и шајкачи државу, част, углед, савезнике, све.

Какав Меморандум број два Академије и какав Други конгрес интелектуалаца?! У Шумадију, у Поморавље, господо.

По савет. На извор, по воду.

Вук Драшковић

У Београду, 22. априла, 1994.

ПОРАЗ ИСТОМИШЉЕНИШТВА

ИНТЕЛЕКТУАЛАЦИ

Анкетирао: Ружница
РАНИТОВИЋ-ЈОВИЋ

**ДР РАТКО БОЖОВИЋ, СОЦИОЛОГ
КУЛТУРЕ:**

САГЛАСНИ СА СОБОМ

покушавао да се скупу обрати. Доживео сам то као пораз истомисљеништва, јер до тада је ту постојао тријумфализам истомисљеника. Дакле, био је то пораз истомисљеништва, као идеје, пораз било каквог српског договора и српске слоге. Уосталом не видим разлог да истомисљеници воде било какве разговоре. Довољно је само да се потпишу испод текста најпаметнијег, ако се сложе ко је то. Ако дознају ко је то.

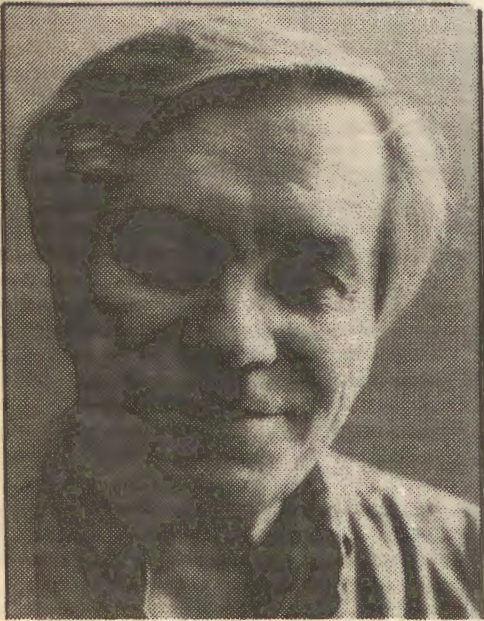
Нисам против састајања људи и договора, под условом да се тиме нешто промени. Потребно је неко поверење да ће нас то водити новим путевима, новим решењима, да не буде на крају да остајемо тамо где смо већ били, да смо само потврдили своје непогрешиве ставове.

Ако је то само потврђивање већ постојећих ставова, не видим разлога за састајање. То је онда више психолошка ствар, а не политичка, и свакако то није ствар од историјског значаја.

Организатори су рекли да је конгрес успео, и вероватно је тако, јер он је имао баш такав значај: да се психолошки још једанпут дође у сагласност са собом, а то хоће ли постићи сагласност са стварношћу и историјом, и са једном рационалном политиком — уопште није важно.

Нико није у поседу истине овде. Не видим да је лако о било чему говорити сигурно. Плашим се тог сигурног и јасног говора о нејасним околностима. Много тога ће испливати из овог полумрака, када се заврши овај рат, ако се заврши.

Оно звиждање на конгресу и онај бучни отпор разлици у мишљењу не треба ни коментарисати. Мишљење из посуда истомисљеништва је непродуктивно увек и бојим се да оно затвара један простор аутистичког односа према стварности.

О конгресу интелектуалаца могу само да кажем — нисам тамо био, нисам га пратио, нити се интересовао за то шта је тамо било. Видео сам само призор на телевизији, када је Вук

РАДОМИР СМИЉАНИЋ, КЊИЖЕВНИК:

НИ ЈА НИСАМ ЗАДОВОЉАН

Гледано с аспекта сврховитости овај конгрес је могао да буде врло значајан, врло важан и врло потребан, јер очигледно, то није мишљење само наше, српске стране, него се тако говори и у свету, Срби улазе у завршну фазу победе у свом петом народноослободилачком рату у овом веку. Увелико се већ пише у „Њујорк тајмсу“, „Вашингтон посту“, „Гардијану“, говори на светским ТВ станицама о томе да су Срби добили овај рат и да се треба суочити са том чињеницом и приступити што пре једном праведном миру. Наравно, у таквој једној ситуацији, српски интелектуалци треба да кажу своју реч, да се умешају и не препусте само политичарима да кроје капу овом народу. Што се тиче успешности овог конгреса, мислим да он није успео из два разлога: прво, није био добро припремљен, ту није било неких истакнутих српских интелектуалаца, у првом реду

мислим на Добрицу Ћосића, Матију Бећковића, затим није био ни наш велики писац Слободан Селенић и низ других личности. Није ту дошла ни Весна Пешић, да ли је позвана, не знам. Што се тиче тих позива, знате, то је ствар организатора — ја, такође, нисам добио позив, нити материјале, али сам отишао на конгрес. Сматрао сам да својим књигама и својим деловањем у овом времену и овом народу, имам право да се тамо појавим, па чак и да кажем нешто. Друго, мислим да је била велика грешка што на конгресу (то сам тамо и показао устајући и покушавајући да смирим атмосферу) мој колега књижевник Вук Драшковић, није до краја рекао своје слово. Мислим да је врло неповољно што је та његова дискусија отишла ван конгреса. Као што знате она се завршила у новинарским нотесима и пред ТВ камерама.

**ДР ЧЕДОМИР ПОПОВ,
ИСТОРИЧАР И
АКАДЕМИК:**

КО ЗНА

не само из општих токова нашег актуелног, духовног и политичког живота, већ и из индикативног одсуства са овог скупа неких од најеминентнијих и за расправу о српском националном питању најпозванијих глава у свету науке и културе. Тако је конгрес интелектуалаца протекло више као манифестациони, него као расправни сабор. Потребни су нам вероватно и један и други, али овај последњи више. Држим да је штета што се тако збило, јер су солидни, добро припремљени и избалансирани реферати, као и нека друга инспиративна излагања у Центру „Сава“, нудили ваљану основу за корисно и плодно сучељавање идеја и концепција. А до таквог отвореног и стваралачког суочавања добро би, по моме мишљењу, било

ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ

да дође што пре, јер ако се задоцни, уместо сучељавања и расправљања, имаћемо обрачунавања и сатирања. Уосталом, ко зна, није ли прави моменат за расправу већ прошао.

Конгрес српских интелектуалаца назвао бих конгресом дијагнозе наше интелектуалне климе или, прецизније, дијагнозе насталих идејних и политичких превирања и подела у интелектуалном животу српског народа. Моја страховања да би се овај конгрес могао претворити у поприште раскола и отвореног сукобљавања у редовима српске интелигенције, који би, затим, утицали на даља продубљавања незгода и раздора у политичком животу уопште, нису се остварила, чини ми се из два разлога. Прво зато што је на конгресу манифестована изразита премоћ оног схватања решења српског националног питања, које видим у духовном, културном, политичком, па и државноправном уједињавању нашег народа. Друго, стога што том мишљењу у овој прилици није било озбиљног, аргументованог и разборитог супротстављања неке алтернативне концепције. Да она, међутим, постоји, лако је наслутити, па и закључити,

ДР ДРАГУТИН ГОСТУШКИ, ЕСТЕТИЧАР:

СМЕШНА СТВАР

Већ сам релативно скоро имао прилику да јавно излажем своје мишљење о нечему што се директно односи и на овај конгрес. Наиме, атрибут интелектуалца не стиче се ни универзитетском дипломом, ни звањем доктора наука, чак ни избором за члана Академије науке. Ја сам цео свој радни век провео међу нашим академицима, и без оклевања тврдим да у том друштву прави интелектуалци представљају мањину. „Интелектуалац“, дакле, није некакво звање, већ титула, нека врста друштвеног одликовања, које се стиче општим признањем за одговарајући рад у једном дужем периоду. Интелектуалац је, пре свега, и на крају свега, изразита личност, комплетна у сваком погледу,

израсла на знању, мудрости и моралној чврстости — а не само професионалац у некој стручној области, или чак ни то.

Промовисати неколико стотина људи у интелектуалце и очекивати од њих да сви говоре исто, апсурдна је и смешна ствар. Овај конгрес можемо гледати свако вече на београдској телевизији у оквиру редовне претплате. Страховито расипништво које ова држава тако брижљиво негује у ове тешке дане, уписује и поменути конгрес у већ дугачак регистар оних **скупих и безнадежно излишних приредаба** које у крајњој линији угрожавају програм монетарне реконструкције и економског опоравка земље.

ДР ЖАРКО КОРАЋ, ПСИХОЛОГ:

АФРИКАНЕРИ

Конгрес којим би да се одређује национална политика једне земље је **обична бесмислица**. Ово неки дан била је реплика једног сличног конгреса од пре две године, одржаног у Сарајеву, који се, такође, завршио неуспешно и веома је видљив био напор да се избегне да се каже и једна једина реч о политици која се већ води. Једна једина критичка реч, тако да се стиче утисак да ти људи сада креирају политику за неку нову афричку државу која тек тре-

ба да се формира, као да ту већ не постоји нека политика и неки њени резултати.

Дубоко се надам да је ово деловало отрежњујуће и да се таква катастрофа, као што је овај конгрес више неће поновити. Али нисам сасвим сигуран у то. Просто, један број људи на овај начин жели своју промоцију. Али, у односу на конгрес у Сарајеву ово је ипак била бледа реплика, јер очигледно је да је та идеја у

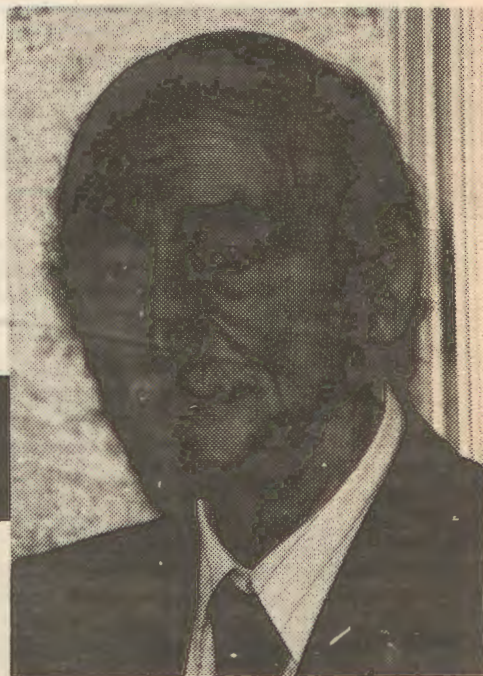
паду. Били су ту и самозвани очеви нација, према неколико главних очева није дошло. Тако да сада изгледа имамо и много ванбрачне деце тих очева и очуха. Све заједно — то је врло интересантна ситуација.

МИЋА ПОПОВИЋ, СЛИКАР И АКАДЕМИК:

ЗНАЈУ СЕ

На тај конгрес ме нису звали, али чак и да су ме позвали — не бих отишао. То је неко моје осећање данашњег тренутка. Они су вероватно за то и знали, па ме зато нису ни звали. Знате, ми смо средина у којој се углавном зна шта ко мисли. Скоро да је то био скуп истомишљеника, јер када се појавио један стварни

неистомишљеник, они су се понашали врло далеко од тога како треба да се понашају интелектуалци, па Вуку Драшковићу нису дали ни да заврши свој говор. Што се остало тиче, немам увид у то шта се тачно тамо десило. Нисам ни пратио тај конгрес. Ту Вам не умест ништа рећи.

ИНТЕЛЕКТУАЛАЦИ

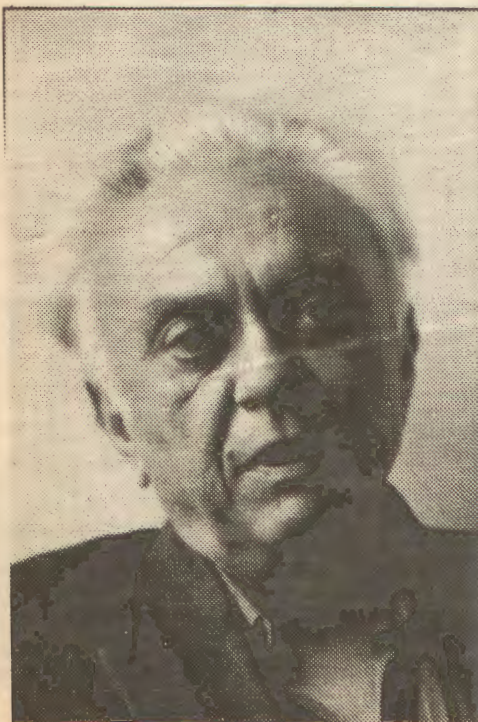
МИЛАДИН ЖИВОТИЋ:

ФАНТАСТИЧНО РАСПАМЕЋИВАЊЕ

Мислим да им је све оно што је требало рећи рекао Вук Драшковић. Међутим, с обзиром да ту није у питању снага ума него једна друга сила, која прети да остави иза себе пуштош, ми смо дужни да им се веома систематично и дуготрајно супротстављамо. У питању је не-ум, али истовремено и насиље, дозволите ми да само из ове књиге „Српско питање данас“, која у себи садржи конгресне материјале, који смо сви ми који смо били позвани на тај конгрес добили, да вам наведем неколико ставова.

У уводном реферату професора Екмечића нарочито је карактеристично кад се говори о културном уједињавању као претпоставци политичког уједињења а када се као први почетак тог културног уједињавања наводи покушај да се усвоји екавски изговор у језичком стандарду.

Не треба напомињати да је језик основа културе, треба усаглашавати и заједничке празнике, државне симболе итд. Дакле, једно насиље које је нечувено, над језиком у коме се тражи да се уведе екавица, сматра се првим пропламсајем те нове културе, коју ће да нам доведе та нова држава коју нам нуде тзв. „српски интелектуалци“, који за себе кажу да не смеју да остану ненаоружани пророчи јер, цитира Екмечић Макијавелија, „ненаоружани пророчи су увек пропадали, а наоружани побеђивали“.

Ево, они хоће да се наоружавају.

Интересантно је да је то једна група интелектуалаца која хоће да игра нову авангардну улогу. То су људи који хоће да пројектују будућност, то су људи који хоће да врше насиље над цветом живота и она порука — идите на извор по воду — управо је на правом месту употребљена.

Они не воде рачуна о томе на који начин треба да разумеју цвет живота и свој народ, него хоће да буду елита која до сада, по Чепићу није постојала и која би импоновала сваком народу, а она треба да формулише виталне националне и државне интересе и да се, цитирам, „наметне као тумач и предводник народних тежњи и циљева“.

Они су препуни оптимизма тако да ће проф. Павле Ивић, који се залаже за нову реформу језика, тврдити да нема никаквог разлога за бојазан да ова реформа коју је Караџић установио не буде утврђена. Речено је и то да народ у Републици Српској неће прихватити одлуку својих челника. Рекао бих, међутим, да ти људи, челници, мудри колико и храбри добро познају народно расположење и да све потезе одмеравају према њему. И зато је он препун дивљења! Он каже: „Дозволите да изразимо наше дивљење према њиховом (дакле Плавшићкином и Караџићевом и других људи око њих) родољубљу и јунаштву, поштовање према огромним жртвама које су ОНИ поднели за слободу.“

Овде у тексту професора академика Миодрага Јовичића каже се између осталог и следеће (то је фантастично колико су људи распамећени!):

„Уједињење српског народа и стварање једне снажне државе засноване, разуме се, на демократији значило би, с обзиром на гео-

О Другом конгресу „српских интелектуалаца“ било је говора и на тематској сесниј Београдског круга. Преносимо делове из неких излагања са овог скупа.

политички положај те државе постојање првога предзића и према германској и према исламско-фундаменталистичкој опасности. Европа која се сада тако срамно понаша према српском народу биће му једном захвална.“

Требало би да једном буде захвална, за ово „предзиће“ према германској и према исламско-фундаменталистичкој опасности!

Иначе, један од главних промотора њихових пројеката, један од главних моделара, један од главних авангардиста међу овом елитом је, наравно, ко би био други — професор Михајло Марковић. Стално говори о томе — шта треба да ураде Срби! Срби треба да буду спремни за сарадњу са свима, али — треба да дефинитивно одустану од улажења у било какве вишенационалне државне заједнице које захтевају бројне и компликоване институције и пролиферацију бирократије, које имају за последицу формирање непринципијелних коалиција и стално узајамно оптуживање да један народ угњетава и искоришћава други. Он је по тој принципијелности увек веома био познат.

И, један од старих апаратчика, који се налазио у свим властима, човек свих режима, Ђоко Стојчић, се наравно, брине о култури српског народа, па каже: „Нас је судбина, чије је друго име историја позвала и прозвала да положимо последњи и најтежи испит да одбранимо своја огњишта, да осмислимо све облике нашег организовања и опстанка, да развијемо стваралачку инвенцију српског бића и да не изостанемо у великој утакмици народа на стварању духовних ризница света“.

Ако то буде у рукама Ђоке Стојчића, ја сам сигуран да ће то бити урађено.

Као што видите није у питању само претенциозна лудост, него је у питању нешто много озбиљније.

ОЛИВЕРА МИЛОСАВЉЕВИЋ:

НИЈЕ БИЛО СПОРАЗУМА

Што сам више анализирао текстове у штампаним Поводом Конгреса, све сам мање имала воље да о њима озбиљно размишљам. Мислим да је греота за време које ћемо сви овде провести озбиљно се бавети потпуно неозбиљним речима. Јер, оно што је било намеравамо, то је и учињено и нама је остало само да због тога жалимо.

Два питања су мене интересовала у овим

рефератима: једно је став „српских интелектуалаца“ према узроцима распада државе, а други став према бившој југословенској држави, дакле према Југославији.

Бескрупулозно је у неким анализама зазвучало на крају августа '91. године, када, рецимо, један аналитичар уочава да ће се нешто стварно овде десити. Он каже да је Председништво земље тада први пут упутило

ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ

Међународној заједници захтев за неком врстом ангажмана, јер се овде нешто наоружава и овде ће доћи до неког евентуалног сукоба. Кажем бескрупулозно јер ми знамо да се пре тог датума десио и Книн, и Борово Село, да је већ тада завршен словеначки рат и да је рат у Хрватској већ увелико почео.

Уопште су невероватне вратоломије српских интелектуалаца када је у питању време. Понекада за њих стоји, некада време тече уназад, као што видимо из једног уводног реферата, у коме се сам чин међународног признања бивших југословенских република, који се збио јануара '92. године, обележава као непосредни узрочник рата који се десио у лето '91. године! Међутим, симптоматично је да се доскорашњи тренд обележавања сецесије Словеније и Хрватске као главног узрочника рата сада напушта и главни узроци проналазе у активности саме међународне заједнице. Међутим, ту договор није испоштован до краја тако да поједини аналитичари налазе да су главни растурачи Југославије Сједињене Државе, други опет кажу да је то био задатак Европске заједнице и томе слично. Оно што је опште место свима и што провејава кроз све уводне реферате јесте закључивање да је рат био наша унутрашња, буквално породична ствар и да је прави проблем настао тек оног тренутка када се међународна заједница у њега укључила. Другим речима, да се светска заједница није умешала, све би било у реду, ми би смо могли да се мирно бијемо до краја!

Друго питање које ме је овде занимало односило се на став „српских интелектуалаца“ према југословенској држави.

Друга Југославија је добила значајно, доминантно место у „обезглављењу“ — како се то каже — српског народа. Срби су уопште у тој држави, судећи по овим рефератима, били присиљавани на разне ствари. Они су морали да хуле светиње, морали су да уништавају споменике, морали су да забораве ко су иако су они иначе борци — и муслимани, и Југословени и Црногорци, иако су то све Срби, ипак нису смели да кажу да су Срби, да је та држава била њихова невољна држава, невољни учесник су били у тој држави, то је био историјски промашај, то је било чак чудовиште од државе — како смо чули у једном од реферата. Југословенство је биолошки истрајљиво српство, како то кажу „српски интелектуалци“ (што је врло чудна веза између статистике и биологије). Српски народ, опет, како нам тврде „српски интелектуалци“, стоје иза идеје „велике Србије“, али ипак, они су једини бранили Југославију!

Ако је некоме то контрадикторно зазвучало, то је његов лични проблем!

На крају, навела бих један од могућих мотива за овакав став „српских интелектуалаца“ према тој другој Југославији. Мислим да се један од главних мотива може наћи у тзв. механизму „кисело грождје“, јер је Југославија представљала много више од оног идеала који су „српски интелектуалци“ уопште у стању да нам данас понуде. Већ и у уводним рефератима, „српски интелектуалци“ су нам објаснили да та будућа држава „свих Срба“ не значи баш буквално ТО, да у ту државу неће ући сви Срби, да ће велики њихови делови остати у хрватској и муслиманској држави, али, теше они српски народ, биће ту потписани неки споразуми којима ће се гарантовати права тих делова српског народа, да ће то бити права националних мањина — што ће

Срби тада и постати. Напомињу, такође, учешће КЕБС-а који ће бити неки супервизор над гаранцијом тих права националних мањина која напомињу и томе слично. Југославија, како они кажу, била је историјски промашај, „чудовиште од државе“ и слично, била је и држава у којој су живели сви Срби, у којој ни један део српског народа није био нацио-

нална мањина, никакви споразуми нису били потребни да им гарантују права, никавак КЕБС није морао да се меша у обезбеђење њихових националних права и, по мом мишљењу, један од главних мотива за потенцирање те омразе у Југославији која је присутна у већини ових уводних реферата, налази се управо у овом сазнању!

ВУК ДРАШКОВИЋ:

НИ АРИЈЕВЦИ НИСУ БАШ ТАКО

Оно што је, чини ми се, требало да кажем казао сам тамо где је требало и онима којима је требало. Рекао сам то не ни у име Српског покрета обнове, ни у име нације, ни у име било кога колектива, него сам то на једном скупу, који је додуше без икаквог основа и самозвано, себе прогласио „скупом интелектуалаца“, још и „конгресом“ — говорио у своје име. Томе ја немам шта одузети, могао бих само да додајем, да додајем доста али, нема за тим потребе.

Ја ћу данас кратко да саопштим моје најпријатније изненађење одјеком онога што сам изговорио у Сава центру.

Без обзира што сам тамо наступио као писац, који има своје име, који има своје презиме, ипак, сам председник стрячке, ја сам очекивао подршку, наравно, у Српском покрету обнове, али сам, као што је и у низу случајева сличних раније било, очекивао да ће бити гунђања, да ће бити и недоумица. Најпријатније изненађење је у чињеници да никаквих недоумица нема, не само у странци, него свуда, да су те речи буквално примљене на исти начин! Из толиких градова, села Србије, стижу телеграми и писма. Сељак из Медвеђе, домаћин, дошао је, потегао пут, да каже: „Чули смо оно што Шумадија осећа, рекао си у име свих нас!“

Али, није само Шумадија. Из Шипова, из Невесиња, из Босне, из Крајине, чак и људи са фронта у Босни и Херцеговини до којих је преко „Борбе“, разним каналима (јер се то све крије!) дошло понешто од онога што се чуло, јављају да су то примили и као њихове речи.

Дакле, звеста сам срећан што је та Србија у коју сам веровао да не може бити утукана, јача него што сам и сам мислио. Право је чудо и једно је од светских чуда како је после оволиких година систематичног, фашисоидног, најпримитивнијег заглупљивања народа преко телевизије, са свих страна, нарочито преко телевизије, та Србија и тај дух, утемељени духовни ослонац нашег народа — остао сачуван!

Сада већ могу бити толико самоуверен и рећи овој господи која су звиздала у Савачентру, да то више није био звиздук упућен једном човеку, ни једном тексту, то је ипак био звиздук упућен већини Срба, јер већина Срба не мисли као што они мисле.

Ја не мистификујем ништа нити икога, па ни српски народ. Мислим да је дужност интелектуалаца да критички осветле и много тога

нерасветљеног или много тога што смо и сами митомански примили безрезервно у нашој традицији.

Рецимо ја могу као писац да прихватам разне метафоре нашег косовског епа, нашега косовског мита, али искуство од неколико векова казује интелектуалцима да се критички, на пример, одредимо према култу смрти. Мислим да га треба преобраћати у култ живота.

Девет Југовића и свих девет мртви! — то не сме бити идеал!

Девет Југовића и свих девет живи! — нека то буде идеал!

Доста је више смрти и тог култа смрти у Србији.

Невероватно је, међутим, како се, ипак, могло десити да један значајан број, један велики број људи без икаквог упоришта у српској духовној традицији, тако лако подлегне, буде отрован и стане иза најфашистичкијег slogана — „Ми не можемо живети ни са ким осим са собом самима“. То је нешто што се ни Немци упркос опредељењу да су изабрани народ, да су аријевци, да они треба да препоруде свет, нису се усудили да кажу, да не могу живети ни са Русима, ни са било киме. Не. Додељивали су им неке улоге, неки суживот, нижега реда улоге, додуше, али, толико далеко да оду и да кажу да не могу живети ни са ким — из те пароле ниче резултат етничкога чишћења, у тој паролу је онај динамит који је подметан од Дрине до Купе, под туђе богомоље, односно оне које нису српске. Страшно је хвалисати се тиме да од Дрине до Купе нема ни једне џамије. И тиме се хвалишу нека уста која су, каква су да су, али, поставимо питање тој господи — шта би било да су Турци имали такве?! Где би нам била Студеница, где би нам била Грачаница, где би нам били Дечани? И шта то уопште значи?

Можемо ли, и смемо ли, да станемо иза тог злочина, иза те срамоте? Не можемо! И ако неко други нама руши цркву, и ако неко други спроводи етничко чишћење противу нас, не сме узвратити на исти начин. Не смемо се постављати као чланови чопора. Ми не смемо никада прихватити идеју која се однекуд и у опозицији протурала — навијамо за наше! Ми морамо бити морално одговорни људи. Нема навијања. Ако било ко из српског народа, па било то на Палама, било то у Книну, било то на Дедињу — почне да једе децу, па није дужност свих Срба да једу децу!

ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ

ВЛАДАН ВАСИЛИЈЕВИЋ:

МИСЛИО САМ ДА ЈЕ ТО СУДНИЦА

Када сам 22. априла на телевизијским екранима видео салу Сава—центра и немали број неких лица у тој сали, у мени се јавила једна нада, нада да се коначно остварује правда и правичност на овим просторима као незаобилазни пут ка решавању катастрофе у којој се налазимо. Мислио сам да је коначно после толико надмудривања, срамних оспоравања, оптуживања свега и свакога, шта један суд који треба да замени немоћ нашег судства значи и колико је то србоповска установа — да је почео да заседа. Мислио сам да је отворена сесија међународног трибунала за кажњавање починилаца тешких повреда међународног хуманитарног права у оружаним сукобима на просторима некадашње Југославије.

Радост на ту помисао морао сам, на жалост за кратко време да потиснем у себи и да још једном спознам трагичност ситуације у којој сви ми живимо.

Када се у тој сали сутрадан појавио један неистомисљеник, а они су звали у свом цинизму и претераној обести многе неистомисљенике, да би их евентуално, бедно уверени у своју моћ која у суштини не постоји — личовали и када сам чуо шта су том човеку упутили да су га назвали „Алијом“, иако га ја преко 32 године знам као Вука, онда ми је било јасно да је то нешто друго. То није трибунал, то је свечаност, раскош, на коју смо најчешће кроз протекле деценије навикли, где оно што само на своју руку себе назива „српским умом“ показује све своје склоности према мраку, према мржњи, према злочинству. И злочинство је управо то што стоји иза Првога и иза Другога конгреса тзв. „српских интелектуалаца“. Злочинство је то што стоји иза првог меморандума Српске академије наука и што ће вероватно стајати ако те безумне главе које се круне академским називима буду направиле и други меморандум!

У оној сали говорили су у име српске интелигенције, у име српског народа, на жалост, зборићи о његовим програмима, о програмима његовог националног уједињења, људи који су пре тога спалили једну националну библиотеку у којој се налазило најбогатие и највредније што је једна конфесија имала на овом тлу. Ја не могу ни данас да се отргнем светном и огорченом исповедању једног честитог православног свештеника прошлог новембра у Загребу. На основу нетачног писања листа „Православље“ о нападу на Патријаршијски двор у Загребу, безумна рука неког који је вероватно добро научио лекције које су му упутили „српски интелектуалци“ спалио је Надбискупску библиотеку у Мостару са 50 хиљада ретких књига! Је ли то просветитељство?! Је ли то хуманост?! Је ли то цивилизација ка којој хоћемо да идемо?!

Они нам дугују тај одговор. До сада, на своја два конгреса, нису нам га дали. Али својим делима они управо и чине оно што желе да знају, својим делима они су показали да су далеко од свега тога.

Нећу и не могу да заборавим још неке ствари!

Дубровник, Мостар, Сарајево, па донекле и Бањалука, која није била изложена страхотима рата — уништавала је та рука, уништавала је та „интелигенција“ највредније споменике културе Ферхатли, Арнаулија, стари мостарски мост... њега је почео да руши нико други него данашњи начелник Генералштаба, а дакле, рајчио га је други безумник са друге стране! Али, изгледа да су најдаље отишли они који систематски припремају програме рушења и уништавања читавих народа. Они који су почели у Сарајеву пре две године и сада наставили овде, у Београду.

Уједињење Србије које они траже — то је катастрофа!

То није тако једноставно. Они све нас овде

гурају у једну нову несрећу којој вероватно неће бити краја, у једно потпуно биолошко уништење читавих народа који овде живе.

Ја не могу да се отргнем једном скорашњем сусрету од пре два дана, пред зградом Српске академије наука (нигде другде, да ли је то случајно или можда намерно?) сретнем човека којег до тада никада нисам видео. Пришао је, питао ме да ли сам тај и тај, а онда ми рекао: „Ја сам, господине, Муслиман. Какву нам несрећу учинише?! Није тачно ни близу оно што се говори о животу Муслимана, Срба и свих других на тим просторима“. Има ту једна друга истина, истина коју ми морамо да спознамо. А она се не налази у историјама Крстића, Дедијера, Смиље Аврамов, Булајића, другог света српске интелигенције.

НЕБОЈША ПОПОВ:

МИСЛЕ ДА ЈЕ ПОСАО ЗАВРШЕН

Најпре да кажем да постоји један феномен јаче развијен у нашој земљи него у другим сличним земљама, а то је да је од сијасет конгреса који су овде одржани у протеклим неколико деценија, готово сваки сматран историјским, епохалним догађајем, важним догађајем, и углавном је јавно мњење то пропратило у том знаку или је један део становништва ћутао незаинтересован шта се догађа.

Између овог конгреса и свих других конгреса ипак има извесне разлике. Колико се ја сећам и колико ја знам, пре овог Конгреса само једном се догодио скандал, и то јавни, да неко ко је дошао да нешто каже и сматрао да је важно то што ће да каже буде онемогућен у том говору. То је био чувени Шести конгрес Савеза комуниста Југославије, којим је, тако су многе генерације училе, започела епоха антисталинизма, самоуправне и најшире и највеће могуће демократије, а на том Конгресу је одузето право једном првоборцу, генералу, хероју итд. Љубодрагу Ђурићу да каже неке врло једноставне ствари о којима смо касније могли да читамо.

Ипак има извесне разлике између тога што је и Вуку Драшковићу онемогућено да заврши свој говор, јер за разлику од Љубодрага Ђурића, који је потом био ухапшен, и страдао подоста, Вук је могао слободно да изађе из те сале... уз велику муку. И један детаљ је за мене доста импресиван — тек када је он излазио из сале показало се колико има присутних новинара на том Конгресу (а више око њега) јер су

они са супротне стране, кроз друга врата, дакле били су у ходнику углавном, полетели за њим да изиђу на друга врата. То је вероватно и један од разлога зашто ми немамо ваљане информације о свему што се тамо догађало.

Шта је у ствари главна порука, главни закључак тог скупа?

Главни закључак, основни став у чему су јединствени и оних који су тамо били, и оних који нису били, али се зна да су заједно са њима, јесте да су на домаку руке уједињавање српских земаља — како они говоре — само је питање у коме тренутку ће се то обнародовати и на који начин ће се завршити.

Чула су се мишљења да је сада коначно куцнуо час да се та ствар — дозрела. Неки други су сматрали да можда није баш сад тренутак, знате већ те познате приче, али он ће врло брзо наступити рецимо у сном тренутку, како каже академик Екмечић:

... Ако нас Хрвати поново нападну, истог тренутка ми морамо прогласити уједињење“.

Уједињење онога што се називају српске земље или српске државе је ту, виси пред нама, питање је само тренутка, сада то треба да се доврши!

А како ће то да изгледа и каква би та држава била, ми само на први поглед можемо имати некакав утисак о томе.

Академик Екмечић каже да он сумња да на Цветињу уопште неко нешто мисли! Не само да су мали, па онда зановетању ијекавским дијалектом, него и шта ја знам чиме све, него још и

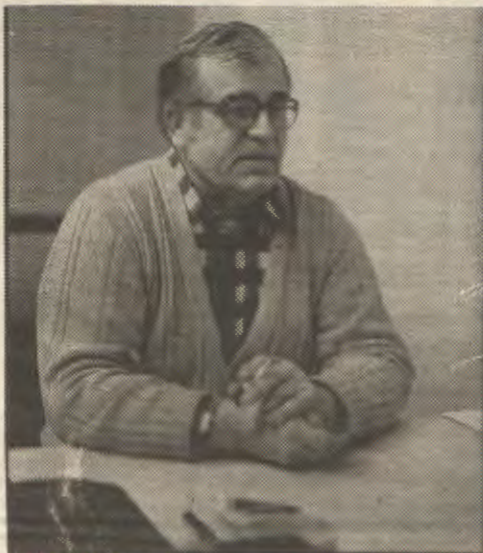
ИНТЕЛЕКТУАЛАЦИ

каже — „Шта, па тамо нико не мисли! Ко уопште мисли на Цетињу?“

Дакле, било је тог надметања у дискусијама више да појача те страсти, ту негативну енергију и да покаже како је судбинско питање само то у ком тренутку ћемо се ујединити и биће све готово.

Ни у једном тренутку, ни у рефератима, нити у излагањима, нити у оцени шта се догодило, није речена ни једна критичка реч о томе да је нешто у политици разних српских вођстава, да сад поновим: председника и министра, генерала, пуковника, капетана, команданта, епископа, владика, професора, академика итд. — ништа било погрешно, ништа проблематично, ишта што ваља кориговати, да би се остварило нешто ка чему ти људи теже.

По свему судећи, они сматрају да је посао сав завршен. Спровели су неке референдуме у Крајини, у Босни. И у Црној Гори је чак био неки референдум. Предвиђају да ће бити неки плебисцит у тзв. свим српским земљама, када се склопи како кажу „праведни мир“ а очекују да „праведни мир“ прихвати све резултате рата

овако како је ко запосео ону или ову чуку, реку, територију итд., и онда тек спроведу референдум или плебисцит. У постојећим условима не пада им напамет да то треба да буду некакви други услови у којима ће људи слободно формирати и изразити своју политичку вољу. Дакле — збрзати, или како се то некад говорило — смандрљати, па ћемо онда видети, можда ће то бити једна од најсрећнијих и најбољих држава на свету, као што су нам причали идеолози оне државе — да је то најбоља и најсрећнија земља на свету. На жалост, догодило се потом ово што се догодило.

Јавно мњење Србије заслужило је да се о томе озбиљније расправља, да се боље зна шта се то спрема, а надати се да ће можда бити више оних који ће схватити да та катастрофа може бити проширена и на Србију која до сада привидно није била у рату, па да заиста и она буде у рату и то увучена од оних који себе представљају сада „авангардом српства“ или „новим вертикалама“ како они више воле да говоре.

СЛОБОДАН ИНИЋ:

НАДРЉАЛИ СМО

„Мој први утисак је да је понашање на том „Конгресу“ било доста урођеничко. То је разумљиво. Али, ако су интелектуалци у једном народу такви и тако се понашају, какви смо тек ми остали који живимо овде?! Људи се деле по разним основама, па би требало и у том смислу да се деле. Зато то озбиљно пита! Оно што се пише у западној јавности, они су ипак створили утисак да су Срби стварно последње племе у Европи! И да је озбиљно питање — шта је с тим народом и како се десило тај цивилизацијски фелер.

Хоћу да кажем — то је био мање конгрес, понајмање интелектуалан, али бојим се, понајвише српски!

Што се тиче самих идеја, ту нема ништа ново. То су идеје Српског културног клуба '79. ГОДИНЕ, ревитализиране посебно Михајловићем и тим покретом и то је покушај да се с једне стране направи хегемона Србија, а кад не може хегемона, онда може хомогена Србија. Цела филозофија је у томе.

Али, шта је то битно? Тумачење како је дошло до дезинтеграције српскога народа. Они на биолошки начин тумаче нашу дезинтеграцију. На пример, Чепић говори како је „нешто у нама усађено (пазите — биолошки, усађено!) па да се ми онда дезинтегришемо. И њихова друга теза: они сматрају да ми имамо врло лоше, рђаве менталитете, и да смо те рђаве и лоше менталитете наследили од Аустро-угара, од Турака или од Млетака!

Узмимо да је то тачно: значи, ми смо некад, пре тих народа који су нам ујашили за врат, били изврсни, одлично. То је српство било сјајно, у ствари, само пре тих народа и пре комуниста. Нарочито пре комуниста — па су дошли комунисти и покварили нас.

Е сад, то нису објаснили на скупу: како су после ти народи историјски направили данас три вло ефикасне, демократске, уређене државе као што је Аустрија, Турска и Италија? Како

то да они са таквим менталитетима, ако су нам они дали те рђаве менталитете, напредују а ми заостајемо! То су морали објаснити људима кад се позивају на ту несретну прошлост.

Кључна је ствар да они дезинтеграцију виде у формирању југословенске, а не српске државе!

Да поставимо само два питања поводом тога: зар стварно неко мисли да је било могуће решити српско национално питање и не само тада, него и данас, поготову после свега овога, без некакве шире заједнице!

Ја тврдим да то није могуће! Јер, нисам сигуран да се на национализму може решити српско питање као и сва друга национална питања. Али морамо рећи зашто је та Југославија уопште створена, па чак и ако кажемо да она није ваљала или, како неки кажу, да је она била наша несрећа.

И друга важна ствар: за време Југославије, и прве и друге, српски народ, ту је реч и о другим народима, никад дуже у миру није живео! У својој историји, од ослобођења.

А други су се позивали на Запад. Сад ту има две струје на Конгресу — знате ону Смилу Аврамов која сматра да ми треба да идемо на Исток, то је наше решење, али имате и ову другу оријентацију да требамо да идемо пак на Запад у смислу оне Скерлићеве тезе да је Запад просто закон живота, и то је Екмецић изговорио. Замислите, негде они несретници виде, у ствари, да није добро што је урађено, али ваљда просто из подсвести реагују.

На том Конгресу није речено питање — хоћемо ли ићи на Исток или ћемо ићи на Запад! Не знам како ће то да реше.

Сад се може поставити једно врло мудро и реално питање: морамо ли ми Срби, у ствари, у неком смислу заувек пропасти само због тога што постоје неки народи који живе ту околу нас?!

То је исто као кад бих ја сада рекао: ја морам једини овде остати, цели овај скуп мора да

нестане. Је ли то услов егзистенције једног народа — да сви други пропадну па да би ми остали?!

Та федерација коју је Милошевић направио није могла да се прими од других етничких народа. Зашто? У Југославији као врло сложеној етничкој заједници, не може бити један човек — један глас. То и јесте врховно начело демократије. У Југославији нема демократије као у врло сложеној етничкој заједници. Милошевић је нудио федерацију која је по угледу на Немачку и по угледу на Америку. То су јединствене нације, јединствени народи. А у Југославији живе Срби, Хрвати и остали, и они то никако не могу да схвате. Односно, то се њима добро уклапа, да они мисле да ови други народи стварно не постоје!

Ја сам одрастао на Дрини: купао се, живео, ашиковао... све. Ни један Муслиман ми није рекао — немој да се купаш на Дрини, немој ту да живиш, сав да се забављаш са Муслиманком... И, сад, дошао неки шегрт из Херцеговине, неки Караџић, и они кажу да Срби остваре вековни принцип — да Срби живе на Дрини!!!

Па ЈА сам, бре, живео на Дрини! Чујте, тешко Србима ако се ова Република Српска оствари. Ми смо надрљали.

И хтео бих да кажем на крају — бојим се за Црну Гору. Из једног разлога — они сматрају да у Црној Гори нема довољно српског идентитета! Ако нема довољно српскога идентитета, они ће... је'п знате шта то може да значи?! А Црна Гора и Србија природно належу. То је уједињено већ, шта има да се уједињује, али ће они стварно са овом политиком довести српски народ у позицију да се разједини! Српски и црногорски народ. И то је та несрећа. То неће бити конфедерација, ни федерација чак — него унитарна држава. Ја мислим да пола црногорског народа то неће прихватити.

И ми ту имамо тај антисловеначки синдром који нам се поново понавља.

И још нешто — они праве у Босни Републику Српску, а у Србији живи 30% другог народа! Не можете у Босни направити Републику Српску а оставити Мађаре, Шилтаре, Муслимане, они ће прећи и овде на етничка чишћења! Како може Босна да се очисти а Србија да се не очисти! Неће они то...

Ето, готово оптимистички сам завршио.

СОЦИЈАЛИСТИЧКО ОЖИВЉАВАЊЕ ПРОИЗВОДЊЕ НА НОВОМ УНЕСРЕЂИВАЊУ НАРОДА

КАКАВ ПРЕПОРОД

Пише: Миша БРКИЋ

Пошто су спискали оно мало прикупљених пара од некадашњег Зајма за привредни препород Србије, социјалисти сада спремају нову пљачку кроз фразу о привредном опоравку.

Па није ваљда Србија опет спала на то да тражи милостињу. Ми пословни људи говоримо језиком интереса и страшна је глупост чекати да неко из белог света донесе сто хиљада марака на лепе очи и „бла-бла“ програме. Југославији не треба новац, него сређена правна држава и способни менаџери који ће правити профит.

Овако би у најкраћем изгледало реаговање господина **Владимира Поповића**, власника

моћне пословне компаније „Меркур“ из немачког града Дуизбурга, на причу о новом зајму који би капиталом наших људи из света требало да подупре **Аврамовићев** програм економског спаса Југославије. Судићи по реаговању овог угледног немачког бизнисмена и још неколицине пословних људи нашег порекла који живе у тој земљи — тешко да је одржива теза о „финансијском патриотизму“ коју домаћој јавности посредно сугерише гувернер др **Аврамовић**. Наводно, **Аврамовићу** се из Немачке јавио неки наш човек и саопштио му да су Срби из дијаспоре спремни да свој годинама стицан капитал ставе на располагање отаџбини.

НИ СЕБЕ А КАМОЛИ ДРЖАВУ

По већ отрцаном сценарију од пре пет-шест година кад су државни медији распиривали масовну хистерiju уписивања и последње марке (или долара) за **Милошевићево** обећано државно благостање, и сада се пропаганда полако загрева. Људи којима патриотске свраке још нису попиле мозак сећају се да је онај претходни Зајам за привредни препород Србије смислио председников поверљив (банкарски) човек из Париза — **Миодраг Зечевић**, директор Француско-југословенске банке. Уз сву медијску халабуку и тадашње испирање мозгова и сламарица, српски властодржци успели су да намакну тек десети део девизног зајма, што се суштински могло схватити као фијаско. О динарском делу било је излишно и говорити, јер је свакоме било јасно да ће то инфлација обезвредити. Првих годину дана нешто се и могло чути где су отишле паре и којим ће се то привредним пројектима обавити препород Србије. Наравно, то су биле тако минорне инвестиције, које суштински за економску структуру земље нису значиле ништа значајно. Највећи део тада прикупљеног девизног капитала, вољом власти, измакао је свакој контроли, пребациван је на сигурна места у иностранство.

Колики је то фактички био крах, најбоље показује овогодишњи буџет Србије. У њему је предвиђено 60 милиона динара, које држава треба да обезбеди како би крајем године почела да исплаћује анuitете грађанима који су уплатили зајам. Овде се сада поставља питање: **а зашто позајмљени новац од грађана не вра-**

ТАКАВ И ОПОРАВАК

ћају предузећа која су dobila те кредите? Власт у Србији каже „да због санкција“ то није могуће, а суштински одговор лежи у чињеници да оне фирме које су узеле новац нису препродиле ни себе, а камоли читаву државу.

У међувремену, као у инат, пукла је и афера са приученом српском банкарком **Дафином Милановић** и из до сада објављених пикантерија сасвим је јасно да је „српска банкарска мајка“ заправо била само оруђе у рукама једне беспризорне политичке власти и воље. Дафимент банка послужила је социјалистима, који су је суштински и измислили, да на један елегантан и обичном човеку пристојан банкарски начин, од народа опљачкају бар две милијарде марака.

НЕПОСТОЈЕЋЕ ПАРЕ

За социјалисте у Србији, рекло би се, то су два веома неповољна догађаја која у старту идеју о новом зајму чине прилично — смешном. Академик **Коста Михаиловић**, чији ће „креативни (економски) рукопис“ дефинитивно сахранити Србију, и даље је убеђен да су грађани Србије овце које треба шишати све док им се не отме и последња немачка марка. **Михаиловић** је тако успео да убеди свог личног пријатеља — садашњег југословенског гувернера **Драгослава Аврамовића** да реши једну од својих највећих „спасилачких“ дилема: да оживи производњу у Југославији у условима међународне изолације и одсуства иностраних инвеститора. Дакле, Срби, ако сте „квалитетни Срби“, онда још једном истресите своје џепове, бућеларе, сламарице, чарапе и рачуне у страним банкама. Социјалисти у име отаџбине зову вас да јој економски помогнете, али пошто није време да и ви нешто зарадите, најбоље је да дате паре и ништа не питате. Социјалисти уосталом најбоље знају како треба с туђим новцем.

Гувернер **Аврамовић**, истина, једном се пред ТВ камерама пре пута у Америку излетео и рекао да ће тај посао сакупљања девиза међу Србима у дијаспори ићи тешко, пошто су људи постали неповерљиви после неколико узастопних пљачки. Кад се, пак, вратио из САД наш гувернер као да је постао свестан чињенице да у овој земљи баш и нема толико капитала у државним резервама и банкама колико њему треба за оживљавање производње (другу фазу

економског опоравка — како гувернер воли сам да каже). Зато је и сам „легао на руду“ новог Зајма, али због раније срамоте, сада прича како ће то бити „зајам на новим основама“.

Имало економски писмен човек могао би се запитати: „Па где су ти милиони марака у државним резервама“ којима нам је **Аврамовић** уливао оптимизам у коначни и неопозиви успех његовог програма? Из неких јавно саопштених чињеница испада да су банке у оживљавање производње већ уложиле око 700 милиона марака (саопштење са седнице српске владе), али ту се крије и једна од нелогичности, јер толико пара никад од почетка спровођења програма и није било у државној и банкарским касама. Из онога што банке бојажљиво саопштавају, чује се да су то отприлике неки ситни новци, што би требало да сугерише да пословне банке још нису спремне да улажу капитал на „лепе очи“ гувернера **Аврамовића** и двојице премијера — **Конића** и **Марјановића**. Сва тројица убише се да објасне професионалним банкарима како је сада сјајно улагати у привреду, али све рачунице доказују да у Србији и Југославији још нема тог пројекта који би у овим условима одбацио такав профит да заради за себе, државу и врати позајмицу.

Кад није помогло лепо убеђивање речима, држава је кренула да банкарке убеђује другим средствима. Због новог времена и нових „обавеза“ према народу, социјалисти су решили да се сада обрачунају са својим дојучерашњим највреднијим савезницима — банкарима, који су у новембру, децембру и јануару за власт у Србији обавили најпрљавији део посла отимајући на улици од грађана сваку ушпарану марку, сада су на удару социјалиста као најгори криминалци које теба похапсити због штицовања девиза.

БАНКАРИ ПОД ПРИСМОТРОМ

ЈИК банка већ је имала непријатно искуство и упозорена је забраном од месец дана рада. Ако не буде хтела да игра како каже власт у Србији, ускоро би се могло догодити да сав прљав веш из те банке изађе на видело, а онда директорима засигурно прети ђорка. Ни код осталих није другачије — не буде ли се понашала кооперативно (како социјалисти тумаче сарадњу), на удару би се ускоро могла наћи и

Југобанка. А потом, већ се шушка у банкарским круговима, следи обрачун са **Златаном Перучићем** и **Беобанком**, за чије је место већ заинтересован **Радоман Божовић**.

Управо ове две последње банке (Југобанка и Беобанка) су крајем прошле године по задатку српске владе обавиле посао „претапања“ безвредних динара у девет милиона марака потребних крагујевачкој „Застави“ да на црно увезе репроматеријал из иностранства. Смеју ли сада јавно проговорити директори те две банке? Сва је прилика да су за „опште добро“ обавили важан посао и са њихове индивидуалне жртве нису толико важне. Битно је да процес (социлаизам) из дана у дан, у сваком погледу, све више напредује.

Банкарима се лоше пише. Рат са влашћу и Народном банком Југославије биће настављен свом жестином. У српској влади, према провереним информацијама, победила је опција која сматра да се производња мора оживљавати само новом количином банкарских кредита, а ко ће добити новац — е, о томе ће бринути бирократе **Влајка Стојиљковића** у Привредној комори. Најјачи лоби тавке опције у српској влади је **Драган Томић**, директор „Симпа“, који је читаве прошле године држао своје предузеће на инфузији из Топчидера. У независним српским пословним круговима може се, иначе, чути да је „Симпо“ потенцијално један од највећих губиташа чије ће другове враћати генерације и генерације.

ДА БАРЕМ УСПЕ

Из истих, поузданих извора може се сазнати да је распоред моћи у српској влади такав да приче о тржишној привреди остају за нека будућа времена. Томић је успео да се наметне као неприкосновени арбитар, док премијер **Марјановић** седи у влади као убедљива фигура. Недавно објављена (па разјашњена) вест о хапшењу (заправо привођењу) финансијског директора „Ц маркета“, могло би да значи и најаву везивања руку либерално и тржишно наstroјеном потпредседнику владе **Слободану Радуловићу** (који је задржао и место директора „Ц маркета“).

Програм економског опоравка и његов наводни аутор др **Аврамовић** на озбиљној су музици. Историјски је већ доказано да социјалистима у Србији циклично понестане пара и они онда траже начин како да до њих дођу. И да није међународне изолације, њихов рејтинг у светским финансијским центрима моћи је такав да би они тешко дибили иоле већу количину девиза. По већ опробаном рецепту, остају домаће „овце“ за шишање.

Нервоза у владајућим редовима све је чешћа и већа. Чак је и пословично умиљати гувернер **Аврамовић** почео да губи живце и да се љути. Истина, прво се наљутио на „неке“ новинаре, за које каже да су тенденциозни и злонамерни јер злурадо пишу о пропадању његовог програма.

Не знам где ме је сврстао мушчави гувернер, али ево овако поручујем му да кудикамо више од њега желим да овај програм успе. Само из два разлога: надам се да ћу објективно дуже од њега живети у овој земљи и немам месечне принадежности које ми омогућавају да лагодно живим као **Аврамовић** чак и онда кад (не дај Боже) ова држава пропадне.

Горан Латинковић, председник СК — ПЈ за Србију каже:

„Ми немамо људе у влади, али у влади су тренутно наше идеје“.

Председник владе Мирко Марјановић није ни покушао да демантује тврдњу која се односи на присутност комунистичких идеја. А и зашто би? Те идеје нису тренутно у српским владама, већ последњих педесет година.

„Новинари би требало да остану верни начелима служења народу и социјализму, да са жаром раде и једноставно живе“.

То није извод из саопштења председника Удружења новинара Југославије и Србије Душана Чукића и Косте Краинчанића, како сте помислили, већ реченица из саопштења ЦК КП Кине.

Александар Вулин, портпарол СК — ПЈ изјавио је:

„Ми смо партија слободних људи“.

Баш штета што су такви на слободи!

„Политика експрес“ пише да у Београду ради више од двадесет најопаснијих секти.

Најопасније секте су Савез комуниста — Покрет За Југославију, Нови комунистички покрет, Комунистичка партија Југославије, „Бела рука“, „Нова Византија“...

Горан Латинковић је на конференцији за новинара своје странке изнео тврдњу да ће угрожени народи света морати да створе нову међународну организацију.

Већ замишљамо како угрожени народи Кине, Кубе, Северне Кореје и Србије стварају Четврту Комунистичку интернационалу.

Михаило Марковић, српски филозоф и члан Главног одбора СПС-а саопштава френутне циљеве српске националне политике:

„Мора се формирати једна држава у којој ће бити један председник, једна скупштина, једна влада.“

Све нам се чини да су то неки национал-социјалисти говорили пре филозофа Марковића. Нарочито у периоду између 1933. и 1945.

Милош Шобајић, по занимању српски сликар у Партизану, има своје виђење стратегије ратовања:

„Ужа Србија се брани 400 километара западно. А то је доказ да је стратегија овог рата била изванредна“.

Како се нисмо сетили да у циљу још боље стратегије ратујемо у Аустралији, Антарктику или Огњеној земљи?

Човек за све режиме и све функције Александар Бачковић демантује наводе да је из „Дафиментбанке“ подигао велике износе новца:

„Ни ја, ни моја супруга нисмо били штедише „Дафиментбанке“.

После сличних демантија Бране Црнчевића, Драгана Драгојловића, Слободанке Груден, Радоја Контића и осталих из врха власти, преостаје нам да чекамо изјаву Дафине Милановић:

„Никада нисам била власница „Дафиментбанке“.

Дафина Милановић о свом колеги банкару Слободану Милошевићу који ју је храбрио да

Пише: Александар ЧОТРИЋ

настави са радом банке, има веома лепо мишљење:

„Он је за мене геније! Сигурно да таквог човека у свету нема“.

Баш је срећа што таквих више нема у свету!

Народни песник и председник удружења Срба из бивше БиХ Гојко Ђого одриче било какву умешаност у скандал „Дафингејт“:

„Нисмо добили ни једног динара“.
Динаре нико није ни помињао. У „Дуги“ лепо пише да је Ђого узео немачке марке.

Брана Црнчевић је добио надимак „српска мајка“.

Није у реду да само њега тако зову.
Срби су, а пијани су „К’о мајке“ и Момо Капор, Рајко Петров Ного, Гујко Ђого...

Књижевник и сликар, једном речју — српски интелектуалац Момо Капор се последњих година више не опија.

Он се последњи пут напио 1969. године и од тада се није ни трезнио.

„Борба“ је објавила писмо групе куварара који од владе Србије траже оснивање своје академије.

Једноставније је куваре примити у САНУ. Што и они не би били академици, кад су то Ан-

тоније Исаковић, Смиља Аврамов, Коста Михаиловић, Михаило Марковић...

Врхунски југословенски уметник Јован Колунџија био је 27 априла гост у влади Србије, а примила га је министар културе др Нада Поповић Перишић.

Проверили смо вест из „Политике“. Заиста га је примила!

Од почетка године до сада, према извештају „Репортера без граница“, погинуло је 14 новинара.

Милорад Вучелић не треба да се плаши. Он није новинар.

Према једном истраживању о ценама у европским метрополама, многи технички уређаји и апарети за домаћинство скупљи су у Београду него било где.

Зато је у Београду живот најјефтинији!

Небојша Човић, председник Извршног савета града Београда у листу „Вечерње новости“ одговара на питање о нејединству у врху Скупштине града:

„Овом чаршијом, на жалост, приче круже, чини се, чешће и брже од градског превоза.“

Ако приче круже том брзином, онда су у Београду најспорије на свету.

Милорад Вучелић, генерални директор РТС-а, члан Извршног одбора СПС-а и председник посланичке групе те партије подржао је одлуку о одузимању акредитива страним новинарима.

Неком власти одузму акредитиве, а неком Бог памет.

Слободан Радуловић, потпредседник владе Србије и посланик са листе Демократске странке одбија да врати посланички мандат, иако је фактички прешао у СПС.

Ваљда г. Радуловић, потпредседник сматра да између те две странке и нема неке разлике, па је свеједно чији је посланик формално.

Милошевић је учи избора 1992. године открио нафту у Војводини, код места Турија.

Сада очекујемо да открије и налазишта резерви домаћег гаса — у пасуљу.

„ДАЋЕМО МИ ВАМА ДЕМОКРАТИЈУ“ У ВРАЊУ

У организацији Књижевне заједнице „Бора Станковић“ и Општинског одбора Српског покрета обнове у Врању, у сали Дома културе одржана је промоција књиге „Даћемо ми Вама демократију“ народног посланика и афористичара Александра Чотрића. Промоцији су присуствовали, о књизи говорили и своје афоризме читали и Александар Баљак и Милан Бештић, чланови Београдског афористичарског округа. Вече је веома успешно водио новинар „Српске речи“ Војкан Ристић.

— Задовољан сам промоцијом која је одржана овде на крајњем југу Србије у Врању. Препуна сала и реакције које су се чуле на изговорене афоризме говоре да и овај крај није више тако „црвен“ као што то може да изгледа из перспективе Београда. И на јужној прузи дувају неки други ветрови, који су увод и промене које ће нужно уследити. И ова промоција је само делић тога — рекао нам је након промоције Александар Чотрић.

Пријатно изненађење пријемом у Врању били су и Александар Баљак и Милан Бештић који су сем својих читали и афоризме Ужичана Радета Јовановића и Слободана Симића. Са члановима Општинског одбора СПО у Врању и људима из Књижевне заједнице „Бора Станковић“ договорено је да се и убудуће организују сличне књижевне вечери на којима би се представили афористичари и књижевници из Београда, поготову из редова опозиције.

У Словенији седам људи штрајкује глађу већ две седмице тражећи оставку председника Милана Кучана.

Шта је ту тако чудно? У Србији због Милошевића седам милиона људи готово ништа не једе.

Алија Изетбеговић, председник Председништва БиХ размишља о хрватском председништву:

„Док говори о Босни **Фрањо Туђман** је разапет између срца и разума“.

Водећи ратну политику, нарочито према Босни, и **Туђман** и **Милошевић** доказали су да немају — ни срца, ни разума!

Пошто се огорчен са Пала вратио у Москву, **Виталиј Чукрин** је рекао:

„Време је да Русија прекине сваки разговор са босанским Србима, они би требало да схвате да је Русија велика држава, а не банана република“.

Русија није банана република, али то неки мајмуни са Пала никако да схвате.

Избеглице из Републике Српске које желе да добију држављанство СРЈ, плаћаће 1.000 динара Бироу РС у Београду.

Изгледа да Караџић последњих дана није нишла карта у београдским коцкарницама.

У Србији је половином априла падала тзв. „пустињска киша“. Дај Боже, да не задува и „пустињска олуја“!

За годину дана у Сарајеву ће се на 1.000 квадратних метара изградити исламски центар са џамијом.

Муслимани ће центар градити годину дана, а Срби ће га, по свој прилици, срушити за само један дан.

Професор универзитета у Чикагу **Петар Махер**, поводом бомбардовања код Горажда, казao је:

„Ово је Клинтонов **Залив свиња**“.

Професоре, заиста нисте у праву! Да је **Бица** неки ратни командант код Горажда, па да вас и разумемо.

Председник Административног одбора Скупштине Србије **Жарко Јокановић** провео је новинаре здањем у Српских владара 14, након чега су они закључили:

„Парламенту је потребно реновирање“.

Нарочито је важно заменити неке истрошене посланике.

Војислав Шешељ, председник СРС рече на једној конференцији за штампу:

„А ја радим посао полиције“.

А за то време **Милошевић**, **Божовић**, **Кертес** и остали раде посао лолова.

Бовани ди Стефано, натурализован СРЈ бизнисмен, пре него што је допао затвора, написао је редакцији листа „Време“:

„Г. Милошевић и његова партија успели су да остваре оно што ниједан други вођа није био у стању да постигне у последњих шест векова — да сједини људе у времену недаћа“.

Пошло им је за руком да уједине цео свет — против себе.

Дафина Милановић прича новинарима:

„У свом раду копирала сам председника Милошевића“.

Видела је како је завршне прича са **Зајмом за препород Србије**, па је дошла на сличну идеју...

Душанка Ђого, председника **Младих социјалиста** постала је председница Студентског издавачког центра.

Где год се нешто издаје, ту су социјалисти.

Радован Радовић (СПС) је **Томислава Николића** (СРС) назвао „тројанским коњем“. Николић је свог колегу Радовића почастио „епитетом“ — „гвоздени коњ“.

Наставили ли се тако, **Народна скупштина** ће постати већа ергела од **Карађорђевог** и **Зобатнице** — заједно.

МУП Србије је послао своје милиционере на курсеве за возаче трамваја како би за време штрајка ГСП Београда могли да возе трамваје.

Кад науче да возе трамваје, **Соколовић** ће их послати да уче управљање тенковића.

Влада Србије је Уредбом умањила примана пензионера.

Ми смо све до те одлуке мислили да пензије не могу бити мање.

Ако плаћкате ма мало — онда сте џепарош.

Ако плаћкате мало више — онда сте лопов.

Ако плаћкате на велико — онда сте „отац нације“.

Брана Црнчевић на ТВ Политици износи смелу тврдњу да је напад на њега, исто што и напад на државу.

Има ту једна разлика: Држава није тако богата као г. Црнчевић.

У Вршцу је једна девојка свом бившем младићу нанела тешке телесне повреде — зубима му је повредила полни орган!

То се не би догодило да је био донет закон који се налази у припреми: **Закон о забрани пушења на јавним местима**.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ И СЛОБОДНЕ НОВИНЕ „СРПСКА РЕЧ“ установљавају

НАГРАДУ „ДРАГИША КАШИКОВИЋ“

Сваке године биће додељене четири равноправне награде из области којима се бавио **Драгиша Кашиковић**. „Српска реч“ ће првог јуна 1994. године, на дан излажења првог броја који је истога дана забрањен 1990. године, доделити:

- 1) Награду за најбољу књигу из области публицистике са темом из српске политичке историје и политичких односа или о српској политичкој емиграцији;
- 2) Награду за новинске текстове који најпотпуније и најпримереније афирмишу демократска начела и доприносе хуманијим и толерантнијим друштвеним и националним односима;
- 3) Награду за најбољу сатиричну драму;
- 4) Награду за најбољу књигу сатиричних афоризама.

Предлози за награде се шаљу на адресу: „Српска реч“, Бранкова 13-15, Београд. Крајњи рок за подношење предлога је 15. маја 1994. Имена добитника биће објављена 30. маја 1994. године.

Висина новчаног износа сваке појединачне награде је 1000 динара. Лауреате награда одредиће жири „Српске речи“.

БОСАНСКА КЛАЦКАЛИЦА

БОМБАРДОВАТИ И ДАБЛИН

У Босни и Херцеговини се све измијешало, борбе на фронтима, оружани сукоби припадника УНПРОФОР-а и српских војних формација код Тузле, приче о могућем састанку на највишем нивоу САД, Русије, Европске уније и УН на коме би покушало да се нађе рјешење босанске кризе, јадање на ратне профитере, освајање 15. мјеста на такмичењу за најбољу пјесму Евровизије, међународна манифестација у Сарајеву поводом Првог маја, на којој су учествовали представници 40 синдикалних организација из свијета...

Свега има, једино још нормалног живота нема. Када ће га бити — нико не зна. Чак ни највиспиренији политичари нити најокрутнији генерали. Овим другим и не одговара нормалан живот, јер у миру се не може да хара туђе, а убијање престаје да буде „витешки спорт“.

Послије агоније и трагедије Горажда најчешће се поставља питање: да ли је то био само тест за друге „заштићене зоне“ у Босни, посебно у њеном источном дијелу уз стално понављани рефрен зашто је српској страни уопште требала таква врста провокације међународне заједнице када је већ освојила више територија него што је планирала на почетку рата.

Уз сва колебања остаје закључак да је преваходни циљ био сужавање простора око овог града који је контролисала босанско-муслиманска страна, онемогућавање било каквог нормалног живота тамошњег живља који ће једног дана бити присиљен да се „добровољно“ исели. Свакоме је јасно да у обручу, који се налази свега три километра од центра града, нема шанси за преживљавање чак ако би редовније пристизала хуманитарна помоћ. Сличан случај је са Сребреницом и Жепом.

Оружани сукоб нордијског батаљона из састава мировних снага и српских оружаних формација код Тузле упозорава, пак, да ће „пљеви шлемови“ употребљавати и тешко наоружање у случају већих провокација. По саопштењу УНПРОФОР-а, у близини Тузле нападнута је једна његова контролна станица и није било другог излаза него да се употребе тенкови. Испале су 72 гранате, а по истим изворима, погинуло је девет **Младићевих** војника.

У Сарајеву је читав овај случај протумачен као „одлучност мировних снага да адекватно одговоре на провокације и понижавања“. Услиједили су и коментари да војна команда Срба из Босне жели да убије сваку вољу код припадника УНПРОФОР-а како би се они што прије вратили у своје земље као што се догодило у Сомалији. То је наговјештај да ће „заштићене зоне“ убудуће бити брањене више са земље него из ваздуха. Задовољство у Сарајеву тешко ће да дуго траје, јер у огорчености на Палама има и жеље за осветом, а такве жеље се лакше могу остварити на некој од муслиман-

На босанском ратишту практично су остале још само муслиманска и српска страна. Ускоро ће се видети какве то везе има са судбином њихове заједничке земље.

Пише: **Ејуб ШТИТКОВАЦ**

ских енклава него на припадницима мировних снага чији „леопарди“ нису мачији кашаљ.

МУСЛИМАНСКО-ХРВАТСКА ФЕДЕРАЦИЈА???

Очигледно је да су на босанском ратишту практично још остале муслиманска и српска страна. Хрватско вођство, колико год може, избјегава оружане окршаје и због политичких земљотреса у „матичној Републици“ па није сигурно колико ће моћи да рачуна на даљу помоћ из Загреба. Осим тога, остваривање споразума о муслиманско-хрватској федерацији иде исувише споро тако да су се јавиле озбиљне сумње да ће од тога нешто и бити. На то упозорава и предсједник Предсједништва БиХ **Алија Изетбеговић** у писму хрватском предсједнику **Франђу Туђману**. Немало чуђење изазвала је судбина овог писма, у коме је **Туђман** поново позван да посјети Сарајево, јер су гласила у Загребу објавила његов садржај позивајући се на агенцију Франс прес.

Зашто га јавности није предочио званични Уред за тисак остаје да се нагађа, али по свој прилици на овај начин се скренула пажња Изетбеговићу да његово писмо у овом тренутку није толико битно колико би он хтио да буде.

Додуше и стигло је у веома незгодном тренутку, у вријеме најжешћих прозивки врховника због једногодишњих оружаних сукоба Муслимана и Хрвата у БиХ. Ако се има у виду да су жестоке ријечи критике стигле од некадашњих перјаница ХДЗ-а **Месића** и **Манолића** онда није чудно што Туђман не придаје посебан значај порукама свог (не)пријатеља из Сарајева. Ма колико се иступање **Месића**, и још неколико веома значајних политичких личности, из владајуће странке и оснивање сопствене, може протумачити као својеврстан маневарски потез (а у суштини остаје све исто) цијелање ХДЗ је више погодило **Туђману** него што то може да се види по његовом укоченом осмјеху. Осим тога, све жешћи захтјеви Истрана за аутономијом, замешатељство око преговора са Србима из Книнске Крајине и веома гласни узвици на

недавној утакмици у Сплиту између „Хајдука“ и „Кроације“: „Уа, Туђман“ били су довољно упозорење „оцу нације“ да се дубоко замисли над целокупном ситуацијом у својој Републици. До сада је једино успио да се реваншира несташним Далматинцима. Наиме, послје поменуте утакмице шест дана добар дио Јадранске обале није имао електричне енергије. На то су неки сплитски шерети реаговали на свој начин: „Одлично, нисмо бар морали да гледамо државну телевизију“.

У сваком случају **Туђману** није нимало лако да држи све konce у рукама, убједи свијет да се у „лијепој нашој“ демократија развија пуном паром и да још помаже у неограниченим количинама Хрвате у БиХ. Због свега тога мало је вјеровати да ће у скороје вријеме посјетити Сарајево и са тамошњим руководством рашчистити многе проблеме који очигледно коче успостављање муслиманско-хрватске федерације.

Све то веома добро осјећа хрватско руководство у БиХ и клони се било каквих радикалних потеза.

НА РЕДУ ЈЕ СЈЕВЕРНА БОСНА

Без обзира на миротворне изјаве, вођства на Палама и у Сарајеву очигледно није стало до прекида ратних дејстава. Првом је, осим максималног сужавања простора „заштићених зона“, стало да заузме још понеку истуренију територију како би могло да диктирају искључиво своје услове у неким озбиљнијим преговорима и територијалним погађањима. Друго вођство гаји илузије да ће вратити бар дио територија на којима је муслимански живаљ био већински прије рата надајући се, истовремено, да ће бити укинута ембарго на увоз оружја. У првом плану је логика да оно што је силом отето једино се силом може вратити.

Обје стране говоре о спремању противника за нове офанзиве. То се посебно односи на Поставину и град Брчко.

Тако се у војном врху босанских Срба тврди да се спремају нови напади муслиманских јединица на ширим просторима. По тим изворима, на лијевој обали Саве настављено је пристизање и размјештање нових јединица и хрватске регуларне армије и борбене технике. Уједно, на правцу према Брчком групишу се наводно, јединице Другог корпуса Армије БиХ чији је штаб у Тузли.

На другој страни, генерал **Расим Делић** тврди да „агресор припрема проширење брчанског коридора“ и да наоружање са горажданског ратишта пребацује у сјеверну Босну. Ако се повјерује једној и другој страни није тешко претпоставити да ће у Босни и даље грмјети оружје на свим странама — негдје мање, негдје више.

У таквој атмосфери међународна заједница, истини за вољу, тешко може да учини било шта иоле опипљивије. Може да се позива на Повељу УН, упућује апеле и одржава конференције на разним нивоима.

Мало је вјеровати да ће евентуални састанак на врху САД, Русије, Европске уније, уз учешће генералног секретара УН Бутроса Галија, зауставити рат и наћи рјешење укупне кризе у коју је уплетено исувише ванбосанских фактора. Такав састанак се полако припрема, мада веома дискретно, и на томе посебно веома много ради руска дипломатија која се плаши америчке доминације када је у питању уопште балкански простор. Све нервозније руски политичари истичу да је њихова земља једна од суперсила, што довољно говори само за себе.

Ипак, руска дипломатија ускаче у воз у последњем тренутку. Тако је било у случају успјешног посредовања **Виталија Чуркина**, специјалног изасланика председника **Бориса Јељцина**, око деблокаде Сарајева. Послије тог успјеха улиједио је веома јак шамар српске стране која га је, поједностављено речено, изиграла када се радило о његовом покушају да убиједи **Караџића** и **Младића** да одустану од напада на Горације.

Добија се утисак да САД дају руској дипломатији онолико простора колико је стварна моћ ове државе послје распада Совјетског Савеза. То ни у ком случају не значи да САД потцјењују Русију.

Ако дође до поменутог састанка тешко је очекивати да би документ, са чијим садржајем би се потпуно сложили сви учесници, могао преко ноћи да обрне ситуацију у БиХ у позитивном смислу.

Најављивање тог састанка подсјећа на ријечи британског државника **Винстона Черчила**

који је у једној сличној ситуацији рекао да ако неко жели да у недоглед одложи рјешење одређеног проблема у једној фирми — нека оснује комисију, а ако неко жели да одложи решавање неког међународног проблема — нека организује састанак на врху најмоћнијих земаља.

ДВИЈЕ УСКРШЊЕ ЛИТУРГИЈЕ

У ишчекивању развоја догађаја људи који су успјели да сачувају разум и прибраност постављају најчешће питање да ли је нешто остало од некадашњег заједничког живота и да ли је он могућ у будућности. Др **Божидар Јаншић**, социолог, рече ових дана да „без заједничког живота нема живота“. Врло одређено и јасно. Односи се то на шире просторе бивше Југославије.

Председник Комисије за људска права у Санџаку **Сафет Банџовић** сматра да је сама идеја о немогућности заједничког живљења, лансирана од стране руководства босанских Срба прије рата, дубоко антиљудска и највише се плаши тога да ли се она односи и на шире просторе. Да ли по томе Срби и Муслимани не могу заједно да живе и у СР Југославији, односно у неким њеним дијеловима, на примјер.

Сама идеја, можда, није довела до рата, али је у сваком случају припремала услове за њега. Ваљда ће се једног дана свести рачуни и видеће се ко ће коме моћи да погледа у очи. То вријеме ће морати да дође.

Сигурно је једно; они који су инсистирали на подјелама подијелили су и свој народ. У Сарајеву су, на примјер, служене двије ускршње литургије; једна у насељу Грбавица, које контролишу српске снаге, друга у босанско-муслиманском дијелу. У том дијелу града православ-

цима су највећи хришћански празник честитали највиши политички руководиоци, а приређен је и пријем коме су присуствовали представници свих вјерских заједница. Протосинђела **Авакума Росића**, кажу, Муслимани веома цијене. Највише их вријеђа кад чују са стране да је и он „Алијин Србин“ као и то да су сви Срби који су остали у Сарајеву „издајници“. Мада се овај израз, са или без знака навода, толико употребљава и злоупотређава он још увијек изазива осјећај мучнине.

Насупрот томе, у босанску драму ушло је бар мало ведрине учествовањем представника ове републике на 40-том такмичењу за пјесму Евровизије. У специјалној контакт емисији сарајевског радија послје заузимања 15. мјеста не би се рекло да су Срби и Хрвати били мање одушевљени од Муслимана. Један од слушалаца се шеретски запитао: „Неће ли неко са Пала наредити да се бомбардује Даблин (гдје је одржано такмичење) због учешћа пјевача из босанског дијела Сарајева“. Нагласи баш тај босански дио.

Послије тог „коментара“ наметнуло ми се питање: неће ли српска култура изгубити исувише ако се некадашња „Југославија у малом“ у сваком погледу подијели на босански и српски дио. Да ли ће се Кочић, Шантић и остали писци, који без Босне не би били оно што јесу, „преводити“ на екавицу. Утјешна је у овим временима реченица из једне старе монодраме: „Он мени, нема Босне“.

РАТКО МЛАДИЋ: ИЗМЕЂУ ГЕНИЈА И ИДИОТА

ГЕНЕРАЛ ДО ПОСЛЕДЊЕ КАПИ ТУЂЕ КРВИ

Пише: **Иван ТОРОВ**

Тек кад му се на „вези“ нашао човек сличних ратничких афинитета, енглески генерал Мајкл Роуз, Ратко Младић је схватио да бити идиот није увек исплативо.

Кажу упућени да је **Виталиј Чуркин** приликом последњег сусрета са **Радованом Караџићем** на Палама главну битку водио тражећи од српске стране да се одрекне „услуга“ генерал-потпуковника **Ратка Младића**. Срби су то, наравно, одбили, а **Биљана Плашић** је пожурила да изрази своје чуђење како је могуће да неко тражи Младићево „изузеће“ из босанског рата „кад је он овде жива легенда.“

Оно што, преко Чуркина, није успело Москви, односно **Јељцину**, још мање је могло уродити плодом западним политичарима и генералима светског калибра, који у генералу Младићу виде, у суштини, главну препреку да се заустави рат. Готово три године Младићевог војевања по просторима и гудурама бивше Југославије испуњене су оптужбама да је „бивши Титов официр“ до гуше у невољама и греховима руководећи се на фронту сопственим уверењем да је „непобедив“, „највећи Србин међу Србима“, „војсковођа од главе до пете“, личност коју су „пречи из времена Косовске битке послали кроз историју да исправи оно што генерације пре њега нису хтеле или могле да учине.“

И сам Караџић би могао Младићу да позавиди на количини и асортиману епитета које је генерал у протекле две године „зарадио“. Срби га славе и величају као „краља ослободилачког рата“, „српског Бога“ и „супер-генерала“ (ово потоње и сам Младић често истиче у бројним интервјуима). На другој страни увећава се и количина оптужби које дају сасвим другачију димензију генераловој „личности и делу“: „Касалин или Наполеон“ (дилема лондонског „Гардиана“), „човек који је убио Сарајево“, „звер од Босне“, „ратни злочинац“. У лондонском „Дејли телеграфу“ новинар **Роберт Фокс** је записао и следеће:

„Ратко Младић — база Пале, територије 65-70 одсто Босне; снаге 70 до 100.000 људи, плус тенкови, артиљерија и авијација... Човек који одлучује о рату и миру у Босни. Тактички геније, али према официрима који с њим преговарају, и лудак. Један представник УН описује га као садисту, психопату и екстремно опасну личност.“

ТРАУМЕ СРПСКЕ ИСТОРИЈЕ

У „Њујорк тајмсу“ **Роџер Кохен** ових дана каже да западни функционери већ неко време нашироко шпекулишу о утицају, „па чак и менталној стабилности овог грубог, напраситог и страственог војника, али његов разорни напад

на муслиманску енклаву Горажде у источној Босни показује да се САД и њихови савезници нису усагласили о одлучујућој улози генерала."

"Јер, потценити генерала Младића", пише Кохен, "значи изложити се опасности да се потцени дубока српска емоција изазвана ратом, а тиме и комплексност постизања мира. Његова животна прича отелотворује теме, страхове и демоне који прогоне српску историју."

Горажде и све оно што се око њега дешавало било је повод за још многа нагађања и претпоставке о Младићевој личности. "Била је то" — пише Јан Трејнор у "Гардиану" — "заstraшујућа демонстрација Младићевог гнева и решености, карактеристична мешавина српске дрскости и страшне одлучности коју су српски радикали константно показивали у босанском рату, одбијајући да одустану од свог циља ос-

вајања територије и њеног чишћења од несрба, без обзира на цену." Тејнер нема дилеме: Младић је, по њему, главни стратег те кампање, "човек који је с правом стекао репутацију да пати од мегаломаније, бруталности и крвожедности." Овај британски новинар, подупирући свој поглед на генералову личност, цитира речи једног високог функционера УН у бившој Југославији који је провео сате и сате у друштву са "тим господаром рата" и који за Младића каже да је "веома интелигентан и изузетно насилнички настројен."

"НА ТРСТ, НА ТРСТ..."

Када је средином маја прошле године Запад озбиљно припретио босанским Србима да ће их бомбардовати уколико генерал Младић

настави са форсираним освајањем Бјелашнице и Игмана и затварањем обруча око Сарајева, генерал се није дао збунити. "Ако они мене бомбардују, ја ћу бомбардовати Лондон, Њујорк". Караџић је морао брзо да интервенише и "умири" британску и светску јавност назвавши Младићеву изјаву "идиотском" и "неодговорном" и наговестивши да ће својим официрима забранити да дају политичке изјаве. Само неколико дана касније, Младићев први помоћник генерал **Манојло Миловановић** је потврдио оно што је његов претпостављени изјавио, с том разликом што га је "исправио" рекавши да се не мисли на дугометно бомбардовање већ на "оне Србе који као камиказе чекају на миг у многим светским метрополама". Усталом Миловановић је рекао да "Младић ништа не изјављује сам и на своју руку."

ОШТАР ДИЈАЛОГ

„Прошлог викенда, након што је генерал **Мајкл Роуз** наредио да НАТО ступи у борбу први пут у својој историји да би се зауставио **Младић**, њих двојица су разменила неколико жучних речи преко телефона, а врхунац је достигнут у понедељак после другог ваздушног напада НАТО пакта:

Младић: — Још један напад и оборићу авионе. Не могу да гарантујем безбедност УН и напашћу ваше седиште.

Роуз: — Прекините тенковску и артиљеријску ватру по граду. Ако то не урадите, нећемо имати другог избора него да нападнемо.

Младић: — Ја не нападам. Прекините ваше нападе и ми ћемо прекинути наше.

Роуз: — Слушај, ти, идиоте, упозоравам те.

Младић: — Моје снаге не нападају.

Роуз: — Имате десет минута.

Петнаест минута касније српско гранатирање Горажда прекинуто је за тај дан. Младић је, по речима једног функционера УН, наредио тактично повлачење после порције речника који највише разуме. (Из прилога лондонског „Гардиана“)

Караџић, дакле, или није успео да дисциплинује своје генерале или је и сама његова изјава о Младићевом „идиотском“ иступу била само за „спољну употребу, тек се генерал није обуздавао ни у изјавама, још мање у офанзивама, којима је, како је често истицао у интервјуима, једино склон. „Напад је најбоља одбрана“. „Војска која се повлачи је поражена војска“ — изјавио је Младић једном приликом и додао: „Уместо да се повлачимо наш циљ треба да буде да слојемо снаге које су уништиле Југославију. Морамо прећи у противнапад, посебно на линији Беч — Трст, јер Трст је стари српски град. Било би боље ударити по Аустрији и Италији и са њима оне који су отпочели овај рат омогућавајући наш распад“. Италијански министар одбране **Фабио Фабри** овој изјави није придавао превелики значај, оценивши је као „знак слабости, неразумно и недолично понашање и плод заслепљености ирационалним национализмом који уопште не треба узимати озбиљно.“

Те и касније Младићеве ратоборне и ничим санкционисане изјаве подстакле су многе дилеме у домаћој и светској јавности. Пре свега, ко заиста повлачи конце рата у БиХ? Својеглавошћу, тврдокорност и „ирационализам“ генерала Младића, политички и национални екстремиз-

РАТНО ДРУГАРСТВО

За разумевање комплексности Младићеве личности свакако је значајно и сведочење британског новинара, дописника Би-Би-Сија из Источне Европе **Мише Гленија** о книнским динама српског генерала, које је он објавио у својој књизи „Пад Југославије“ 1992:

„Пошто је показао оружје које је лично запленено од поражених хрватских и словеначких бораца, генерал Младић, који је очито уживао у пажњи својих слушалаца, кикотао се док се припремао да нам пусти снимак недавног телефонског разговора између њега и шефа хрватског МУП-а у оближњој луци Сплит, једној од најмилитантнијих база ХДЗ. Иако један другог нису очекивали на местима на којима су се нашли, готово одмах се испоставило да су стри познаници:

- Јеси ли то ти, Младићу?
- Јесам, стари враже, шта хоћеш?
- Моја три момка су ту негде, у близини, нестала.. па бих хтео да знам шта им се десило.
- Мислим да су сви мртви.
- Овде ми је један од њихових родитеља у вези с тим. Могу, дакле, сигурно да им кажем да их више нема?
- Да, сигурно, дајем ти реч. Узгред, како су твоји?
- Е, нису лоше, хвала. А твоји?
- Фино, добро нам иде.
- Баш ми је драго. Успут, кад си већ на вези, имамо овде уз фронт, око двадесет тела ваших људи, ојадиле смо их. Сместили смо их у масовну гробницу, па сад смрде до неба. Да ли бисте, можда, могли доћи да их покупите, јер постају заиста неподношљиви...

Другарство међу супротстављеним трговцима смрти навелико било је један од најужаснијих феномена које сам посматрао током рата“ — прокоментарисао је ову сцену Глени.

зам Радована Караџића, или, пак, упорност и дугорочна стратегија српског председника **Слободана Милошевића**. Одговори су, по правилу, у домену пуких нагађања, иако многи сматрају да је најближа истини тврдња да су све три личности у „једној игри“ и да босанско крвопролиће потврђује да се оне међусобно и те како надопуњују. Ни за три године рата у Југославији, две у Босни, нико се никада није одрекао, нити Караџић Младића, нити Милошевић Караџића и Младића, без обзира што ће ту и тамо блеснути по која варница спорова и неспоразума на релацији Београд — Пале, и обрнуто.

Друго важно питање — ко је, у ствари, власт на Палама? Караџић или Младић или обојица у некаквој специфичној координираној неусаглашености? Многи су и прошле и ове године били спремни да на основу појединачних епизода пребрзо закључе како је настао „дефинитиван куршлус“ између шефа српске Босне и шефа српске војске у Босни. Помињу се и конкретни примери: Караџићево атинско прихватање Венс-Овеновог плана о подели БиХ и Младићево одбијање да подржи свог шефа. Шта-више, генерал је у завршници познате „ноћне скупштине“ на Палама дугим убедљивим говором преокренуо ток седнице и на просто натерао посланике да се супротставе „угледним гостима“ **Милошевићу, Ћосићу, Булатовићу и Мицотакису**.

Пример други — када је прошле године требало путовати на разговоре у Њујорк, у седиште УН, генерал Младић се није узтезао да подсети да је он тај који треба да лети „преко баре“, тек, „да би се знало ко је све ово у Босни створио.“ Отпутовао је Караџић, а Младић остао да усред „миротворне мисије“ свог председника у Њујорку заврши још један започети посао, да „ослободи“ или освоји, како год хоћете, још једно српско подручје, муслиманску енклаву Сребреницу. Караџић је, разуме се, био на мукама како да свету објасни то двоструко схватање миротворства.

У свакој таквој и сличној ситуацији епилог би могао бити једини. Непослушни и тврдоглави генерал морао би у најмању рвкв да буде

смењен. То се Младићу није догодило ни тада, а ни недавно када се навелико нагађало да је читава фронтна линија око Горажда, у ствари искључиво последица Младићевог „отимања“ власти. **Никола Кољевић**, наравно, демантује такве претпоставке. „Младић се није отео са политичке узике руководства на Палама. Генерал је послушао да се повуче из региона Горажда. Не кажем да му је било баш мило и да је био веома кооперативан у свему томе, али морао је да пристане“ — изјавио је Кољевић.

Прича се, дакле, враћа на почетак рата у БиХ када је Ратко Младић, тада командант Книнског корпуса, пребачен у Сарајево, касније и именован за команданта Војске Републике Српске. Први његов захтев био је да му се сви политичари ставе на располагање и потчине у намери да створи војну управу која би укинула сву цивилну власт. Караџићу, разумљиво, тако нешто није пало на памет да прихвати, па је Младићев захтев пропао, али је код многих остао утисак да су неки међусобни рачуни остали неподмирени и да ће кад-тад избити на видело. Но и присталице тог утиска засад остају кратких рукава, јер нити је Караџићу окрњена председничка власт нити је Младић постао послушно јагње. Напротив, обојица играју своју игру по правилима која су сами створили, свесни да један без другог, ипак, не могу.

ВЕШТИНА ПРИЛАГОЂАВАЊА

Они који га познају и блиски су његовом политичком профилу често истичу како се генерал Младић није променио, да је остао исти онакав војник какав је био на службовањима у Куманову, Штипу, Охриду, Скопљу, Приштини, Београду и Книну. Одлучан, тврд, често непослушан, али војно веома образован и способан. Има, међутим, и оних који га такође познају али о њему мисле нешто другачије. **Гаја Петковић**, војни коментатор и бивши главни уредник „Народне армије“, за Младића каже да је до слома Југославије „исказивао непогрешиву лојалност комунистичком режиму, свом врховном команданту Јосипу Брозу и југословенству, а високе норме морално-политичке подобности,

које су му и омогућиле изузетно брз ход по лествици војне хијерархије, вазда је са успехом испуњавао.“ Петковић у чланку НИН-у набраја и све разлоге због којих Ратко Младића сматра ратним злочинцем и екстремним националистом, а на првом месту је генералову одговорност за разарање и убијање Сарајева.

Петковићев чланак веома је наљутио Младића који му је телефоном у патоновском стилу обрисио:

„Док ја овде крвавим гаће, ти си тамо растурао Југославију. Браниш Муслимане и усташе, је ли? Па, кад је већ тако, дођи, ја ћу ти омогућити да пређеш код усташа! Знај да се све ово неће тек тако завршити. Ускоро ћеш добити своје. Упамтићеш ко је Ратко Младић.“

Младићева трансформација у, по многим, „најстрашвенијег Србина“, рекло би се, започела је преласком у своју родну БиХ. Иако је у Книну још како-тако задржавао манире и обичаје војниковања у ЈНА (скидао је кокарде придошлим четницима), схватио је да је „дошло неко друго време“ и већ показивао прве знаке прилагођавања. Иако, кажу нерадо, прихватио је и сам да са своје „титовке“ скине звезду петокраку и стави ново обележје југословенске (СРЈ) војске. Преласком на Пале, скинуо је и „титовку“ и заменио официрском капом коју су носили прослављене српске војводе **Степа и Мишић** а „мајку СФРЈ“, како је често називао државу којој је припадао и служио, ченчовао Републиком Српском. У интервјуу „Дуги“ изјавио је да „није баш сасвим лако постао Србин“. „Нама ратним сиротанима“ (отац му је погинуо у партизанима пред крај рата на Иван седлу) „хтели су угасити и одузети српску душу“.

Та промена симбола, која у ратној зблнји поприма неупоредиво драматичнија и трагичнија обележја, мотивисала је својевремено лидера СПО **Вука Драшковића** да каже да не „признаје да су Срби они који ставе на главу капу војводе Степе па умисле да под капом имају и главу војводе Степе, брбљајући са телевизијских екрана: 'Ми немамо заробљенике, ми убијамо све!'“

ПОЉУЉАНА СИГУРНОСТ

На оптужбе светске јавности и међународних преговарача да жели да створи Велику Србију, Младић, по правилу, лаконски одговара: „Ја се само борим да заштитим српски народ.“ Новобеоградским борцима из НОБ поручио је прошле године на једном скупу: „Хоћемо да један народ има једну државу, једну војску, милицију.“ Они који су се као партизани борили за „ону“ Југославију одушевљено су му плескали.

Последњи догађаји око Сарајева и Горажда, међутим, као да су донекле пољуљали сигурност коју је генерал Младић често испољивао изјављујући како је његово искључиви војни мото „напред“, а повлачење сматрао „поразом“ и да „свет мора да схвати да ултиматуми код Срба неће проћи, ни ови сада, као што нису ни 1914. ни 1941. године. Прихватање ултиматума и српско повлачење на 20 километара од Сарајева и Горажда озбиљно је уздрмало и једно и друго генералово уверење.

Да ли је, међутим, то и први наговештај и озбиљнији знак да захуктали генерал Ратко Младић посустаје и полако губи самопоуздање и терен? Босански рат је ипак исувише озбиљан и непредвидљив ствар да би се на ову дилему већ сада децидирано одговорило.

ИНИЦИЈАТИВЕ

СРПСКО—ИТАЛИЈАНСКА КОАЛИЦИЈА

КВАНТО КОШТАРЕ

Избегли Срби из Задра и околине, као и Италијани који су некада живели на овим подручјима, ускоро ће и званично да затраже ревизију Осимских споразума, односно повратак Далмације и Истре — Италији. Како се истиче, ревизија споразума је могућа, пре свега због тога што су они важали док је постојала бивша СФРЈ.

— Нестанком бивше Југославије не важе више ни ти споразуми — каже **Никола Матијевић**, секретар српске општине Задар. — Заједнички интерес је Италијана и Срба, да се те територије онда и врате ономе коме припадају, а то је — Италији. Ускоро ће бити одржан заједнички скуп Италијана и Срба, а биће позвани и заинтересовани Хрвати са тих подручја на Скупштину коју ћемо одржати негде у Војводини, како би светској заједници упутили и званичан захтев за ревизију споразума. Да смо ми који покрећемо ту идеју у праву најбољи доказ је и сама чињеница да је Италија добила бившу СФРЈ на суду. По тој пресуди бивша Југославија је обавезна да плати Италији 2.240.000 долара у 10 рата, а то је надокнада за имовину која је прешла у друштвену својину. То се односи на имовину која је остала на територији данашње Хрватске. Истом пресудом, на име обештећања, опет бивша Југославија, односно њено Савезно извршно веће, обавезно је да исплати Италији још 110.000.000 долара. Прва рата је исплаћена већ почетком јануара 1990. године. Од тога је исплаћено 20 милиона долара до распада Југославије. Преостали дуг од 90 милиона долара нудиле су да плате Хрватска и Словенија, али је то Италија одбила тражећи повратак својих територија.

— У последњем рату у Задру је порушено око 6.000 српских кућа и станова, а протерано је 28.000 Срба. Напоменимо да је по Осимским споразумима забрањено мењање етничке структуре становништва, а Хрватска је управо то и урадила — каже **Младен Калапећ**, председник српске општине Задар. — Дакле, ни по томе Осимски споразуми не би више требали да важе. Сада је заједнички циљ Срба и Италијана да се затражи ревизија тих споразума и да се територије Далмације и Истре врате коме и припадају, а то је Италији. Дакле, постоји заједничка акција и борба Срба и Италијана како би се вратили на своја огњишта у Истри, Кварнеру и Далмацији. Није заборављено да је са ових подручја након Другог светског рата протерано 346.000 Италијана, а у овом рату више од 300.000 Срба са територије данашње Хрватске. Зато и истичемо да данас у РСК нема човека који не би заменио границу са усташким режимом — границом с једном цивилизираном Италијом, предводником европске културе.

Разговори о ревизији Осимских споразума започети су крајем прошле године када је РСК посетио **Ардуино Ањели**, италијански сенатор из Трста. Он је тада обећао Крајишницима по-

Срби и Италијани из Задра траже, баш попут неких њихових италијанских истомишљеника, ревизију Осимских споразума. Поента је да се Далмација припоји — Италији. Још и то!

Пише: **Бранислав ГУЛАН**

моћ од око милион марака за развој туризма, а постигнут је и договор за пут којим би се италијанским општинама вратио део Далмације. Тад је у разговорима дошло до циља да је заједнички интерес Италијана и Крајишника — повратак ових делова територије које се данас налазе у Хрватској — Италији. **Милан Мартић**, данашњи председник РСК, тада је чак, у загрљају Ардуина Ањелија, обећао да ће — заједно умарширати у Задар!

Приликом недавног обиласка српских положаја на далматинском делу фронта, један специјални италијански емисар националне оријентације рекао је да никада као сада „није постојао толики интерес за заједнички живот Срба и Италијана на овим просторима, посебно у Истри“. Истовремено је наговестио да би у редове српске војске могла доћи једна посебна италијанска јединица „формирана од потомака италијанских породица прогнаних из Истре и Далмације од стране хрватско усташке и комунистичке власти за време другог светског рата“. Ова јединица већ постоји има од 50 до 90 бораца и зове се „Бузепе Гарибалди“. Циљ заједничке борбе са Србима је стварање слободне Истре и слободне задарске Далмације, где ће Срби и Италијани, наравно и Хрвати који

то желе, живети у слози и миру, под заставом италијанских и српских боја.

— Да, тачно је да постоји батаљон „Гарибалди“ — истиче у италијанском „Еуролеу“ др **Рензо де Видовић**, председник удружења Далматинаца у Трсту, који контролише односе између Срба и 300.000 исељеника из Далмације и Истре. Де Видовић још каже: „У Истри и Далмацији живи око 100.000 Срба који страхују од даљег могућег етничког чишћења које би спровели Туђманови Хрвати. Стога Срби траже савезништво, било с италијанском машином која је остала у Далмацији, било са нама, изгнаницима из Далмације, који данас живимо у Италији“.

Протеклих месеци на овим подручјима влада мир. А, **Шиме Пртењача**, жупан задарски и кнински, протеклих дана јавно је позвао избегле Србе из Задра и околине да се врате на своје огњише и живе на територији Републике Хрватске. Истичу, једино се не могу вратити српски екстремисти, који су узели пушку у руке и боре се против Хрватске. Овај позив има опет за циљ да се и избегли Хрвати са територије данашње Републике Српске Крајина, такође могу вратити на своја огњишта. Хрватске власти истичу да је садашњи ратни вихор протерао чак 320.000 Хрвата са својих огњиштау РСК. Од тога се око 60.000 њих налази у иностранству, а остали су као избеглице у Хрватској. У позиву за повратак Срба на своја огњишта у Хрватској се истиче да се то може урадити у шест етапа, а обећава им се аутономија.

Бруно Дукла, председник заједнице Италијана у Задру, већ је затражио од хрватских власти културну аутономију за Италијане на овом подручју, али наравно — ништа није добио. А, да Срби и Италијани на овом подручју сарађују, најбоља потврда је податак да су на локалном српском радију у српској општини Задар, уведене емисије поред српског и на италијанском језику. Такође Радио Книн, свакодневно има емисије на италијанском језику.

КО СУ ОПТАНТИ

Италијани — оптанти су бивши житељи Далмације и Истре које су нове власти у бившој Југославији протерали у Италију. Процене су да је са ових подручја протерано 346.000 Италијана након другог светског рата. У Вујаклином лексикону за оптанте стоји: то су они људи који имају право да слободно бирају отаџбину или поданичку припадност. **Отавио Мисони**, исељеник из Далмације, је и градоначелник слободне општине Задар у иностранству (Италији). Оптанти су крајем прошле године одржали и свој конгрес у Трсту на коме су указали на етничко чишћење Италијана из Истре, Кварнера и Далмације.

БАНКРОТ У СНУ

Боже, шта све нисмо доживели — и преживели! — у последњих петнаестак дана! Два ултиматума НАТО, после којих су **Карацићеве** и **Младићеве** трупе почеле да се „удаљавају“ од Горажда и то убрзаним, малте не — трчећим кораком: толико је било „вуна, Кићо“. Мада, као што је познато, јел’те, Срби никада не прихватају ултиматуме, јер познавање ултиматум није ништа друго до — пораз. Биће, изгледа, и нових „удаљавања“, јер се, по свему судећи, нешто гадно спрема око Брчког. Е, то већ није никаква „заштићена зона“ УН и чик да НАТО због Брчког поново постави ултиматум!

Доживели смо — и преживели — и две „репрезентативне изложбе“, у два највећа београдска (и српска, наравно) музеја — Народном музеју и Музеју савремене уметности — великог Србина (и борца за српску стеар) новијег датума — **Милоша Шобајића**. О његовој медијској промоцији да и не говоримо. Све је помало личило на онај први српски циркус са **Жириновским**. Но, погледајмо како г. **Шобајић** објашњава своје накнадно бусање у српска патриотска прса:

„Ја сам до овог рата био Француз, био сам Парижанин, био сам Београђанин, био сам Југословен, али никада Србин! И српство ми баш ништа није значило све до овог рата...“ А постао је, каже, Србин (и то какав!) када је на француској телевизији „почео да гледа наше људе како прљују по Србима“. И када су му (у Паризу) Хрвати рекли: „Закољите тог **Милошевића!**“, а он, г. **Шобајић**, им одговорио: „Закољите га ви, ми не кољемо!“

Хтео је да каже да су усташе — кољачи, а Срби само кољевићи и, наравно, кољеновићи. У сваком случају, велики Србин новијег датума тако је добио — и то истовремено — две изложбе у главном граду! Свака част! Тако треба! Поштено! Па, нек’ ми неко каже да се не исплати постати велики Србин и професионални патриота! Пример г. **Шобајића** показује још и то да — никад није касно. зато, браћо, пожурите, перспективе су вам изгледне.

ОПАСНА И ЗАГОНЕТНА ЗБРКА

Доживели смо — и преживели (неки, богами, једва!) — и један (о)тужни, фарсични, гротескни малте не, скуп бомбастичног имена — конгрес српских интелектуалаца. Али, доста о томе! Треба само забележити да ће та беда од конгреса остати у памћењу (ако уопште и остане) једино по говору **Вука Драшковића**. И то — не одржаном! И по неприсуству, за разлику од **Шобајића**, **Калајића**, **Смиљанића**, **Караџића**, **Марковића** итд. „малих Срба“ профила **Ћосића**, **Бећковића**, **Селенића**, **Поповића**... Нису га удостојили чак ни (тренутно) највећи Срби — **Бинђић** и **Коштуница**! О **Шешељу** да и не говоримо...

А шта ће бити са Аврамовим динаром и Дафинином банком — то само знају свевишњи Бог и Велики Вођа. Засад то само доживљавамо, а како ћемо и да ли ћемо и преживети — знају, опет, само Он и Он. Ако нас једино не спасе велики пријатељ и заштитник васколиког српства, његово к. величанство **Владимир Жириновски**, који поново долази у посету „свим српским земљама“. Какве су намере **М. Јовића** и осталих позивара — није јасно, али злослутно

Кад се Срби пробуде из митског сна схватиће да су и они само један од народа (а не небески) и да је оно „никад више“ са Муслиманма и Хрватима била само ужасна ноћна мора.

Пример Милоша Шобајића показује да никад није касно да се постане „велики Србин“.

Како су српски лидери преварили Русе?

Пише: **Никола БУРЗАН**

звучи подсећање да се **Жириновски** хвалисао како је супер-тајно оружје „елиптон“, приликом прве посете, испробао — и то „врло успешно“ управо код Брчког!?

Чекајући, са зебњом, даљи развој догађаја, погледајмо шта се пише и говори у светским мас-медијима. У последње време пажљивији пратилац тих медија могао је запазити једну чудну, у сваком случају необичну појаву (да ли пролазног карактера?): неодољиво подсећају на некадашње комунистичке партијске састанке, на којима је „прва тачка дневног реда“ увек била — самокритика, а затим — критика. Узмимо само пример угледног енглеског стручњака за међународне односе **Џонатана Ејла**, директора Краљевског института у Лондону, који у „**Индипенденту**“ пише:

„Слом Запада у Југославији је сада потпун: у војном смислу — Уједињене нације су смешне; законски — њихов мандат представља мору; политички — трупе УН су постале део мучне фарсе. Сви снови о посткомунистичком новом светском поретку сада умиру, заједно са грађанима Горажда... Одлука да се изврши удар из ваздуха по Србима представљао је катастрофалну грешку за коју Американци снос главну одговорност...“

Од самог почетка југословенског рата Запад је усвојио читав скуп принципа и заветовао се да ће их поштовати. Они подразумевају да се неће наградити етничко чишћење и агресија, нити учешће у подели Босне. Међутим, иза сцене, ти исти политичари су захтевали од босанске владе да прихвати поделу републике... Уједињене нације ни у ком случају нису обезбедиле темељи за будућу глобалну безбедност, већ су прибегле својој традиционалној улози канте за ђубре за инхерентно нерешиве проблеме света. Мало је влада које ће у будућности послати војнике у мировне операције...“

И томе слично. Такође познати публициста

Миша Глени у лондонском „**Тајмсу**“ истиче да је „ова збрка веома опасна“. Ово, каже, „није само збрка, већ и загонетка: зашто Американцима и Русима није успело да спрече дебакл у Горажду и све што он подразумева?“ Зато, сматра Глени, што ни једни, ни други „нису показали никакву жељу да се гложе око Горажда... Договор око Сарајева поделио је бившу Југославију на сфере руског и америчког интереса. Тако се локални балкански сукоб интернационализовао захваљујући стратешким интересима две суперсиле... А локални господарчићи на Палама и у Сарајеву Вашингтон и Москву вуку за нос...“

ДИСКРЕДИТАЦИЈА, СРАМОТА, ГЛУПОСТ...

И угледни „**Фајнаншел тајмс**“ догађаје око Горажда назива „црним даном у историји и НАТО и УН“, односно „катастрофом за Босну — још једном после толико много других“. Са своје стране, **Би-Би-Си** истиче да се „наставља мртва трка мачке и миша између међународне заједнице и босанских Срба“. Веома су самокритични и амерички листови „**Лос Анђелес тајмс**“ и „**УСА тудеј**“.

Први каже да су нас, тј. Американце, „наши бучни интервенционисти овог пута сигурно увалили у леп сос“ и упућује оштре речи председнику Клинтону: „Постоји израз за спољну политику у којој обавезе и реторика превазилазе сваку могућност да се оне одрже: та реч је — **банкротство**...“ А други додаје да је стратегија УН дискредитована:

„УН су признале Босну као свог члана, а затим се сагласиле са поделом ове земље. Осудиле су етничко чишћење босанских Срба као геноцид, а затим се сагласиле да дају Србима земљу коју су они освојили ратовањем. Тражиле су да се суди ратним злочинцима, а затим су са њима преговарале о миру... Две године представљају сувише дуг период да бисмо и даље били без јасно одређеног циља или стратегије, ослањајући се пре свега на блефирале. Крајње је време да саставимо конкретан план за окончање ужаса у Босни...“

Самокритични су и критични и париски „**Монд**“ и бечки „**Стандард**“, који пише да то што ни Запад, ни Русија, у протекле готово три године нису створили план „ма каквог остваривог концепта смиривања ситуације у Босни представља срамоту која се може објаснити само политичком глупошћу, немарношћу и незнањем“. Истичући да је сада „бесмислено и бескорисно ламентирати над настављањем превара великосрпских ратних злочинаца, јер је модел њиховог понашања био добро познат од самог почетка сукоба“ лист каже:

„Ако оставимо по страни моралну оцену ове трагедије на Балкану, светске силе су од српских јастребова добиле упечатљиву лекцију из реалне политике: камарила око Милошевића и његовог пулена Караџића од самог почетка следила је јасне политичке циљеве. План о „великој Србији“ је најпре идеологизован, затим је

пуштен у широке слојеве становништва и најзад безобзирно спроведен војним средствима... Опције које су великим силама преостале састоје се у улози посматрача који брише крв..."

НЕВЕРОВАТНА ЛАКОЋА КРШЕЊА ДОГОВОРА

Самокритична је и руска штампа. „Известија“, лист близак влади, „случај Горажде“ назива „најозбиљнијим дипломатским поразом Русије у последње време“ и истиче: „Ниједно од обећања, које су дарезљиво давали руским дипломатима Милошевић и Караџић није било испуњено. Сада је већ касно да се открије да ли је Београд смишљено дезинформисао Козирева и Чуркина или је војска босанских Срба измакла контроли политичког руководства потчињавајући се само генералу Младићу“.

Наглашавајући да је остало „веома мало наде у мирно решење босанске кризе“, московски дневник пише: „На Западу јача следеће уверење: пошто су босански Срби показали с каквом лакоћом крше преузете обавезе, тешко може да се инсистира на дијалогу с њима. На неодређено време одлаже се и ублажавање санкција против Београда, које је не тако давно изгледало потпуно реалним: где су гаранције да српске власти неће да се врате на пређашњу политику чим се санкције укину? Међународна заједница ће у том случају бити беспомоћна. Да би се поново казнила Југославија, неопходна је подршка Русије, што је практично искључено с обзиром на промене које су се догодиле у нашем политичком животу за последњих годину дана...“

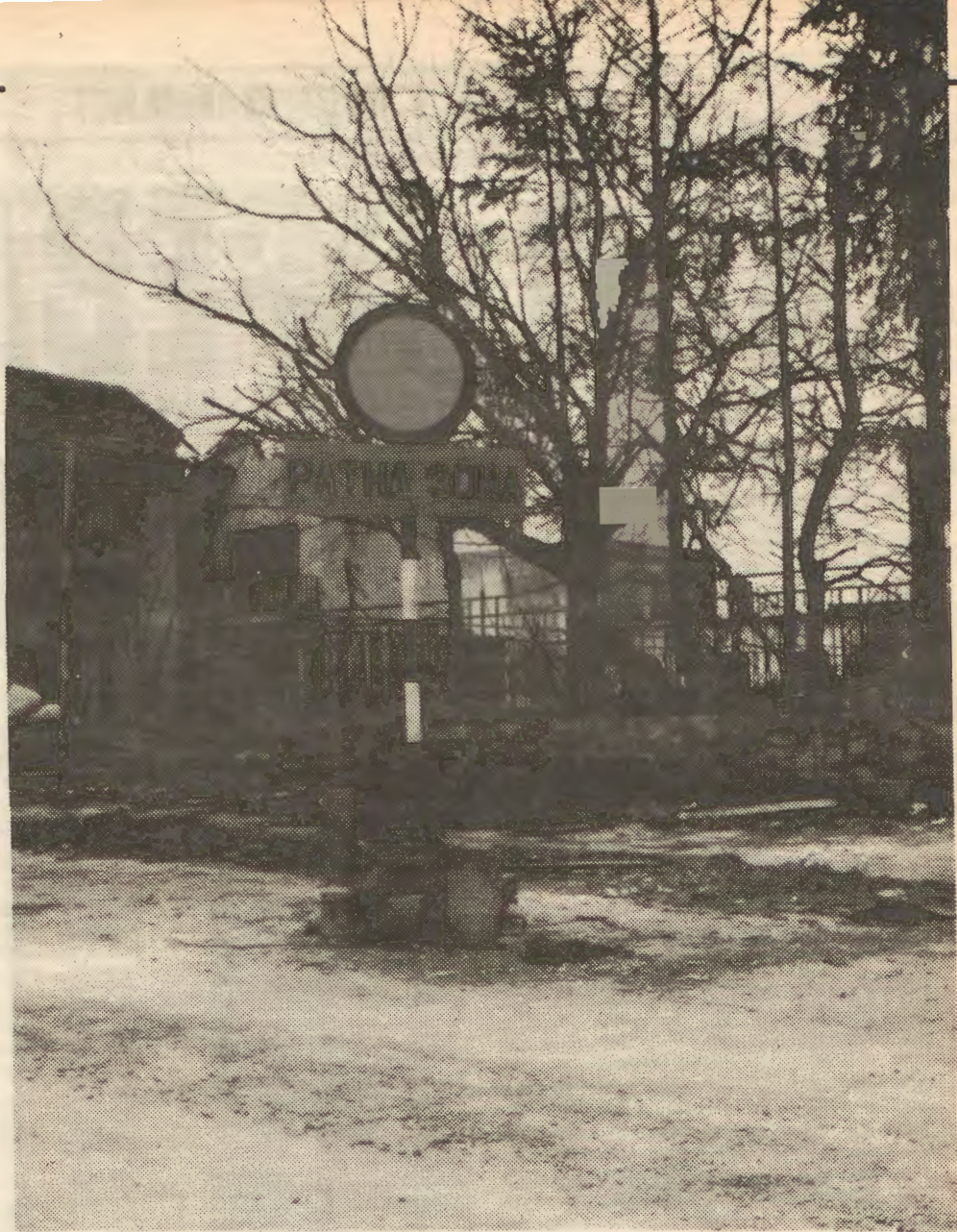
Тако, дакле, ствари стоје. А кад би овдашњи лидери и лидерчићи и војсковође слушали глас народа — а они стално тврде да га слушају и уважавају — понашали би се по оној старој народској „кога је молити — није га љутити“. А они су наљутили не само цео свет, већ и „мајичицу Русију“. Са ким ли ће сутра — или још боље: ко ће са њима сутра — разговарати и преговарати, а о договарању и „часној речи“ да и не говоримо?!

УСТАВОМ НА УСТАВ

Али, овде, на жалост, већ 50 година народ никад ни за шта нико није питао. Мислите ли да ће га питати и сада — не само када је о рату или миру реч, већ и о оном о чему се поново шушка — о промени федералног Устава? Радио Франс-ентернасионал, рецимо, истиче „да је у правној дракви каква је СРЈ све могуће, говоре и бројне и све извесније најаве о тајном писању тако јавног и важног документа какав је Устав ове земље“.

Као одговор на наговештаје да српска страна на Авали припрема текст новог устава, Црногорци су, истиче француски радио, такође нагостили и — своју верзију устава која се вероватно пише на Горици испод Подгорице! Цитирајући извесног функционера владајуће црногорске партије, „члана радне групе задужене за овај посао“, РФИ наводи да „писање авалског устава више и није јавна тајна, већ готова ствар и да ће, по њему, Црној Гири бити понуђен статус једног од 13 региона СРЈ“. Књигу на књигу, песмом на песму, уставом на устав — клин се клином избија.

Црногорска власт је схватила, каже се даље, да „жабљачки устав више није никаква гаранција за очување равноправности Црне Горе, па се латила посла како јој се не би поново

случај са Жабљаком — да се донесе готов документ из Београда и он само верификује као заједнички рад на највишем правном акту“.

Додуше, главни идеолог свесрпства, академик Марковић је, на „конгресу српских интелектуалаца“ обзанио да уједињење свих српских земаља тренутно није остварив циљ и поручио „сачекајмо, другови, док сазру услови“. Али... никад се не зна, можда је то само још једна његова финта да успава и забуши Црногорце. Мада је обећао да ће их „питати“ — демократије ради да ли хоће да им укине државу — одмах или мало морген!?

Веровали или не, али има их који су забележили чак и двогодишњицу СРЈ! Рецимо — агенција УПИ, која укратко своди двогодишњи „биланс“: рат у Босни, санкције УН, искључење Југославије из свих светских организација и прекид свих трговинских и финансијских трансакција са „остатком света“. Честитамо! Не знамо само — коме? Лилићу? ОК: то може.

ПРОПАО ПОКУШАЈ „ОДВАЈАЊА“ МИЛОШЕВИЋА

Али, шта даље? „Известија“ пишу да руска дипломатија настоји да „одвоји прагматичног националисту-државника Милошевића од екстремиста типа Младића и Караџића“! Али, пита се лист, зар има разлога да верујемо да између генерала и политичара постоје озбиљне несугласице? Руски дипломати су чак сугери-

рали Милошевићу да смени Младића. „Зар они мисле да би Милошевић и Караџић поставили команданта који би имао другачије погледе од њихових?“ — пита се лист и додаје:

„Козирев и Чуркин су се надали да ће искористити Милошевића против Караџића, а њих обојицу — против генерала Младића. А испало је обрнуто: српски лидери су искористили Москву за своје интересе. Протекло време је очигледно показало прилично циничан однос српских лидера према Русији. Наши професионални патриоти (пази — и тамо их има! — прим. Н. Б.) често говоре о „посебним односима са Србијом“. У чему они треба да се манифестују? У одобравању свега што чине српски политичари, чак и ако су то злочини?“

А бонски „Ди велт“ се пита: „Због чега српски радикал Шешел сасвим озбиљно може да тврди да Срби и Муслимани „никада више“ не би могли да живе заједно? Због чега Муслимани, који већ столећима живе у Сарајеву, односно Горажду, морају да буду побијени или протерани? И Срби ће се једног дана пробудити из свог митског сна и утврдити да су и они само један народ међу осталим народима. Све док се држе своје самоодбране, међународној заједници неће бити лако с њима“.

Као што ни нама није лако — с њима.

КАКО ПРЕВАРИТИ САМОГ СЕБЕ

Сада је већ добро познато много штошта о чему се донедавно ћутало или због чега се испаштало у робијашницама ако би се довољно гласно изговорило. Да вредност тих нових сазнања буде већа, околности су хтеле да дојучерашњи делници правде и тамничари буду истомислјеници са својим невадешњим жртвама. Зарад нарасталих сујета непрекидно трајућих моћника, поборника вечитих и јединих истина, угледни страдалник, филозоф и правни теоретичар изрећи ће чудну мисао: „Треба да чинимо оно у шта желимо да верујемо“. Сврстаће се тако међу људе од памети и знања који ће Божје дарове којима располажу, претпоставља се да их имају с обзиром на њихова дела и углед, иако им до њих више и није много стало, поклонити злу и обезвредити их, обешчастити. Због чега? Због кратког тренутка у коме би хтели да буду месије, тамо где само један човек може да буде месија и јесте у заблудама следбеника изгубљених на беспућима неистина и страдања? Или због још краће славе која им је увек измицала када је реч о политици, а сада им лукаво потурена да би се на њој саздала трула државна грађевина којом господаре неки други којима они само предано и срамно служе? Да ли су њихови заноси толико неискрени да се и сами приклањају моралним посрнућима своје средине, тврдећи упорно да су то највећа морална уздигнућа?

САМО ЛУДИ КОМОТНИ

Ти жреци знања и памети претвориће сами себе у омамљујућу лаж и предати се у руке самозванца као олако средство за неограничено господарење над грађанима робовима, поништене свести и идентитета. Јер, истините неистине на којима почива моћ српско/југословенског режима данас нису понудили тим грађанима социјализма и њихових политичких следбеници, већ посвећеници у науци. Било је то уверљивије, водило је ка трајнијем тровању свести. Наравно, жељени учинци су и изнад очекиваних. Обистиниљује се црно предочавање Душана Ковачевића у тренутку повратка у земљу, после изгнанства по сопственој вољи, о српским писцима из Француске 7. Запазио је да их је једна трећина на фронту, једна у опозицији, преостала на власти. (Можда би му у овом тренутку било јасно да између тих трећина и нема разлике осим часних, малобројних изузетака). Али, ту је битније нешто друго. Трећина на власти, по Ковачевићу понаша се несувисло, а и како би друкчије ако се зна да и сама власт није сувисла у грчу самоодржања по сваку цену. За њих Ковачевић вели: „Они су за то да се обрачунамо са непријатељима свих врста, из свих окружења. Од оних из

На овим просторима развија се расна политика без преседана у светској историји. Проблем је што је за њу добијен наш благослов.

Пише: Владан А. ВАСИЛИЈЕВИЋ

комшилука до оних са других континената. То значи да треба коначно да добијемо битку са целим светом. А питање је данв када то можемо да учинимо. Само ако будемо сложни и ако се мало напрегнемо моћи ћемо дефинитивно све да победимо“. Трагичност овог простора и поднебља је у томе што се не понашају тако само писци из Француске 7. Испред њих, далеко напред, су САНУ, део распамећеног Универзитета под комесарском управом, послушничко новинарство свих облика, огроман број полуинтелектуалаца који узурпирају праву интелектуалност. Из тих кругова је настао чудан сој који доминира у светој служби сачуваног и радикализованог тоталитаризма, који је у некадашњој Српској и Источној Европи ексклузивитет још само Србије и у блажим облицима Хрватске. Тај сој ће уобличити и брижљиво чувати климу коју ће веома пластично и концизно означити Мића Поповић: „Мислим да се у овом времену комотно осећају само људи луди и зато завидим Милошевићу“. Да „брод лудака“ на воденом пространству које почиње да дивља и прети катастрофом. Кормилари и остали који се старају непосредно о његовој судбини и судбини његових путника не виде опасност. Командант види, жели је, подстиче је, наслађује се у њој, пошто само тако остаје недирнут његов положај на заповедничком мосту.

И оно што је можда и значајније: он је чист, одговорност је увек на другима, од њега се није чула ни једна гласно саопштена заповест, одлучан захтев ни за, ни против. Око њега се чине злодела у његово име и у његовом интересу, он је харизматички чист. Ко ће икада наћи доказ о некој од грешака која би се могла њему приписати. Без доказа нема одговорности. Пре пет година рећи ће на Газиместану: „Шест векова касније опет смо у биткама. Оне иису оружане, мада и такве још нису искључене“. И, заиста, Србија, потоња тзв. Југославија, остаће формално ван ратних изгинућа, иако су њени бојовници свуда, као уосталом и конкурентски хрватски. Експлозија је на даљину изазвана из Београда у коме се није чула. У том Београду чуће се другачија експлозија, чији ће одјек с временом расти, уместо да се стишава. Свет се заверио против Срба. Обновљене су старе мржње и нескривена настојања да се тај народ уништи. Неморална, посрнула Америка, заједно са вековним завереницима Немачком, Аустријом, па онда и Француском постају оличење националне нетрпељивости. Ватикан им се придружује, подржава исламски фундаментализам е да би се коначно ослободио неугодног противника, беспорочно православне цркве. И све је ту неспорно, научно је утврђено и потврђено. Дневна политика никада није употребила остала средства која су јој стајала на располагању док није добила у руке почетно средство неприкосновене моћи „научну заснованост“ теза.

МИСАОНИ ЛИЧ

Научна заснованост у тумачењима догађаја и обманам грађана полази од две кључне поставке: увек је у улози жртве и профитера цео народ; носиоци власти на чије одлуке и понашање нико не може да утиче, нити власт евентуално може да мења и код њених највећих грешака, остају по страни и једини обесправљени народ је српски док су сви остали у добитку. Неједнаки положај и третман целих народа овде добија конотације расних учења, поодавно одбачених у правој науци. Међутим, зашто би се на то освртали овдашњи људи од памети и знања, одлучни да предано служе властодршцу, називајући ту службу служењем интересу народа. Њихов цинизам нема граница. „Истина“ иза које стају, има практичне вредности неопходне да се постигну жељени циљеви апсолутне доминације у Малој или Великој Србији, сасвим је свеједно. Међусобно омражени народи, ни криви ни дужни, губе жељу да се врате некадашњим, не тако давним разумевањима и бар делимично заједничким пословима. Они трајно постају туђини. Поновна мешања су ис-

кључена, чак и када трезвеност то изричито захтева. Додатно из продубљених страсти настала је омраза која се испољава кроз примитиван и скоро заборављени обичај узимања и давања крви, крвну освету. Тај обичај држи чврсто затвореним завађене заједнице, што очигледно одговара садашњим властима у свим срединама где се то догађа. Етичке вредности и значења су занемарљива када политика не жели да о њима води рачуна, а са политиком и сви који јој служе заборављајући на професионалну честитост. Недавно је на уобичајеној конференцији за штампу једне од многих српских демократски усмерених опозиционих странака, па још либералне провинијенције, саопштено: **сасвим је јасно да ми не можемо да живимо заједно**. Била је то порука међународној заједници, а тичала се политичких решења за Босну и Херцеговину. Став је очигледно одлучан, али изостала су ближа објашњења због чега није могућ заједнички живот и шта раздвајање заиста значи. Представник странке о питању који је говорио у њено име добро зна шта је рекао и на какав линч је позвао, спада у најелитније интелектуалце у српској средини, па је ипак изговорио ту јерес без гриже савести. И то он не чини први пут, а његови ставови су чак и старији од непосредно извршене „неправде“ над Србима било где, па и у Босни и Херцеговини. Ти чудни људи од науке измислили су, угађајући господарима зла, и појам „хуманог пресељавања народа“. Образац се користи у сврхе етничких ишчишћавања простора у условима рата и безвлашћа, неконтролисаног испољавања најнижих нагона, невиђених пљачки. Откриће хуманости које ће вероватно остати за историју, али неће служити на част проналазачима. Да ли је њихов злочин чиниен и чини се свесно или несвесно има места за расправу. Неспорно је, ипак, већ сада је тежак, међу најтежим злочинима. Они могу да без основа поричу валаност међународног правног поретка и морала, али тиме неће избрисати у том поретку и моралу постојано утемељено другачије схватање: масовна пресељавања под одређеним условима представљају злочине геноцида и апартхејда. Услови који опредељују природу злочинства давно су се у потпуности стекли на просторима некадашње Југославије, пре свега у Босни и Херцеговини. И још нешто, у утемељењу таквих ставова светске заједнице учествовали су, чак са запаженим резултатима, и стручњаци, југословенски представници. Где су они у овим тренуцима? Поред тога што су развијани по новим државама, на жалост развијани су и дубоким браздама одвојени и у својим срединама као лојални поданици и проамерички или неки други поузданици. Мерило ових последњих поодвајања одговара стању моралне поспрности у целини. Лојални су који се оглушују о истину и газе норму професионалне етике. Издајници или боље речено за тоталитарне системе категорија вечито постојећих непријатеља које треба стварати ако их нема су они који доследно служе истини и знању. Колики онда мора да буде злочин ових првих? Најбоље је да сами, уколико имају снаге и савести, размисле и просуде о томе.

ЗАТВОРЕНО УЈЕДИЊЕЊЕ

Новонастале расне теорије на овом тлу у последњих само неколико година одударују и од најрадикалнијих теорија те врсте до сада познатих. Бар тако изгледа према виђењима идеолога и теоретичара најправеднијег друштва у историји које гради С/К/П/С у Србији и Југославији. По свему судећи српске територије, узете овако или онако, у границама поузданих сазнања или неумерених политичких апетита, требало би да буду тле на коме живи искључиво српски народ. Тешко је наћи друго тумачење за тезу: не можемо да живимо заједно. Несрби би морали у том слу-

чају да напусте те просторе. И овде настају корени нечега што изазива неверице и страхове. Како постићи савршену етничку чистоћу тамо где су етничка мешања исконска и превелика? Чека ли судбина Муслимана Албанце, Мађаре, Словаке, Хрвате, Словенце итд.? Чудно је. Помисао на чак веома извесна збивања око свега тога, ако се нешто одлучно не предузме изнутра и то не подржи из међународне заједнице, наводи на нежељена размишљања. Аријевци су стварали свој Хиљадугодишњи Рајх у коме није било места за Јевреје и Цигане. Остали народи, било да су живели у државном језгру или ван њега, у замишљеној многољудној и разноврсној империји имали су одговарајуће место и улогу. Као народи ниже вредности у односу на владајући требало је да раде, да се посвете пословима понижавајућим за доминирајућу аријевску расу. Није им било намењено да нестану. Чак и у злочину за време Другог светског рата, изузев Јевреја и Цигана, Немци су вршили ратне злочине над цивилним становништвом у најтежим облицима, али не и злочин против човечности, онако како ће он касније бити квалификован као злочин геноцида. Изузетак је опет био овдашњи покушај стварања етнички чисте НДХ у коме су коришћена средства са којима се ни немачки окупатори нису саглашавали (познате интервенције генерала Глеза фон Хорстенау).

Било је и раније прилика да се повлаче етничке границе и заокруже српски етнички простор. Одустало се од тога. Разум је надвладао тренутне заносе. Показало се да је то и једино могуће решење. Средиште Балкана у сталним превирањима и кретањима морало је да трпи од стапања и претапања народа, стварања најразноврснијих етничких смеша. Само непросвећени примитивци могу да проналазе у таквим околностима поуздане основе за разграничења без неправди и дубинских поремећаја који се неминовно кад-тад враћају, увек са све већим потресима и злом крви. Самим тим неминовно се за сваког озбиљног стручњака поставља питање како издвојити из тих смеша било коју етничку заиста чисту групу и колико она може да буде иста или приближна по главним обележјима некој сродној групи која је излагана мешањима мањег интензитета или сасвим друге врсте? Шта онда значи олако понуђено уједињење свих Срба у једној, само њиховој, према свету и суседима затвореној држави? Вероватно пре резерват највећег зла и најнижих страсти него складну заједницу изгледне будућности. Хомогенизације траже бројне предуслове, систематска и дужевремена прилагођавања, узајамна упознавања и суштинска приближавања. Да ли је то и остварено у садашњем времену које треба да буде и пресудно за даљу судбину српског народа? Сме ли се дозволити да у име тог народа говори и његове жеље тумаче социјални талог који му се уз помоћ несувисле матице наметнуо као вођа дијаспора? Неће ли бити ако му се то дозволи запечаћена судбина целог народа? Дворска интелектуална камарила на то није одговорила. Народ је онемогућен да да прави одговор. Онда *Quvo vadis Serbia?* За подсећање. Ко може да верује да је 1944. и 1945. године само идеолошка излуђеност довела Србима у Србији крволочне убице у лицу Срба преко Дрине? Хоће ли творци мрачне будућности која једном сигурно нејужном и немоћном народу незаслужено доноси срамоту коначно проговорити ко су те убице чија су дела покривана одлукама непознатих судова саопштаваним у дневној штампи, нешто што никад цивилизовани свет завереника и неморалних силника није упознао? А пре тог деценијама очекиваног и недобијеног одговора уједињење је злочин, а не добро дело. Наравно вредносне квалификације тог одговора не могу да осете људи који су у свим комбинацијама режими после 1945. године били повлашћени, уживали привилегије мудраца,

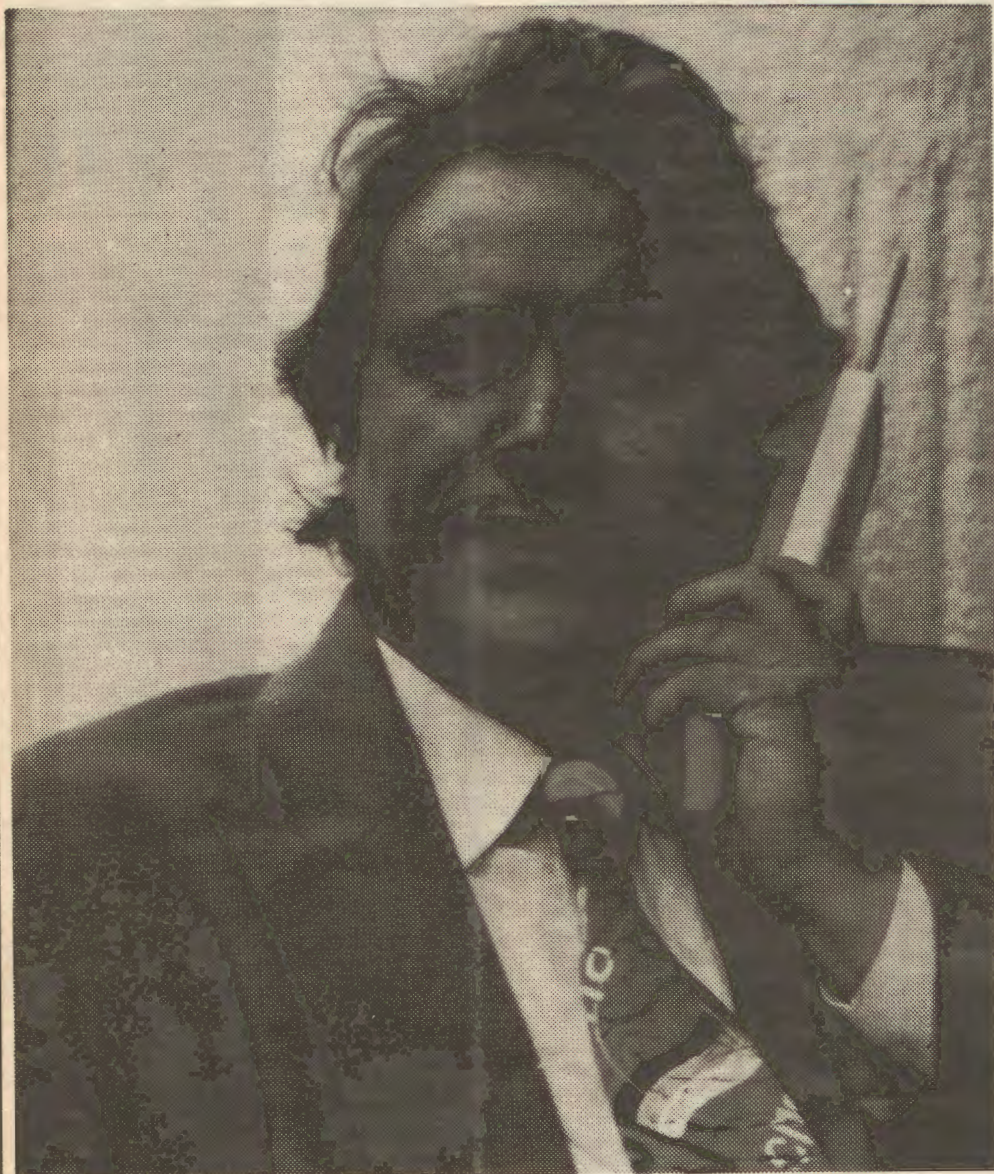
били часници академијског реда и председници и секретари разних комитета и комисија, па и саучесници велом тајне прекривеног злочина чије ће разјашњење последњим трзајем моћи спречити корифеј националистичке идеје, злочинац тог и данашњег доба, писац и „философ“ комитетске репутације. Зато се мора бити додатно опрезан и од њих затражити да одступе док други који су сачували поштење не нађу начина да искажу истину и спрече коначно жртвовање српске матице истим убицама које су већ показале своје лице на њеном толико измученом етничком бићу.

ВОЉНО РОБОВАЊЕ

Подмукла памет посвећених и од власти подмињених оставља за собом сасвим извесно један јасан траг у многобројним недореченостима и полуистинама и неистинама. Средином априла месеца одржана је четврта сесија ВЕРОНА ФОРУМА невладине миротворне организације коју су основали и одржавају у животу занесењаци демократије, слободе и људских права. Реч је о ретком месту где могу да се сусретну људи добронамерни који припадају свим срединама некадашње Југославије. Ту се пружа јединствена прилика за разговор о томе како да се заустави безумље моћника и њихових послушника. Не само на српској већ и на другим странама где оно опстојава. Значајно је да се у тим разговорима сустичу потпуно различита мишљења и да се налазе за сваког прихватљиви одговори. Нешто што је сасвим туђе на домаћој политичкој и интелектуалној сцени. Тако је било и овог пута. Али, опомена је стигла када је учињен покушај да се осмисли наставак сусрета и договора. Над том идејом наднела се авет проскрибоване југонасталгије. Свака намера да се састају и расправљају људи добрих идеја и поштених стремљења из свих средина некадашње Југославије под хипотеком је званичних гледања о неприхvatљивости реинтеграције растуреног и у злочин баченог простора. Има ли погубнијег учинка српско-хрватске договорне политике из Карађорђева и са Беља? *Quod licet, Jovi, non licet bovi!* Над тим сазнањем могу да ликују социјалисти, демократска заједница, српски демократи свих боја, поистовређени са социјалистима и демократским вођом који је похрлио из Лондона 1945. године да да политички алиби злочинцима, али немају право да га прихвате „издајници“ ма са које стране долазили и ма којој страни служили.

У раскораку тражења решења националног идентитета и Срби и Хрвати, а уз њих и остали актери југословенских страдања, морали би да се ограде и најстроже осуде учеснике на листи Дафиментејта и прихвате натуре им издајника који себи нису дозволили да богато уновче своје родољубље. Сваки други исказ националног опредељења значи свесно приклањање злочину и сраму чији је заједнички именитель заједништво интереса председника Србије/Југославије и Хрватске. А то недвосмислено значи раскид са светом и вољно робовање секти која никада не може да понесе ниједно чисто име.

МИЛАН ПЕЈИЋ, ПРОДУЦЕНТ ЗАВРШНИХ РАДОВА И КОПРОДУЦЕНТ ЦЕЛОГ ПРОЈЕКТА „СЕОБА“, ЧЛАН СПО

Наш саговорник је заслужан што су „Сеобе“ после осмогодишњег лутања приведене крају. Какве то везе има са Вучелићем и СПО-ом казнаћете из редова који следе.

Разговарала: Даница ДРАШКОВИЋ

Ово је Ваш први интервју „Српској речи“. Зашто?

Ја хоћу да верујем да је то ствар малог пропуста, да једноставно није било времена. Силом прилика, доста сам присутан у другим гласилима, на телевизији... А у мом листу најмање. Међутим, ја хоћу да верујем да је то ствар случајних околности, но све се да исправити.

Договорили смо се да направимо интервју пре свега поводом премијере филма „Сеобе“, који сте Ви суфинансирали и практично помогли да се појави у биоскопима.

Ја ту морам да исправим једну сталну новинарску грешку: ја нисам био финансијер, био сам продуцент завршних радова, а копродуцент целог пројекта „Сеоба“, и филма и серије. То је суштинска разлика. Јер, ја сам као човек од бизниса, поред тога што сам давао новац, пратио како се тај новац троши, односно контролисао сам услуге које сам добијао за тај новац. Самим тим, покренуо сам ланац око завршетка „Сеоба“, могао сам да контролишем рад режисера, рад целе екипе. Заправо, ја сам их практично плаћао и они су били у позицији да мени полагају рачуне за тај посао.

Тако је то направљено.

Да сам ја којом грешком само дао новац Телевизији, знате ли кад би они завршили?! Они то не би завршили никад.

Нестао би новац — „Сеобе“ остале...

Да, „СЕОБЕ“ су већ пет година стајале и нису се завршавале. Могу да кажем да се поносим да сам ЈА човек који је извукао такоређи из заборава „Сеобе“, да сам помогао да се једно овакво капитално дело за српску културу, за српски народ, уопште заврши и да угледа светло дана.

То је тачно. Такође сте помогли да коначно светлост дана види и чувена „Историја српског народа“. Значи, практично, Ви финансирате и помажете неке капиталне стратешке ствари у Србији. Реците нам — који су Ваши мотиви?

Пре свега, основни мотив је — родољубље. Ја сам изнад свега и пре свега — Србин, затим члан Српског покрета обнове, па послован човек, а онда и добар грађанин ове земље!

Основни мотив у мојој фирми, за наше свеукупно пословно понашање је тај (на мојој визит-карти то и пише) СВЕ ЗА СРБИЈУ, а и слоган — БОГ ЧУВА СРБЕ. Но, ми у нашој фирми не чекамо да нам Бог толико помаже, већ се и ми Богу намећемо.

Припомогнете сами...

Дабоме. Ми се Богу намећемо јер — ко ради, њега и Бог помаже!

Према томе, тачно је да сам ја у последње време урадио неколико капиталних ствари. Мој првенац је био Ђуретићева књига „Савезници и југословенска ратна драма“, из пијетета, из поштовања према г. Ђуретићу, према оном делу које смо умножавали својевремено на гештету, кријући се читали и у знак захвалности због његовог понашања у Титово време. Ја себе сматрам изузетно сретним човеком, јер Бог ми је дао прилику да могу себи да пружим то задовољство, да помогнем такве ствари као што су реџими г. Ђуретић.

Да ли је то само помагање пројеката или Ви, као послован човек, имате и неку финансијску корист?

ХОЋУ ДА СПОЈИМ

Ја изузетно мрзим реч, како они сад кажу — спонзор! Ја се јеким на ту реч.

Крајњи мотив мога понашања је — донаторство. Све што створим, ја ћу то да оставим у славу мога, српског народа! Божји дар је да дружаш другима пажњу. Екстра божји дар је да дружаш свом народу.

Ја имам два златна детета. Ја ћу све своје стваралаштво да оставим српском народу и мојој деци, али само као шансу да они раде, да увећавају то богатство српског народа, а никако као шансу да живе од тога.

БОГ МЕ ПОСЛАО

Значи ли то да не размишљате уопште о финансијском ефекту?

Не, ја ни један посао не правим да изгубим, да се одмах разумемо!

Ако ја не прођем добро са „Сеобама“ нећу моћи да издам неку другу књигу, да направим неки нови подухват. Те „Сеобе“, Ђуретић, „Историја српског народа“, то је моје општење са спољним светом. Имам намеру да наставим то општење, имам намеру да снимим филм г. Вука Драшковића по књизи „Нож“. Мени се то укључује у неку моју концепцију. Хоћу да искључим у овом моменту моју стручност у области уметности, али „човек не мора да лиже со да би знао да је слана“! Ја се овде понашам као добар гледалац.

Један од мојих мотива код „Сеоба“ било је и то што сам се питао — како је Саша решио оне сцене у „Сеобама“ оне зависне радње, јер код Црњанског нема дијалога. Интересовало ме је како ће то Саша да реши. То је била једна знатижеља која ме је терала да уђем са г. Петровићем у тај пројекат.

Јесте ли задовољни?

Изузетно сам задовољан. Могу да кажем за „Српску реч“, да сам г. Петровића срео на једном коктелу који смо ми организовали у Савантентру повodom Сабора Српског покрета обнове. Ја сам се ту, у Малој сали, упознао са њим, упознао нас је г. Воја Вукчевић, и одмах сам га питао:

„Господине Петровићу, шта је са Вашим „Сеобама“?“

А он ми каже: „Маните, то је пало у воду, ма нема, изгледа, од њих ништа! Она Телевизија, они су људи...“ називао их је разним именима!

У разговору смо дошли до закључка да је ту безнадежна ситуација, да нема новца. А ја сам му одмах одговорио:

„Г. Петровићу, ја сам бизнисмен, ја хоћу да завршим Ваше „Сеобе“.“

Онда се он одмакао од мене (пошто смо ми крупни обојица) да би ме обухватио погледом целог и рекао:

„Па г. Пејићу, Вас је послао сам Бог!“

Заказали смо одмах састанак за сутрадан у девет, у 11 су општили са мном људи из Телевизије, у 12 сати ми смо почели послове на завршетку и — завршили смо све те послове око „Сеоба“ за пет месеци! А могу да вам кажем да претходне гарнитуре нису то урадиле за пет

година!

Ја се тиме поносим, финансијски ефекат ми је сада споредан, јер сам, могу да вам, кажем, свој профит до сада извукао, кроз ову моју промотију.

Када ће бити реализован пројекат „Нож“ Вука Драшковића?

Ја сам сада мало „научио“ око филма. Ништа нисам знао, ни шта је продуцент, шта је извршни продуцент, али сада сам ушао у те послове и могу да вам кажем да ми је жао што и „Сеобама“ нисам пришао другачије. Код „Нож“ имам намеру да уђем као искључиви продуцент, односно човек који ће свим деловима пројекта да руководи. И хоћу да спојим Кустурицу и Вука Драшковића! То ми је нека опсесија, то је моја нека фикс-идеја. А уједно бих ја с њим разговарао. Ако то не буде Кустурица, онда би нашли неко адекватно решење.

Очекујем да завршимо преговоре и припреме у току лета и да на јесен кренемо са „Ножем“, ако би Бог дао. То је нека моја сатница у глави.

Код „Нож“ је добра ствар што је сценографија ту, екстеријери су ту, јер је сад исто стање тамо као што је било и '41. године: све је порушено, све се види. С том разликом што су сада Срби то урадили! Према томе, неће Вам бити проблем сценографија. Биће јефтинији филми!

Само што сад не можемо да дођемо на терене, то је наша несрећа, несрећа уопште наше генерације да смо дошли у такву једну ситуацију. „Нож“ је требало да нам укаже на ситуације које је требало избећи. На жалост, никакве поуке из тога нисмо извукли. За своју генерацију и за своје потомке имаћемо нов баласт, нову хипотеку, но наше је да идемо даље. Оно што је до мене, ја све предузимам.

Ви сте, изгледа, изузетан човек, јер многи људи имају новац али га не дају. Човек који даје, у Библији пише — даће му се. Вероватно је то и јесте разлог што имате!

Не знам, ја то не бих коментарисао. Новац схватам као средство за рад а никако као средство за акумулирање богатства, као средство за уживање. Ја сам веома брзо дошао у ситуацију да своје прохтеве задовољим, јер сам скроман човек и моји прохтеви нису велики. Већи су ми прохтеви духовне природе!

Према томе, ја сматрам сретним човека сваког који може овако нешто да уради. Мени Бог помаже и ја сам задовољан.

НИ ЈА НЕ БИХ ДРУГАЧИЈЕ

Као такав човек сасвим је логично да сте члан Српског покрета обнове. Да ли као послован човек, који ради на тако великим и стратешким пројектима, имате проблема у раду зато што сте члан Српског покрета обнове?

Па имам, али ја то доста неутрализујем. Ја сам мишљења да све позитивне енергије у Србији треба да се уједине.

Ми као чланови Српског покрета обнове,

ми пре свега морамо да будемо толерантни за све припаднике наше нације и за све припаднике других партија. Моја култура ми омогућава да дозволим да неко има другачије мишљење од мога. Зашто да не? Међутим, ми морамо својим начином понашања да им покажемо да смо ми у праву.

Ја сам одушевљен говором г. Вука Драшковића на последњем Конгресу интелектуалаца. Начин на који је он излагао, начин на који је он покушао да каже своје мишљење и био упоран у томе ме је задивио. То што сад други људи другачије мисле, и онако како су се они повели — па то је њихова ствар! Они нека размишљају о томе како су се понашали, они нека размишљају о свом начину мишљења.

О томе да не жуде да чују туђе мишљење!

Тако је. По мени, ја сам веома лако нашао заједничко мишљење и са тим људима са Телевизије, са господином Вучелићем поготово.

То нас посебно интересује, јер смо ми у „Српској речи“ писали о томе.

Да вам кажем, пало ми је веома тешко, жао ми је што је мој лист правио инцидент од тога.

Добро, ми смо коментарисали слику, а Ви реците сада шта је...

Схватите, треба тражити у човеку све оно што је позитивно. Ако ми сада код Хрвата тражимо ствари које нас раздвајају, па ми нећемо онда да се помиримо милион година! Ми смо принуђени, ми ћемо опет да живимо, ми — трговци ћемо први с њима да се измиримо, па после и сви остали.

Ако би тражили ствари које нас раздвајају, ми би се свађали и убијали милион година! Ми сада треба да тражимо ствари које нас приближавају. Рецимо, прво економски интерес. Суштина је да не радимо сви свашта, затим да говоримо истим језиком, имамо исте обичаје а да занемаримо ствари које нас раздвајају.

Шта Вас спаја са Вучелићем?

Посао. Са г. Вучелићем смо то урадили као тим. Верујте ми да смо радили на поверење цео филм. Кад смо урадили 90% целог филма, ја сам склопио уговор. Ни једном једином речју они ме нису преварили! Помагали су ми свим и свачим.

Ја, видите, имам о г. Вучелићу своје мишљење. Сматрам га изузетно паметним човеком, способним и ништа није чудо што се он овако понаша. Кад бих ја био директор Телевизије — зар ви мислите да бих ја другачије радио за мој СПО?! Само ми то кажите?

Да ли бисте Ви лагали о Слободану Милошевићу као што он лаже о Вуку Драшковићу на Телевизији свако вече?

Па, да вам кажем то је његов систем борбе. Није то непознато у страначкој борби, да се руше људи...

На Западу је непознато да на телевизији, непосредно пред изборе, изађе вест да неки лидер опозиционе странке има вилу на Жевевском језеру коју је купила ЦИА!

Тачно је да постоји огромна разлика између ситуације на нашој и телевизије на Западу. Тач-

ВУКА И КУСТУРИЦУ

но је да су они овде помоћу корупције Телевизије добили изборе и узели власт и да се тако држе успешно, то је чињеница!

Да ли би то Ви урадили?

Ми то никад не би радили.

Али да разговарамо о конкретној ствари: ми у СПО—у смо у великој позицији да узмемо власт, међутим, ми морамо да изменимо доста и у нашем систему понашања. Ето нам га Вучелић први као пример, Телевизија. Ми не можемо, ако немамо власт, ако немамо Телевизију, да говоримо — ми ћемо ово, ми ћемо оно. Ми морамо да узмемо Телевизију у своје руке.

Како да је узмемо?

Морамо да је узмемо! Па и посредним средствима. Ако нисмо успели на један начин, морамо да видимо који је други начин. Ето, зар није СПО преко Милана Пејића сад био присутан у Телевизији?

То је тачно...

Они нису могли да реше овај проблем! Српски покрет обнове, односно њихов члан, то је сасвим успешно решио! Данас смо имали један коктелчић, дошао је Михарадзе, овај познати глумац, и дошло је до једног дуела кроз шалу, где сам ја велики број својих ставова, односно ставова СПО—а провлачио. А они су у једном моменту наравно све кроз шалу, рекли: „Па ти би морао да поштујеш начин понашања у овој Кући“. Други су рекли (људи који навијају за нас у ТОЈ Телевизији): „Па шта сте ви очекивали друго од г. Пејића, оног момента кад сте га пустили у Кућу?!“

САМО СТРАХ

Ви јавно показујете да сте члан, носите кравату на којој пише „Српски покрет обнове“?

Тако је! На јавним местима, мене њихове камере снимају, носим ову кравату. Ја не сматрам ту Телевизију ЊИХОВОМ, то је НАША Телевизија, то што је они присвајају мислим да је само пролазно и ја сам шалећи се данас рекао да је СПО мене делегирао да будем следећи директор Телевизије! Они су се смејали, али кисело! Наравно, долази нови директор Телевизије, из СПО—а, а да л' ће да буде Милан Пејић, или неко други — то је споредно. Али, време је ту. Они ништа нису прихватили, да вам кажем, добровољно. Они нису хтели ни вишестраначке изборе, сећате се оног конгреса, ни ово, ни оно, па све полако попуштају.

Морамо да им пружимо шансу да они изађу рехабилитовани. То је кључ нашег успеха.

Па три године им пружамо шансу!

Слушајте, то је кључ! Да изађу рехабилитовани. Нико неће да нам помогне, нити да се стави на нашу страну уколико ми претимо да ћемо да убијемо, да похалсимо...

Сви су они толико благонаклони, сви осећају неку грижу савести. Сви они хоће да приђу, знају да долази промена, свако хоће да се заштити од промене. То је суштина, да свако хоће од њих да се рехабилитује. И ту је наша шанса. Ми са свима треба да сарађујемо. Дозволимо им, пружимо им прилику да се пробуде, они хоће да устану из кревета и — нека се пробуде! И нека дођу, да направимо модерну Србију, да направимо праву Телевизију, праву демократију. То можемо само заједно са њима.

Извините, они имају неке предности у односу на нас. Чињеница је да они не раде како треба, да раде лоше...

Зашто не прихвате чињеницу да постоје опозиционе странке, да грађани гласају за те странке, зашто не прихвате реалност?

Слушајте ја сам њих доста анализирао дру-

жећи се са свима њима. Код њих је присутан СТРАХ.

Због чега страх?

Страх од тога да ће да одговарају...

Значи, они су криви!

Оног момента кад би ми објавили амнестију — ми би добили изборе!

Они имају страх, страх од онога шта су радили!

Да ли може неко да их амнестира?

Ја сам стручњак за финансије. Ја тврдим да би њих могао 95% да стрпам у затвор, не због политичког понашања, него због финансијских марифетлука. И, наравно, они да не би ишли у затвор, они се боре грчевито да одрже власт. Они имају толико јак мотив! Упоредићући наш мотив и њихов — не могу да се упореде! Ми стојимо са мотивом 0:10 у њихову корист! Они имају мотив за самоодржањем, схватате, а ми из чисте рекреације да пружимо том нашем народу бољи живот.

Значи, њих народ не интересује?

Не! Само чиста, гола њихова егзистенција! Ту је суштина. Ја понављам — ми кад би прогласили амнестију њима — ми бисмо добили изборе.

Да ли смо овлашћени да амнестирамо?

И крупније ствари су се дешавале у српском народу. Српски народ је издржавао и много теже ствари, и опраштао, не заборавио, нисам за то да се заборава. Ми заборављамо Хрватима геноцид, и Муслиманима, не можемо да заборавимо нашем човеку — јер он је наш. Човек када је на власти, он се изгуби — ми морамо да направимо систем који ће да доведе до тога да је немогуће да се човек на власти отуђи од интереса народа.

Па то је демократија Запада!

Верујем да би се и Ви отуђили у овом њиховом глупом систему. Човек се заборави.

Ја не бих. Да смо ми на власти — не бисмо имали овакав систем.

То је суштинска промена! Што ми нудимо промену система, и начина мишљења. А да ли ће да буде Даница Драшковић, или Вук Драшковић, Милан Пејић или неко десети, то је споредно.

И да се безболно силази са власти, као у Америци!

Тако. Што боља влада — боље народу. То је суштина. Врло ме често питају: „Г. Пејићу, да ли мислите да постоји човек који може да дође сад на власт?“ Ја ту одговарам овако: „Ми смо навикли на тоталитарни систем, навикли смо да нам 'вођу дижу у облаке па смо навикли да имамо тог Тита у кога су 95% веровали да је ванземаљско биће, да неће никад умрети.“

Па су сад исту такву ситуацију направили са Слободаном Милошевићем, јер, то је сасвим логично, њихов је систем такав — на топузу заснован. Они морају да праве јаку личност иза које ће да се крију! Они немају шта друго осим тога да понуде!

Они обично тада мисле да ја хоћу о Вуку Драшковићу да кажем — ето, он ће сад да буде... Али ја им кажем, није битно, битно је да се направи систем а онда може да буде и најобичнији, сваки добар српски домаћин — председник државе.

СВИ ПРИПИСАЛИ СЕБИ

Као у Швајцарској — нико не зна ко је председник!

Тачно. То само у Србији унапред лљују фудбалског судију и председника државе!

Значи ли то да они стварају од Слободана Милошевића мит, а то је у ствари један прија-

тан, шармантан и духовит човек — како рече наш председник?

Сасвим је могуће и ја верујем у то.

Нисте му то замерили? Многи су му замерили!

Не, како? То је то, то мене охрабрује!

Не, код нас је суштина баш ту. Започео сам оно са Вучелићем. Вучелић је био опозициони новинар. Њему се пружила прилика и његови мотиви су га довели до тога да се он нађе на овој страни. Али, ја вам тврдим да је то материјал са којим увек може да се ради. Господину Вучелићу, знајући га, увек може да се приђе са наших позиција. Само, ми не смемо да идемо линијом претњи...

Не разумем Ваше предлоге за комуникацију са социјалистима. Ево, да узмемо Вучелића — ако кажете да треба да му се приђе. Како ми њему да приђемо када свако вече на телевизији слушамо разноразне неистине о СПО—у? Како да му приђемо сем тужбом суду?

Не искључујем ни тужбе суду као средство. Али морамо да будемо разноврсни у стилу. Морамо корак по корак, верујте ми.

Ми корачамо четири године, г. Пејићу...

Мали је то корак за овакав систем какав они имају!

А како се то догодило, краће и једноставније, у свим источним земљама?

Госпођо, они су оборили социјалистичку власт, а овде код нас десио се један другачији случај: тоталитарну власт оборили су нови тоталитарци! То је суштина!

И сад нико њих не може да скине...

Тачно. Они су све атрибуте демократије приписали себи. Они против нас ратују демократским принципима. Наравно, уз строгу примену силе. Ту је суштина њиховог успеха. Они народу путем телевизије, путем демократских објашњавања кажу — па шта хоће тај Вук?! Онда, када импутирају — они то раде МАЕСТРАЛНО. Па ми од њих многе ствари треба да учимо!

Није то уопште маестрално. Што не дају Вуку да одговори? Маестрално је — могу да причам на телевизији шта хоћу, али не дам теби да кажеш ништа?!

Па страх, г-ђо Драшковић, обичан страх! Страх, страх...

Значи, ухвати телевизију, причати свашта против опозиционих лидера и не дати њима да кажу ништа! То може свака будала, ту није ништа маестрално.

Ја тврдим да мора да се ради корак по корак. Ми смо на добром путу. Нисмо ми урадили мало, да вам кажем. Ја сам задовољан. Самим тим како смо се поставили у нашој странци, наравно има ту — неких девијација, по мом мишљењу...

Којих рецимо?

Рецимо, ја сам био, право да вам кажем, пресрећан кад сам на нашем Главном одбору наишао на сучељавање различитих мишљења, па чак и стварање неких групација, које су имале опречне ставове. Ја сам се у том моменту осећао тако да сам казао самоме себи: добро је Пејићу, дошао си у праву средину! Ми смо за кратко време добили модеран изглед, као што има изглед свака модерна партија на Западу. Ми смо у једном моменту имали и десно крило, и лево крило, и центар — зашто да не? Само борба и јединство супротних мишљења може да доведе до добрих резултата. Према томе, по мени није било места за неке ригорозне, оштре кораке.

Значи, против сте избацивања из странке „једанаесторице“?

Да. Па... сад не могу, нисам био у улози судије, нисам улазио у све параметре...

Што нисте дискутовали?

... нисам улазио у све параметре, мислим да нисам био потпуно обавештен. Требало је да се доста амортизује. Колико је амортизовано, ту сад ја немам података. Да ли је то довољно амортизовано, да ли се довољно разговарало с тим људима, да ли је имало места да се, рецимо, ти сјајни борци — могу слободно да кажем — сјајни борци у редовима СПО — а задрже? Они су у једном периоду били сјајни борци!

Сами су желели да напусте СПО!

Њима замерам што су на онако драстичан, драконски начин устали против онога што су они стварали. Ја не могу да се не сетим великог доприноса, рецимо г. Ракитића, и још неких наших чланова из оних редова који су итекако допринели да имамо овакав углед у народу каква данас имамо. Мислим да је на завидном нивоу, мислим на странку уопште, и г. Вука Драшковића, и на све нас...

Како кад је основни сукоб био око Вука Драшковића — да ли је он требало да буде председник странке, односно тражена је његова оставка зато што је ДИКТАТОР? Да ли Ви мислите да је Вук Драшковић диктатор — Ви сте остали у странци?

ТРАЖИО САМ ОБЈАШЊЕЊЕ

Ја нисам био задовољан, право да вам кажем, у једном моменту, својим третманом. Ја сам био посланик СПО-а, ушао сам као четврти и то као независни (ја нисам био у моменту оних избора '92. г. члан СПО-а). После избора сам постао члан СПО-а — мислио сам да ми је ту место. Ја сам тада био независан заједно са оним песницима из ДЕПОС-а, са Михизом, ванстраначки. И кад су ови ванстраначки показали жељу да изађу из ДЕПОС-а, односно неће да се боре, ја нисам био тог мишљења. Ја сам био мишљења да треба да останем у Скупштини, да ми треба странка кроз коју ћу да се борим и да дам свој допринос демократизацији друштва.

— Мишљења сам да г. Драшковић није диктатор. Могу да Вам кажем да сам ја тако и ушао у странку, да сам на питање мојих пријатеља — па шта си тамо могао да нађеш? — рекао: пре свега, Вук Драшковић је добар човек, добар момак. Држи реч, поштен је. Ја знам Вука изблиза. Вук хоће да прихвати и друго мишљење, Вук хоће да трпи критику. Ја сам један од најмлађих чланова и оно што кажем у „Српској речи“ ја сам то и њему рекао. Да сам незадовољан својим статусом, да мени мој СПО личи на жену коју волиш, којој купујеш све, којој дајеш све и једног дана дођеш кући и затекнеш неког другог у кревету!

Мене је мој СПО шутнуо из редова посланика не дајући ми никакво објашњење! Ја сам са четвртог места као независни кандидат у претходним изборима пао на шесто! Хоћу објашњење, због чега?!

Добили сте објашњење...

Да, сад сам добио објашњење...

Не, одмах сте добили објашњење!

Нисам одмах добио, добио сам га сигурно, али нека то остане међу нама. И нисам био задовољан. Био сам страшно љут. Међутим, ја нисам хтео да напустим нешто што сам ја, иако мало, градио. Ја сам хтео да се уверим да је то стварно грешка, или намерно, односно ненамерно. Нађе се увек ствар кад неко може да се наљути. Кад су велики скупови, кад су вели-

ки послови — увек се нађе неко ко је оштећен и ко се наљути.

Према томе, ја сам сигуран да је мени место овде, да се борим за демократију у овој земљи, јер имам услова да износим своје мишљење. Ја сам, рецимо, као посланик у Скупштини иступао увек са својим мишљењима, наравно, на програмским линијама...

ИЗВУЦИ МАКСИМУМ

Никад вам није наметао шта ћете рећи?

Никад ми нико није рекао ни шта ћу да кажем, ни зашто сам то рекао! Имао сам чак, рецимо, и личних сукоба са Кертесом, мене је моја странка подржала, заштитила. Ја сам се увек осећао чланом једне велике странке, која увек може да ме заштити и која увек може да стане иза мене. Мени је то довољно.

Али Ви сте добили објашњење да сте остављени као јак кандидат за савезне изборе, и не само Ви...

Ја сам се прецизно изразио. Ја сам се само у једном моменту осетио, у кратком моменту, и то ми је управо био путоказ, а и осталим нашим члановима — не смемо ми да се љутимо ментално и за малу ствар. Не могу ја, ако сам уложио целог себе да сутрадан радим против тога у једном моменту љутње.

Према томе, ја сам се врло разљутио, јер сам видео да је то била ствар тренутка, ствар неких интереса, увек нешто може да буде ствар неких већих интереса. И ко ће први да се жртвује него ја као члан који мисли добро том делу.

Ја сам задовољан. Осећам се чланом једне лепе, једне добре породице, која, сигуран сам, ради за добробит ове наше напаћене мајке Србије и ја у то име дајем свој допринос, наравно, онолико колико умем и колико могу.

Пошто сте Ви Србин из Србије, Србин, значи, из срца ове државе, нисте онај из прека, што би рекао г. Мића Поповић („...јер'о их весло које их је превесло...“) и ја се с тим потпуно слажем (иако се то може односити и на мене) шта Ви као Србин из срца те Србије мислите о националној политици ваше странке, обзиром да је и у том делу дошло до сукоба у странци и до различитих мишљења?

Видите, ја ћу сад да Вам кажем шта мислим г. Вуку Драшковићу, уједно и о том програму нашем.

Ми имамо ту ману, ако може тако да се назове, да хоћемо да гледамо много, много далеко. То је суштина наших неспоразума. И са нашим српским народом, јер они, не схватајући сам систем... радио и телевизија узму из контекста нешто из говора Вука Драшковића или Дане Драшковић — то делује као бомба, неприкладно, неприхватљиво, и долази до неразумевања, а некад и до оградивања једног дела српског народа од мишљења Српског покрета обнове.

Ја сам мишљења да смо ми на добром путу, да ми гледамо много далеко и да ми гледамо право. Међутим, моја је примедба да морамо тај део гледања да скратимо. Ми морамо често да се враћамо на присутне чињенице које у овом моменту морају да буду наглашене. Политика је управо то — да се из постојећих могућности, постојећих прилика — извуче максимум. Не можемо стално да будемо пророчници, не можемо само да дајемо идеје које други немилосрдно краду од нас, у земљи и у иностранству. Ми кажемо нешто што треба да се ради, они нас због тога нападну, исфилују, створе гнушање у народу, а онда они то после три месеца спроведу. Ја бих ту примедбу имао

за г. Вука Драшковића, да се мало мање бави пророчанством.

Да не кукуриче прерано...

Тако је, да се мање бави пророчанством, а да користи више садашњост, јер ја сам сигуран да смо ми на добром путу, да је наш програм најближи гледању свих људи и овде и на страни.

Српском националном интересу...

Тако је. У једном светском систему нације. А шта значи по Вама „светски систем нације“?

Ја се доста крећем, имам представништво у Паризу, имам своју фирму у Москви, завршио сам међународни менаџмент на Колумбија Универзитету у Њујорку...

КАД БИ СВИ ИРЦИ

Били сте прошле године менаџер године...

Био сам менаџер године. Мој се лист није сетио то да подвуче!

Гледајте како гледа свет. Рецимо Русија. Ја сам био на некој изложби наших православних икона заједно са три жене-кустоса, и кад су чуле да сам Србин, почеле су да ме грде, да ме брукају...

Зар у Русији?

У Русији, тако је. Кад сам ја прво покушао да објасним, да им образложим то, ситуација се променила и на крају су плакале.

Ми морамо тако да радимо са нашим народом, да им што више објашњавамо, објашњавамо тај систем светског погледа на нацију. Ми смо ту на добром путу. Ми знамо да за 10 година неће ни да постоје границе, ове границе због којих ми гурамо децу нашу да гину. Ми то знамо, али су те погубије и стварање три државе у Босни реалност у овом моменту. Па ће требати времена, наравно, свет ће ту да помогне својим схватањима пре свега. Не могу да схвате ни у Русији, ни у Америци, ни у Француској да гинемо за границе, да не можемо да живимо заједно.

Ми смо ту на добром путу. Али ми морамо да схватимо чињеницу, која је, ето, речена и у Вуковом „Ножу“, да ту има неке исконске мржње. Ја сам се постидео у Америци шетајући Њујорком, прелазио из једног дела у други, из ирске четврти у Чајна таун, па Гринич Вилиџ, где никоме не смета што је неко Кинез, Вијетнамац, Јапанац, Француз, ни што је хомосексуалац. Нама недостаје тај заједнички, општи и људски интерес.

Нама недостаје цивилизација...

Тако је. Цивилизацијски мотив. Ми се базирамо на примитивним мотивима, а тврдим да су ти мотиви националистички, шовинистички мотиви најјачи у човеку, и најпримитивнији. Само човека подстакнете — узеће ти комшија, узеће ти брат, отеће ти сестра мужа, мислим, то је сасвим људски, то треба разумети. Ми треба да форсирамо позиције које ће такве ствари да неутралишу, да форсирамо оно што је добро — песму, радост, децу, живот, оно што спаја људе. Ми смо имали шансу, јер смо били најбољи од свих оних комунистичких дивљака истока, да тако кажем, да најпре дођемо до праве демократије. А ми уместо да се боримо за такве идеале, ми смо се вратили уназад па смо почели да се кољемо. Ја ту стављам велику замерку тадашњем политичком руководству, на челу са свима, поготову са г. Милошевићем! Он нас је вратио уназад 200 година! Што каже један Босанац: „Сви Срби у једној држави! — говорио је Милошевић, а они и куће сру-

шили, камоли државу!"

Но, морамо да пођемо од неких позиција, у овом моменту ми морамо да пођемо од наше државе. Од праве наше српске државе. Од Шумадије...

Па не... Од наше српске државе како би требало да направимо са нашим западним земљама.

Значи, Ви мислите да ће доћи до уједињења?

Ако би до тога дошло, што да не!

А да истовремено сви Срби буду у једној држави?!

Па, Срби баш ако дођу у једну државу, ја нећу да се љутим.

НИЈЕ ВАЖНО ОДАКЛЕ СУ

Г. Пејићу, кажете да желите то уједињење, сваког ћете прихватити, а истовремено Србијом данас владају Срби из прека: на челу са г. Милошевићем, са г. Томићем, са г. Мартићем, затим Вукелићем, Караџићем. Зар Ви мислите да ако дође до уједињења, да је то добро по саму СРБИЈУ?

Постоје ту природни инструменти који ће доћи до изражаја сами по себи. Ја се не плашим, било је то и после Другог светског рата. Ти наши Срби из прека, Шеста личка и Седма банијска 200 хиљада Срба су убили без разлика!

Зашто Срби из Србије нису на власти? Зашто они не долазе на водеће положаје?

Г-ђо Драшковић, знате како, Срби који живе у Србији, Србијанци, живе богато, углавном богато. Имају своја имања, куће, њиве и они се због тога не боре за власт. Они већ имају оно што им је потребно за живот. А ови други, који дођу из прека, дођу без игде ичега и у средини где дођу покушавају да се снађу, да отму, да дођу до нечега и тако полако — долазе на власт.

Ја, на пример, знам како је у мојој Ћуприји. Када би сада дошао Вук Драшковић да говори сељацима или Слободан Милошевић, њима је потпуно свеједно ко им говори. Док они говоре, сељак гледа, мисли и каже: и овај 'оће нешто да нам узме — и само размишља како да му што мање да!

То је тај српски менталитет.

Иначе, ја немам ништа против тога што су на власти Срби који су „из прека“ како би рекли, мени то није важно ко влада. Мени је важно да живимо добро.

Да се ја питам ко би требало у Србији да буде на власти, рекао бих Душан Михајловић или Жика Миновић!

А зашто њих двојица?

Па зато што су то људи који се сналазе у свакој ситуацији. Жика Миновић је несаломив човек. Он има решење за сваку ситуацију, он опстаје упркос свему, упркос променама и људи и система, он је увек ту. Значи, то је човек који се зна снађи, прилагодити и опстати и нама су такви људи потребни. Поготову данас у Србији би нам био потребан такав један човек који уме да разговара, да се прилагођава, који није искључив, тврдоглав, значи, онај који зна да води политику какву је на пример водио Милош Обреновић. То су ти прави Срби, то је та права српска политика.

Ја би таквим људима дао да воде нашу државу. Није важно одакле су, да ли је важно одакле су, да ли су из прека или су из Србије.

З а најпознатију туристичку регију на Црногорском приморју, Будванску ривијеру, данас се са правом може рећи, да крупним корацима креће равно у капитализам. Приватна иницијатива у јединој привредној грани, у туризму, добила је дуго очекивану шансу, гдје данас готово да и нема више друштвених фирми са старим начином управљања.

Почев од љета 94. године, будући туристи, посетиоци овог атрактивног дијела морске обале, морали би се осјећати исто тако угодно, као на примјер у сусједној Грчкој, јер ће баш као и тамо, љетовати у приватним хотелима, купати се искључиво на приватним плажама, одлазити на излете приватним туристичким бродитима, увече уживати у јелу и пићу и забави у разноврсним приватним ресторанима или терасама. Куповаће при том и интересантне сувенире, направљене у приватној фабрици керамике у Буљарици.

Туристичка сезона '94 биће велика проба за све њене актере, прије свега за нове власнике бројних будванских хотела, који су до сада пословали углавном са губицима које је покривала држава, а у периоду који слиједи, као неким чаробним штапићем, радиће тако успјешно, да зараде прво за себе, а затим и да плате баснословни годишњи закуп.

ЦРНОГОРСКО ДАФИНИСАЊЕ

Родоначелник приватног хотелијерства новијег времена у Будви, био је свакако знаменити Јездимир Васиљевић, односно, највећа хотелска кућа у СРЈ, ХТП „Будванска ривијера“, која му је прије двије године на спектакуларан начин изнајмила елитни град хотел Свети Стефан и познате хотеле — Милочер, Маестрал и Вила Милочер. Југословенска јавност још памти велики спектакл свечане предаје кључева Светог Стефана Јездимиру Васиљевићу, власнику „Југоскандика“, коме су хотели изнајмљени на рок од пет година, за фантастичну суму од 570 милиона америчких долара!

Влада Црне Горе, која је посао и правила, успјела је да наплати прве три рате у износу од 7,5 милиона долара. Газда Језда је уз то био веома галантан, па је баш као и Дафина поклањао паре својих штедиша, јер је Влади покљонио приде пола милиона долара, онако!

Имала је и Црна Гора своју Дафину!

Из овог напрасно прекинутог аранжмана „Будванска ривијера“ није она страна која је остала кратких рукува. Напротив. Поучен искуством са газда — Јездом, Управни одбор овог великог туристичког предузећа, које је на необичан начин постао дионарско друштво, одлучио је да се окрене уносном рентијерству и изда под дугогодишњи закуп већину од својих 17 хотела, смјештених по атрактивним увалама и плажама од Будве до Петровца.

Овога пута одлучили су да то буду хотели „Б“ категорије, углавном дотрајали и до распада запуштени објекти.

Познато љетовалиште Бечићи, убудуће ће бити оаза приватних хотелијера. Хотел „Сплендид“ са 414 кревета закупили су заједно, његов доскорашни директор Љубо Зеџ и предузеће „Цетиње турист“ за суму од 250 хиљада њемачких марака годишње, на рок од десет година. Хотел „Медитеран“ узела је агенција „Маестрал“ из Будве, власника Блажа Дедића, док је највећи хотел, „Белви“, са 666 кревета, закупило предузеће „Имобилија“ Бранка Чулића, за фантастичних 420 хиљада марака годишње! Велико изненађење било је издавање под закуп градског хотела „Могрен“ са 110 креве-

Хотели на Будванској ривијери преко ноћи су променили власнике. Сва је прилика, међутим, да ће нови туристи тим чином пре отићи у подрум него у капитализам.

Пише: Бранка ПЛАМЕНАЦ

та, који је закупио Милан Мрваљевић, односно предузеће „Меркур“, на 12 година за 280 хиљада марака годишње. Хотеле у Петровцу, „Castellastva“ и „Rivijera“ припало је фирми „Лозатурс“ Љуба Брајића из Будве.

НЕПОСРЕДНА ПОГОДБА

„Будванска ривијера“ се такође „ослободила“ готово свих профитабилних јединица, атрактивних градских ресторана, тераса, барова и кафита на сличан начин. Задржани су, за сада, углавном хотели „А“ категорије, „Авала“ у Будви и „Палас“ у Петровцу, као и Јездин комплекс у Светом Стефану. Од објеката нижих категорија, остала је ТН „Словенска плажа“.

Прије двије године, предузеће је трансформисано у дионичарско друштво три дионичара, Владе Црне Горе, Монтенегробанке и БР, иако Влада и банка нијесу готово ништа уложиле да би управљале имовином која се мјери стотинама милиона марака. Монтенегро банка је данас можда најмоћнија кућа у својој бранши, јер је на сличан начин ушла у дионичарство свих већих фирми у Црној Гори, са којима сада газдује по сопственом нахођењу.

Управни одбор БР броји шест чланова, од којих два долазе из Владе, два из Монтенегробанке, а само један из саме куће, коју изгледа нема ко да штити. Шести члан јесте познати фудбалски селектор Миљан Миљанић?

Хотеле на црногорском приморју градила је као што је познато, читава Југославија, новцем „зајма од земљотреса“, а из учешћа у управљању и процесу приватизације, искључени су радници, као и бивши власници земљишта, на коме су хотели изграђени.

Занимљиво је да су сви хотели издати под закуп, рентирани без лицитације, без учешћа јавности, као и без посредства владине Агенције за приватизацију, која је у ту сврху и основана. Закуп је вршен — непосредном погодбом. Занимљиво је такође понашање стручне економске и политичке јавности. Изостала је, наиме, стручна анализа добрих или лоших страна оваквих аранжмана, у којима се баш због извјесне тајности у којој су обављени, види увод у коначан откуп будванских хотела.

У Хрватској, на примјер, урадили су то на другачији начин. Расписан је међународни конкурс за продају хотела на далматинској обали. То је прилика да се поред страног капитала уведе и западна технологија, начин рада, важнији кадар или будућа клијентела.

Код нас, све је урађено тихо, далеко од јавности. Тек једног дана, сва друштвена имовина у Будви, осванула је као приватна.

Иако се у касу предузећа већ дуже вријеме слива огроман новац од закупа, нико не зна куда он одлази. Радницима који примају биједне плате сигурно не, бившим власницима земљишта још мање, а на одржавање хотела по-

БУДВАНСКА РИВИЈЕРА: РАСПРОДАЈА ХОТЕЛА НА ПРИМОРЈУ

ЛИФТОМ У КРЕВЕТ

најмање. Они су у катастрофалном стању. У распаду је опрема, инсталације, инвентар као и укупан спољни изглед готово свих објеката. На бројне примједбе туриста нико се више и не обазире. Мања група директора сектора, њих 24, осигурана је високим платама за посао који траје највише 90 дана. Остало вријеме у години, хотели су углавном затворени и препуштени зубу времена.

МЕШЕТАРЕЊЕ

На сцени је такође и занимљива продаја или препродаја туристичких кревета, којих је „Будванска Ривијера“, прије овог закупа имала 8.300, само у хотелима. То је иначе, бизнис, мало познат јавности, као могућност великих манипулација и нелегалних огромних зарада.

Довољно је било, што је иначе честа пракса, да се неким већим туристичким агенцијама,

на волшебан начин опрости дуг на крају године, који тобоже, није било могуће наплатити. Довољно је било, нечијом интервенцијом спустити алотманску цијену кревета пријатељској агенцији — за само једну марку. Шта је уосталом једна марка. Али када агенција закупи, на примјер, 2.000 кревета, онда је то двије хиљаде марака дневно, чисте зараде!

Највећи мешетар и накупац у сфери продаје туристичких постеља, бар што се Будве тиче, јесте агенција AIR LIFT, пословна јединица JAT-а, и њен директор **Драгош Ненадовић**. Драгош прави везане послове на тај начин што у име великог националног авиопревозиоца, у име JAT-а, закупује велики број кревета по нижим „дампиншким“ цијенама, које затим препродаје широм Србије мањим туристичким агенцијама. Разлику задржава за узак круг сарадника, прије свих за замјеника комерцијалног директора JAT-а **Бору Ковачевића**.

Од њега добија сједишта у авионима, које затим у пакету са креветима, уцјеном, продаје заинтересованим агенцијама. Тако **Драгош и Бора** успјешно користе монопол који JAT има у домаћем авио превозу. Посао је тако разгранат и уносан, да је **АИР ЛИФТ**, као сасвим ефемерна агенција, за прошлогодишњу сезону тражила чак ексклузивно право продаје свих кревета „Будванске ривијере“, у којој с друге стране, ужива упадљиву и неуобичајену предустретљивост.

ДИРЕКТНО УЗ ШЕТАЛИШТЕ

Управни одбор „БР“ окренуо се у међувремену и спорту, па је преузет будвански ватерполо клуб коме је дато име фирме. У жељи да се ватерполо клуб „Будванска ривијера“ што боље пласира у предстојећем првенству, купују се три позната играча, Милановић, Шоштар и Рађеновић, који тренутно раде у Италији. „Будванска ривијера“ их преузима само на два мјесеца, у паузи између два уговора.

Велики прелазак и потписивање уговора снимиле су све ТВ станице, писала штампа. Међутим, то је била велика обмана јавности. Играче није купила, нити било шта плаћала „Б. Ривијера“. То је у позадини учинила фирма „Интерконт“ власника **Славка Вујовића**, заступника француске фирме аутомобила „Рено“.

Убрзо су стигла три возила ове марке, последњи модели, у „Будванску ривијеру“. За узврат, ова хотелска кућа се обавезује да за „Интерконт“ изгради пословни простор у центру Будве, на самом градском пристаништу, од 400 квадрата.

Тако ће **Вујовић** добити ексклузивни простор на пристаништу званом Пизана, изложбени простор за своју фирму.

Овај невјероватан посао аминувала је и СО Будва, већином гласова владајуће ДПС, упоркос противљењу опозиције и грађана Будве, па је донијела на последњој сједници одлуку да се „Будванској ривијери“ повјери израда урбанистичког пројекта дијела градске луке(!?) Изградња оваквог пословног простора на јавном шеталишту, уз зидине Старог града, била би незаконита, јер би се њоме кршиле одредбе ГУ-П-а Будве. Стога је Мјесна самоуправа Старог града затражила заштиту интереса грађана и просторних планова код главног републичког инспектора за урбанизам **Будиславе Куч**, која би требало да оспори овакву одлуку СО Будва.

ВЕЛИКА ПЛАНА: УДРУЖЕНА ЛЕВИЦА У ТУЋЕМ ЦЕПУ

ХУМАНИЗАМ КАНИБАЛА

Могло би се рећи да генерално постоје два модела приватизације државних предузећа. Први се примењује у развијеном свету, када држава признајући сопствену неефикасност уступа (уз одговарајућу, дакле тржишно процењену накнаду) предузеће на управљање приватним лицима. Други модел је изузетно популаран у земљама покојног социјализма, а проводе га у копродукцији политичари (бивши комунисти) и директори (бивши комунисти). Поента је у следећем: фабрикама у колапсу, са деморалисаним радницима, административно се утврђује вредност (далеко испод реалне), а затим их куповином деоница (са правом прече куповине према положају на хијерархијској лествици) преузимају некадашњи социјалистички руководиоци. Све у циљу прилагођавања капитализма „као светском процесу“ и заузимања што боље (сопствене) стартне позиције.

ФАБРИКА КАО ДВОСОБНИ СТАН

Случај преузимања фабрике намештаја „Звезда“ из Велике Плана, од стране Београдског трговинског центра (БТЦ) по много чему је јединствен. Али, блиска будућност ће показати да ли је посреди образац нових односа у привредном животу Србије.

Терен је припреман током јесени прошле године. Хиперинфлација, та ноћна мора за обичне грађане, за многе је „окретне“ привреднике представљала прави изазов. Међу таквима се нашао и др Ненад Ђорђевић. Руководио се здраворазумском проценом да је наступио тренутак за оне који располажу чврстом валутом да лако дођу до вишеструке добити, а ослањајући се на „обе услуге“ његове партије СК—ПЈ; др Ђорђевић је у октобру 1993. године био често виђан гост у општини Велика Плана.

Са репутацијом бизнисмена у експанзији и подршком „структура“ општинске власти Ђорђевић је 3. новембра потписао уговор са друштвеним предузећем „Звезда“ из Велике Плана. Али, какав уговор?

Радници се присећају седнице Збора и Радничког савета које су претходиле потписивању уговора:

„Речено нам је да се ради о оснивању нове, мешовите фирме у којој би однос уложених средстава био 51 према 49 процената у корист „Звезде“. Са конкретним одредбама уговора нисмо били упознати јер смо се изјашњавали о преднацрту текста“, каже тадашњи председник Радничког савета Драган Вујичић. У тренутку потписивања уговора „Звезда“ је на свом платном списку имала 193 запослена радника. Књиговодствено „процењена“ вредност износила је 86.000 марака (две производне хале, магацин, три сушаре, две котларнице, управна зграда, две продавнице и 1,5 хектар земљишта у центру града) и све то

Некадашњи функционер Службе државне безбедности и предавач на Вишој школи унутрашњих послова, а данас наводно велики бизнисмен, др Ненад Ђорђевић, власник фирме БТЦ из Београда, веровао је да ће преузимање фабрике намештаја „Звезда“ из Велике Плана бити једноставан (и надакве јевтин) подухват. Када су ствари почеле да се компликују посланички кандидат СК-ПЈ је изгубио живце и онда...

Пише: Александар ЦВЕТКОВИЋ

вреди као просечан двособан стан.

Последице уговора врло су брзо постале видљиве: тридесетак радника су по разним основама (превремено пензионисање, споразумни раскид радног односа, отказ) напустили предузеће. Вероватно би то остали лакше поднели да се у међувремену побољшао њихов положај. Међутим...

Седамнаестог јануара ове године Ђорђевић доноси одлуку да производне раднике упути на једномесечно плаћено одсуство. Уз обећање да ће се по њиховом повратку кренути у реализацију амбициозних пројеката најављених трећег новембра.

„Када је дошао Ђорђевић нам је обећао да ће увести рад у три смене. Обећао је побољшање услова рада, а онда уместо да поправи кров хале који прокишњава, купио је тепихе за канцеларије. Обећавао је веће плате, а последња коју смо примили (за фебруар) кретала се од петнаест до тридесет динара. Машине које је држао два месеца изван фабрике, на ремонту, биле су поправљене за петнаест дана, када смо му нагостили да ћемо ступити у штрајк. Нису ни биле поправљене како треба, него само свеже офарбане“ — прича мајстор Звонко Д. Костић.

РАДНИЦИ НА УЛИЦИ

Прве озбиљније сумње код радника су се јавиле оног тренутка када је Ђорђевић из круга фабрике (товарећи их ноћу у камионе) изнео 45.000 грађевинских блокова који су на име

компензације добијени од локалне циглане. („Најавио је да ће изградити нове објекте у фабрици а износи грађевински материјал“). И поред изричите забране генералног директора „Звезде“ Момчила Вељковића (човека који је заступајући другу уговорну страну потписао Уговор са БТЦ-ом), његов тадашњи заменик (искористивши Вељковићево одсуство, тј. коришћење годишњег одмора) Милојко Ерић поступа по Ђорђевићевом захтеву. Убрзо су објекти добили „према заслуги“: Вељковић је прво суспендован а затим отпуштен, док је Ерић награђен његовом фотељом.

Следећи корак у „модернизацији“ Звезде било је затварање продајних објеката, два салона намештаја у Великој Плани и продавнице у Трибродима, Петровцу, Крњеву (две), Александровцу и Наталаницима — које су приватни власници удружили са „Звездом“ у замену за радни однос.

„Ђорђевић нам је рекао да је то урадио јер нисмо имали робе. Ја му кажем, како нисмо имали робе, ево вам пописне листе, та роба је и сада тамо. Само у салону код аутобуске станице у Великој Плани (где сам ја радио) било је у магацину око триста собних врата, петнаестак угоних гарнитура, тресета, фотеља... Одговорио ми је да га је руководство погрешно информисало и на томе се све завршило. Тако смо ја, са двадесет година радног стажа, и моја супруга, такође трговац са осам ипо година стажа, остали на улици. Моја последња плата, док се још водило да сам на „плаћеном одсуству“ била је 14 динара“ — вели трговац Миодраг Степановић. Истина, Ђорђевић је трговцима понудио и другу, „часну“ солицију: да се, ко то жели, преквалификује за рад у производњи. За то, међутим, није желео да изда писмено решење, јер би по закону био обавезан да таквом обезбеди шестомесечну обуку на машини. Оно са чим је такође рачунао било је да су поједина места, где су се побројане продавнице налазиле, удаљена и по педесет километара од Велике Плана, што је искључивало могућност да бивши трговац свако јутро долази на посао у фабрику.

Позадица ове одлуке — ускоро је откривена. Ђорђевић и данас распродаје затечене залихе, тако што купци са „петим примерком“ долазе и од људи које је Ђорђевић довео из БТЦ-а преузимају робу из магацина. На уплатницама је уписан број жиро-рачуна београдске фирме.

Уједру са жиро-рачуном радници су открили тек пошто су, након четири и по месеца и много перипетија дошли у посед уговора. Имали су шта и да виде: одредбама уговора предвиђено је да се његовим потписивањем „Звезда“ гаси жиро-рачун и укидају постојећи органи управљања, синдикат... Што ће рећи да „Звезда“ као самосталан привредни субјекат престаје да постоји. И да је власник БТЦ-а своју по-

словну империју увећао практично БЕСПЛАТНО, јер не треба бити финансијски стручњак да би се схватило како су средства која су тобоже улагана у „Звезду“ остала на жиरो-рачуно Београдског трговинског центра!

Пошто су му радници на то скренули пажњу, Ђорђевић показује и своје друго лице. „Рекао нам је да је он за нас бог и батина и какву нам он плату да — тако ће нам бити. Немамо право ни на шта осим да радимо. Претворио нас је у најамне раднике“, огорчено ће радници.

Слутећи сурову стварност неколицина најодлучнијих упутила се 22. марта на разговор код новог директора, Милојка Ерића, али их дочекују закључана врата управне зграде. Радницима се то уопште није допало па су погасили машине и на лицу места формирали шесточлани штрајкачки одбор. Убрзо је стигла и милиција захтевајући да чланови штрајкачког одбора („коловође“) пођу са њима на информативни разговор. „Сви знамо шта то значи па смо понудили да кренемо сви или нико“, кажу радници. После тога милиција се повукла.

Од тада почињу најразноврснији притисци. Комбинују се репресалије и „позиви на договор“ (у ту сврху Ђорђевић делегира своју заменицу из Београда која се представља као госпођа Ђурђа). Члановима штрајкачког одбора уручени су откази 23. марта (иако у радној књижици стоји датум престанка радног односа од 21.3.1994. дакле дан пре почетка штрајка). Истог дана Ђорђевић односи са собом печате, целокупну документацију „Звезде“ и радне књижице осталих радника. Сада и за обичну оверу здравствене књижице морају да иду у Београд и за то замоле свог „бога и батину“. (Узгред, јаке речи нису реткост у Ђорђевићевом речнику, па су радници могли од њега да чују како ће он њих да „згази“, да њему „нико ништа не може“, јер је он такав калибар који и Унпрофор „подмићује“). На захтев радника за расписивање референдума којим би се они по-

ново изјаснили о будућности сарадње „Звезде“ и БТЦ-а одговора потврдно, под условом да референдум буде организован на нивоу целог Београдског трговинског центра — који у Београду запошљава око 400 људи?!

„НЕКА ВАМ ЈЕ БОГ НА ПОМОЋИ“

Локална власт се отпочетка држала резервисано, бар када су интереси њихових суграђана, радника „Звезде“ у питању. Више пута су им се обраћали са молбом да „наставе са радом, а да свој спор са Ђорђевићем реше на суду“. Њихов посланик, Обрен Николић (СПС), приликом сусрета са радницима својом изјавом уноси дозу политичке мистике: „Уговор јесте штетан, јер га не бих потписао, али нека вам је бог на помоћи!“ Општински суд у Великој Плани био је далеко предусретљивији — али према Ђорђевићу. Овај је, наиме, 15. 4. 1994. општинском суду поднео предлог за доношење привремене мере којом ће се омогућити улазак у фабрику лицима запосленим у БТЦ-у и обнављању процеса производње, одмах. Све у истом дану (15. 4.) суд доноси привремену меру и шаље судског извршитеља који у пратњи адвоката БТЦ-а долази у фабрику и од неколицине присутних (у пола три, пред крај радног времена) тражи да потпишу записник. У записнику извршитељ констатује: „привремену меру сам спровео у целости“. После неколико дана извршитељ поново долази да би у друштву милиције, Ђорђевића и његова два телохранитеља (још једном) спровео привремену меру. Но, радницима ни на памет не пада да се повуку, односно врате на посао у постојећим околностима.

Због опасности од сличних смицалица, којима је доктор међународног права Ненад Ђорђевић несумњиво вичнији, радници ангажују угледног адвоката, свог суграђанина Томислава Благојевића, који подноси против Ненада Ђорђевића кривичну пријаву због преваре, а

против бившег директора Вељковића због потписивања штетног уговора. Истовремено, пред Привредним судом у Београду (чија је уговорена надлежност) покреће поступак за поништење уговора склопљеног трећег новембра прошле године.

„Правне последице овог уговора су катастрофалне за „Звезду“. Она више не може да послује јер више нема своје органа управљања нити контролу средстава која би се остварила продајом производа ове фабрике. Што се тиче чисто стручног аспекта то је један непознат уговор, јер се ради о два различита облика својине (друштвеној и приватној) — такав уговор није предвиђен постојећим правним прописима. Тужбом се тражи поништај уговора, јер је закључен супротно одредбама Закона о условима и поступку претварања друштвене својине у друге облике својине. На тај закон се уговарачи у уговору и не позивају, а Закон о предузећима у овом конкретном случају није примењив“ — објашњава правни заступник радника „Звезде“, адвокат Томислав Благојевић.

ОПУЖБЕ ЗА ПОЛИТИЧКО МЕШЕТАРЕЊЕ

После свега, било је неминовно да се актери и политички „поткаче“. Изнервиран што ни после четрдесет дана штрајка не посустају, др Ненад Ђорђевић прибегава новој тактици: да раднике изврже (у својој изјави НИН-у даје своју „научну оцену“ о штрајкачима констатујући да се „ради о једној примитивној маси, политички и правно необразованој, којом је лако манипулисати“) а за своје замешатељство оптужи „идејног непријатеља“ („Иза тих побуњеника је стао СПО“).

Штрајкачки одбор у потпуности одбацује оптужбе које је Ђорђевић, у неколико наврата износио и на телевизији.

„Нас политика не интересује, али ко нам буде помогао бићемо му захвални. Ми смо нашем посланику Обрену Николићу рекли да ако он не буде могао да нам помогне ми ћемо се обратити оном ко хоће и може. А то што је Ђорђевић рекао да смо у штрајку свега нас 30-40, могу да кажем следеће: принуђени смо да се смењујемо, јер радници који живе у околним селима не могу свакодневно да долазе у фабрику, у ситуацији када немају више никаквих примана а аутобуска карта их дневно кошта најмање три динара. Дакле, Ђорђевић лаже, иако му је врло добро познато да имамо 117 потписа оних који подржавају штрајкачке захтеве, од 160 запослених у „Звезди“, тврди председник штрајкачког одбора, Ненад Рајић.

Оптужбе за политичко мешетарење стигле су после посете „Звезди“ потпредседника Скупштине Србије Војислава Михајловића и посланика ДЕПОС-а Веселина Павићевића и Радослава Радојевића. При том, Ђорђевић претвукте да је до посете дошло пошто су се штрајкачи обратили за помоћ свим парламентарним странкама. Одазвао се једино ДЕПОС.

Јавност би сигурно обрадовало теоријско образложење др Ненада Ђорђевића, како се догодило да странка чији је он био посланички кандидат на претходним изборима (СК-ПЈ), заштиту „класног интереса“ повери крупном капиталисти (што он у нашим сиротињским приликама јесте) а не самим припадницима радничке класе? Каква му је то лева партија?

Или смо већ заборавили да задатак Партије не трпи никакве догме?

ДРУЖЕЊЕ

Општински одбор Српског покрета обнове у Великој Плани више пута је безуспешно покушавао да обавести јавност у граду о ставу ове странке поводом штрајка у „Звезди“. Први пут 11. априла, па онда 18. априла, да би наредног дана од директора Радио—Плане затражили објашњење због чега не емитују њихова саопштења. Када су сви њихови напори остали без резултата, чланови ОО СПО су штампали летак који је дељен грађанима. Ту се, између осталог, каже:

„Подржавамо захтеве штрајкачког одбора радника фабрике „Звезда“ да се учини повраћај учињеног поклона другу Ђорђевићу, и тиме им се омогући да наставе да раде. Чује се да је друг Ђорђевић на рачун оживљавања производње у фабрици „Звезда“, подигао кредит код „Беобанке“ у вредности од 10 милиона марака. Очекујемо да органи гоњења дају одговор на питање да ли је кредит подигнут и ако јесте где је новац отишао, пошто евидентно у фабрику није ушао.

Шта је то мотивисало људе који су на челу наше општине, да и у време уговарања уласка „Звезде“ у БТЦ и сада када радници настоје да спасу што је преостало, здушно штите интересе друга Ђорђевића, а на рачун 200 запослених и њихових породица? На ово питање ће они морати да одговоре што пре, јер то од њих очекују грађани.

Ово што се догађа, данас са „Звездом“, јуче са хотелом „Плана“, изгледа чека и сва друга предузећа. Очигледно садашње руководство општине отуђује у бесцење постојећу друштвену својину и тиме прети да хиљаде људи остави без посла. Сваки следећи дан њиховог останка на власти је нови дан стрепње за хиљаде запослених у друштвеном сектору“.

Наравно, на овако срочено саопштење општинска власт је жестоко узвратила „испуцавајући“ све политичке „смртне грехове“ којих су надлежни успели да се сете (према саопштењу СО Велика Плана, које је локални радио пристао да прочита, каже се „ОО СПО Велика Плана „обмањује и узнемирава јавност, уплиће се у штрајк и износи злонамерне инсинуације...“).

У изјави за „Српску реч“ председник општине Велика Плана, Јоца Арсић, рекао је да „општина не жели да се меша у послове предузећа и својинске трансформације, јер то и није у надлежности локалне самоуправе“. Исте вечери 28. априла, међутим, виђен је у кафани у друштву Ненада Ђорђевића и његовог специјалног госта, потпредседник републичке владе др Ратка Марковића.

Највероватније воле тако, приватно, да се друже.

ДАФИНА ЗАЧИЊЕНА ФУДБАЛОМ

● Уместо да се против Дафине Милановић и најодговорнијих лица Народне банке Југославије и Народне банке Србије води кривични поступак због пљачке и преваре, те због подривања економског система земље, воде се јавне интриге против оних лица који су недавно били штедише „Дафимент банке“ оптужују опозиционе странке у Србији. Рад Анкетног одбора представља најобичнију фарсу и бацање прашине у очи штедишама како се држава наводно заузела за остварење њихових интереса — пише између осталог у оставци коју је 25. априла Владимир Гајић, савезни посланик поднео на место члана Анкетног одбора Савезне Скупштине Југославије, који се бави случајем „Дафимент банке“.

● Истог дана СПО је најоштрије протествовао против како у саопштењу стоји самовоље републичког и савезног тужилаштва, јер још нису отворили истрагу против челника СПС, због пљачке „Дафимент банке“, иако располажу доказима ко је, када и по чијем налогу крао.

У овом реаговању насловљеном „Тужилаштво штити лопове“ каже се и то да је Експертска група за санацију „Дафимент банке“, открила да су двојица првака СПС—а, Миломир Милић и Милутин Мркоњић, однели 80 милиона марака туђе новца. Брана Црнчевић је ојачио штедише за 1,5 милиона марака, а у иностранство је на један, за сада тајни, приватни рачун пребачено 25 милиона марака.

Према изјави госпође Дафине Милановић из свега овога стоји шеф СПС—а Слободан Милошевић, који је њу примио као председник државе и захтевао да банка настави са радом, односно пљачком штедиша — каже се на крају саопштења.

● Делегација СПО у саставу Милан Комне-нић, Војисав Михаиловић, Јован Кажих и Гвозден Росић од 3. до 7. маја боравила на Косову и Метохији. Том приликом они су обишли више места и привредних колектива у овом делу републике.

● Истовремено док је председник Владе Србије господин Мирко Марјановић најављивао хапшења због штицунга, предузећа „Прогрес“, чији је он генерални директор штицова-ло је фирми „Дебек“ износ од 300.000 марака. Посланички клубови СПО—а у Скупштини Србије и Савезној скупштини затражиће званични извештај о штицунгу предузећа „Прогрес“ и списак „патриота“ који су покрали неколико стотина милиона марака из „Дафимент банке“ — каже се између осталог у саопштењу Економског савета СПО од 27. априла.

● Председник СПО Вук Драшковић, 28. априла примио је Виктора Крстића, деведесет-шестогодишњег ветерана Српске војске у Првом светском рату и једног од ђака — ратника у славној јединици „1.300 каплара“.

● „И у миру и у рату, и у добру и у злу, пред

српским народом су многи путеви. Али је спасоносна и права само стаза наше верске и народне духовитости која је старија од нас данашњих и мора да се поштује“ — каже се у Ускршњој поруци председника СПО Патријарху српском, Његовој Светости Господину Павлу, братству манастира Хиландар, свештенству свих наших цркава и манастира, као и свим верницима.

● На Васкрс 1. маја хуманитарна организација СПОНА на Тргу слободе поделила је малишанима 25.000 ускршњих јаја, 30 килограма колача, 6.000 чоколада, 1.000 играчака, 3.000 све-ски, 2.000 оловака, 5.000 миришљавих блокчи-ћа, као и 500 пакета са разноврсним намирницама и хигијенским производима.

Сви ови поклони добијени су од спонзора и донатора из земље.

● У организацији и под покровитељством

Месног одбора СПО Бања Ковиљача, осветшана је и откривена спомен плоча поред бора који је у овом парку лично засадио Његово величанство Краљ Петар I Карађорђевић. На спомен плочи коју је открио народни посланик Александар Чотрић пише: „Овај бор засад Његово величанство Краљ Петар I Карађорђевић, место обележи Српски покрет обнове и пошто-ваоци династије Карађорђевић. У Бањи Ковиљачи МО СПО о Васкрсу 1994“.

● На фудбалском турниру који је поводом Ускрса организовала омладина Демократске странке убедљиво и без примљеног гола прво место освојила екипа СПО. У финалној утакмици СПО — СРС 3:0

ДЕСИЋЕ СЕ...

— 13. маја код споменика генералу Дражи Михаиловићу пригодна свечаност којом ће бити обележена годишњица равногорског устанка.

— 13. маја Вук Драшковић ће говорити на митингу у Косјерићу.

— 14. маја председник СПО обићи ће неколико села у косјерићкој општини и разговарати са мештанима.

— 15. маја у великој сали Дома синдиката Свечана академија посвећена генералу Дражи Михаиловићу, на којој ће одломак из свог најновијег недовршеног романа „Ноћ генерала“ говорити Вук Драшковић. Поред њега на академији ће говорити и Милан Ст. Протић.

— 21. маја у Крагујевцу ће бити одржана седница Главног одбора Српског покрета обнове.

Забележно: Војкан РИСТИЋ.

ДАН СЛАВЕ СТАРОГ ГРАДА

„Овог пролећног дана о празнику који симболизује долазак добротe, хришћанства, љубави, милосрђа, на дан назван тако лепим именом „Цвети“ сретни смо што сте са нама ви — људи који представљају оно што пролазну радост чини непролазном“ речи су којима се г. Јован Кажих, председник општине Стари град обратио многобројним гостима „Аеро клуба“ у чијим просторијама је уприличена прослава Дана славе општине Стари Град.

У част прве послератне прославе „Цвети“ као изасланик патријарха Павла чинодејствовао је протонамесник града Београда г. Чедо Вучковић. После сечења славског колача, у чему је учествовао осим домаћина Јована Кажиха и председник СПО Вук Драшковић, прочитана је порука престољаследника, принца Александра, који је послао своје честитке уз извињење што није у могућности да и сам присуствује. Потом су сви окупљени Кнез Михајловом улицом отишли до Калемегдана где је уз говор г. Николе Самарића положено цвеће на месту где је Али — Риза Паша предао кључеве града Београда Кнезу Михајлу Обреновићу.

С. П.

ИЗ ДНЕВНИКА СПОНЕ

ПЕТАК, 29. 4. 94.

Велики је петак, Сви послови су приведени крају. Све је некако ишло лако и без проблема. Једино су нас наши људи из Новог Сада добро преварили (и то им није први пут). Самоиницијативно су обећали десет хиљада капа и десет хиљада свежих јаја које смо планирали да поделимо данас људима који дођу у СПОНУ. Да их фарбају и спреме колаче за предстојећи празник. Капе ће стићи сутра — јаја не! Људима смо целу недељу обећавали да ће данас добити та јаја. Шта сад? Када им кажемо да смо и ми преваре и неко оћути, неко каже да разуме али много — е љуте. С правом. Ипак, могли би и они нас да схвате. Имамо жеље и имамо добру вољу — немамо нешто друго што је у оваквим ситуацијама најпотребније.

СУБОТА, 30. 4. 94.

У цркви „Александра Невског“ велики је ред. Изненађена сам и неприпремљена за овакву гужву и дуго чекање. Да ли то значи да су људи пожелели да буду мање грешни или су, напротив, много грешили ове године па се зажелели чисте душе?! У СПОНИ треба да будем у пола дванаест да дочекам робу која још треба да стигне. Десет је сати, литургија је тек почела, исповедање иде полако, до причеста је још далеко. Време одмиче, нервозна сам и не знам шта да радим. У том тренутку угледам риђу косу жене која је један од оснивача СПОНЕ. Мало ми је лакше, међусобно се тешимо да ће све бити готово до једанаест сати и да ћемо на време бити у СПОНИ. Тако је и било.

Заказали смо посету деци у Звечанској. Носимо им јаја, свеске и капе (које још нису стигле — хоће ли нас Нови Сад преварити и за то?). Наши људи из Гроцке стижу и доносе све-

жа јаја. Део ћемо поделити данас, део после Ускрса. Стижу и лепа, мала, тек офарбана јаја из Ковачице. Деца ће се заиста радовати. Од оне велике количине коју смо ми фарбали пукло је око хиљаду јаја. Ни много ни мало. Поделили смо их оним старим људима који су данас дошли у СПОНУ. Претпостављамо да је њима мање важно што су напрсла него деци која уживају у туцању јаја. Најзад стижу и капе лепе су и веселе.

Пакети су однети у Звечанску, сутра ће бити однети и у Дом за незбринуту децу „Јуса“ на Врачару, а у среду, после празника посетићемо Завод за слепу децу у Јеврејској и Центар за аутизам на Врачару.

НЕДЕЉА, 1. 5. 94.

Свануо је миран, сунчан дан. На улицама је изненађујуће тихо, чује се цвркулт птица. Као да се налазим у некој лепој паланци а не у центру велеграда. Тек покоји глас наруши овај мир. Ускршњи поздрав од комшије комшији.

— ХРИСТОС ВАСКРСЕ! —

— ВАИСТИНУ ВАСКРСЕ! —

Весело јасно, и гласно довикују се са једне стране улице на другу. Нисам чула да је ико честитао Празник рада — или су само одабрали били тог јутра на улици.

Приближавам се Тргу. Наше обезбеђење поставило је ограду, пакетићи и јаја су већ на месту и чекају да их у подне преузму дечије руке. Изненађена сам што ред није много дугачак. Изгледа да само колоне гладних иду до Калемегдана а весели дечији редови су знатно мањи.

Преварила сам се. У подне Трг је био пун деце која су за руку држала маму, тату, баку или деку. Чују се први тактови Ускршње духовне музике а затим Химна СПОНЕ. Одједном ре-

дови се збијају, пробијају наше обезбеђење. Ситна деца плачу, уплашила се, стиснула их гомила. Амбициозне баке и деке подстрекују унутре да се угурају и тако дођу брже до поклона. То је она тако цењена особина у последњих педесет година која се назива „сналажљивост“! Не мисле да тиме доводе у опасност и своју и туђу децу тешко је одржати ред. Сунце баш пече деца се презнојавају. Све муке престају оног тренутка када те мале руке приме СПОНИН пакет. Осмејак на лицу, радост у очима, знатнијељан поглед у шарене кесе, чекање се исплатило. Задовољни одлазе својим кућама. Моја најстарија кћерка и ја постављамо питања деци у реду. Ево шта најмлађи Београђани знају о Ускрсу.

ИВА, 7 година

— Ускрс је једна слава на којој се фарбају јаја. Тада је Исус васкрснуо. Исус је од нашег Бога син. Јаја се фарбају у црвено да би се народ веселио. Мама ми је читала Свето писмо — онај део о Стварању света. Ми смо увек славили Ускрс — Ива не зна од кога данас добија пакетиће.

ХАЛИМ, 11 година

— Ускрс је када деца туцају јаја. Први пут га славим. Поклон добија од Данице

САША, 13 година

— Исуса је убио Канађанин из Канаде. Тако ми је рекао тата. Поклон добијам од Данице. ЕФЕТА, 10 година

— Бака ми је поклонила Библију, сама је читам и највише волим о Адаму и Еви. Поклон добијам од Данице.

ДАВОР, 11 година

— О Исусу сам научио од баке. Овде ми се не допада велика гужва, али ми се допадају пакетићи које нам даје Вук.

АЛЕКСАНДАР, 12 година

— Ускрс је кад је Христ устао из мртвих и поново оживео неким за инат. На Велики петак смо постили а данас имамо леп ручак. Нећу данас да узем пакетић јер не желим да се гурам у реду. Пакетиће дели СПОНА.

ЗЛАТА, 9 година

— Знам како се поздравља за Ускрс. Постили смо у четвртак и петак и ишли смо у цркву. Данас ћемо имати свечани ручак — јагњетину, пилав и кромпире. Највише ми се свиђају миришљави блокчићи које дају Вук и Дана.

МИЛАНА, 6 година

На питање које три жеље би волела данас да јој се испуне Милана је одговорила:

— Да добијем „ОЗОВ“ голф, да има пуно играчака у пакетима и да престане рат. Бака ми је рекла да пакетиће дели СПОНА. Када дођем кући поделићу жваке свој деци у улици и рећи ћу да је то и њима поделила СПОНА.

Драги мој народе, данас је дан праштања — све ти је опроштено!!!

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

**МАРИЈА КАРЛЕУША
СПОНА**

ИЗБЕГЛИЦЕ

КРАЈ ХУМАНЕ СРБИЈЕ

А САДА — СВИ ВАН!

По свему судећу Велика Србија ових дана постаје нешто тешња него што су нам неки кројачи „целине националног бића“ обећавали у тренутку када су здушно радили на буђењу „националне свести“.

Да Србија није баш тако велика и тако широкогрудна уверили су се многи који су почев од 1991. своје место под сунцем потражили ван њених граница. Међутим, тај део српске популације никада није будио чак ни забринутост новопечених творца једине аутентичне историјске свести која се, ваљда почев од Стефана Немање, први пут јасно формулисала на нашем тлу. Одлазили су они који су били недостојни историјске мисије коју је Слободан Милошевић одлучио да изведе на нашем тлу, а већ преко ноћи њихова места попуњавана „добрим“ Србима, избеглим из места која су представљала „срце српског бића“, а која су се према потреби и према идеји пар наоружаних „ослободилаца“ селила од Книна, преко Вуковара до Бањалуке да би ових дана завршила у Горажду.

Све у свему, избеглице су се попут реке сливале у Србију, њихов долазак је праћен великом медијском пажњом, а неки људи су, попут **Бране Црнчевића**, на томе направили и животну каријеру. Није лоше прошла ни Социјалистичка партија, а богами, ни њен шеф. Сетимо се само како су дивно звучали сви предизборни и постизборни говори када би се неко од опозиције усудио да пита „где су паре“ или (о смелости!) „Где је хлеб?“. Шеф је, а и остали, користио сваку прилику да пригушеним, трагичним гласом саопшти како Србија води рачуна о 50.000 избеглица, 500.000 избеглица, милион избеглица... Па, српски народе, ту су ваше паре, да ли је могуће да вам их је жао? По свему судећи, неким је и било. Тихо су се питали зашто су отишли на принудни одмор баш у тренутку када је њихова фирма примила туце избеглица или, пак, зашто је стан на који су чекали последњих 10 година мађионичарским триком припао неком дилберу који је побегао годину дана пре него што је прва граната пала на 100 километара од његове кућа.

Али, ту се ништа није могло. Избеглице су биле савршени алиби за све грешке које је владајућа странка починила правећи своје непрелојиве, спасилачке економске програме. Створен је утисак да све што је нестало и све што је изгубљено појеле су избеглице, а ти се, чик, усуди да кажеш како се противиш политици која се залаже да помогне деци без родитеља, мајкама без кућа, без ичега и болесницима без болница...

А онда је српски народ (у Србији) постао сувише гладан и сувише сиромашан да би више могао да води бригу о туђим проблемима.

Губљење избегличког статуса је последња ставка губљења државе

Пише: **Сандра ПЕТРУШИЋ**

Тачније, развила се себичност карактеристична за све којима је опстанак доведен под питање. Вероватно су изражена и бројна истраживања јавног мњења чије резултате никада нећемо сазнати, захваљујући којима је владајућа странка схватила да јој ваља нешто мењати уколико жели да и даље остане владајућа. Избеглице су престале да буду у моди.

„Ваља напоменути да је закон о избеглицама донет пре две године у условима битно другачијим од данашњих. Најпре, у том моменту још увек нису ступиле на снагу санкције, нити је, пак, био рат у Босни. Већ ове две претпоставке су биле довољне да се неке ствари про-

мене и преформулишу“, каже Слободан Поповић, заменик републичког секретаријата за избеглице у свом покушају да листу „Борба“ објасни ревизије по питању избегличког статуса. Чак и ако прогутамо чињеницу да смо могли да примамо избеглице које су долазиле са територије Хрватске, али да са овима из Босне ствари стоје другачије ипак нам се намеће питање шта би са епохалном изјавом Жељка Симића да „Историјска свест којој се СПС приклонила, води рачуна и о целини српског националног бића, и о судбини српске државе, и о будућности свих њених грађана не пренебрегавајући ни на тренутак цену коју за такве циљеве мора да плати“. По свему судећи та „историјска свест“ овога тренутка налаже да би избеглице могле мало да се врате и својој кући.

„Нема тајни“ каже Поповић, „100.000 људи ће изгубити статус избеглица“.

То значи да ће се извршити контрола свих и да ће се установити да ли су стварно са угрожених подручја или у њиховом родном месту у Босни баш ових дана цветају руже. Ако се покаже да баш не цветају бића им понуђено да оду до неког прихватилишта у Босни или РСК где цветају. Згодно је (има ту и утешних речи), баш је топло, боље грејање, лакши превоз... А, има и олакшавајућих околности по неке. Избеглички статус неће изгубити труднице и мајке са децом до једне године. Оне ће чак имати право да уз себе задрже и једног сродника па ће моћи да бирају хоће ли то бити њихово дете од две или оно од три године, а и муж долази у обзир. Нешто слично „Софијиним изборима“, мада не баш толико сурово.

Да не заборавимо, избеглички статус ће изгубити и избеглице из Македоније (њих 3000) пошто је Комесаријат дошао до епохалног открића да више нема потребе да неко из тих крајева буде избеглица. А, када је постојала?

Неоспорна је чињеница да је Србија последњих пар година гостила многе који нису имали права на избеглички статус исто као што је неоспорна чињеница да би свако ко је у том времену нешто зучнуо на ту тему био проглашен издајником српског националног интереса. Али, сада су се времена променила. Ни Европа, ни УН, ни било ко други не рони сузе над снимцима које им шаљемо са потресним сценама из живота избеглица (свих националности), нити, пак, шаље помоћ, а о самилости да и не говоримо. Ако томе додамо још једну важну ствар — Аврамовићев програм који мог'о — не мог'о мора да успе, бар до следећих избора (савезних) онда је сасвим јасно да избеглице морају напоље. Толико о српском националном интересу.

ПОЛИТИКА ПРОТИВ ПРОФЕСИЈЕ

ВУЧЕЛИЋ ПРЕД ЖАЛБОМ

Да ли ће случај новинарке Радно Београда Оливије Русовац прерасти у нову судску праксу?

Пише: Војкан РИСТИЋ

Само пет дана пошто је преузео случај Оливије Русовац, новинара Радио Београда, судија Првог општинског суда у Београду Никола Китаровић донео је пресуду по којој је РТС дужан да овој новинарки Радио Београда надокнади трошкове судског спора, као и трошкове који су настали на основу разлике коју би ова новинарка примала као лични доходак за рад у овој кући, а за време док је била на принудном одмору. Туженом Милораду Вучелићу, генералном директору РТС-а, остављен је рок за жалбу, па се очекује да ће случај Оливије Русовац dospети и до Округног суда. „Ја немам намеру да одустанем докле год има правосудних инстанци којима могу да се обратим. Кад то више не буде могуће, цео случај ћу препустити међународним организацијама“, каже Оливија Русовац.

Случај ове новинарке, заједно са тужбама свих осталих новинара РТС који су потражили заштиту код судских органа сада прелази у надлежност Округног суда у Београду, а како сазнајемо, свим новинарима је већ речено да их тамо очекују „Марјановићеви људи“.

„И мене чекају „Марјановићеви људи“, а ако је тако, онда су то људи који држе „гвожђе у рукавици“ и ја сам на то спремна“, поручује Оливија Русовац.

ТЕШКЕ ПОВРЕДЕ

Новинарски покрет отпора у РТС-у почео је оног тренутка када су се појавиле киниске барикаде 1990. године и када је требало извештавање заменити „националном пропагандом“ без трунке професионалне новинарске етике. Тада су се десиле и демонстрације новинара испред Скупштине Србије, где су новинари РТС-а са фластерима на устима протестовали против нове уређивачке политике која је уведена у телевизију и радио. Након првих вишестраначких избора 1990. године, екипа новинара која је требало да за РТС извештава са прве конститутивне седнице Народне скупштине Србије (Зоран Луковић, Маја Војиновић, Влада Мареш и Соња Ђурић) били су преко ноћи смењени. Њихова места заузели су други новинари из формираног „ратничког батаљона“ РТС-а, под командантском палицом Драгољуба Милановића. У то време прва под уређивачком

батином Драгољуба Милановића била је секретар унутрашње политичке редакције Сена Тодоровић. Њој је Јован Марковић по налогу Драгољуба Милановића лично долазио на радно место да јој одузме кључеве и истера је из зграде у Таковској 10. Цела ствар стигла је до суда, на коме су дуго избегавали да се појаве тадашњи директор ТВ Београда др Добросав Бјелетић, те уредници Слободан Игњатовић и Драгољуб Милановић, као и секретар телевизије Вукоје Лукић. „На суд су стигли тек пошто им је од стране суда забрањено да ће бити приведени од стране милиције. Председник судског већа Округног суда Александар Миленковић потврдио је пресуду коју је донела судија Првог општинског суда Весна Лукић, одбијајући захтев Јавног предузећа РТС као неоснован“, прича Сена Тодоровић која је прва од 1.100 радника добила спор против матичне куће.

Случај новинара Оливије Русовац везан је за, како се то у РТС-у оквалификовали, „тежу повреду радне дужности“. Овој новинарки се као „тежа повреда радне дужности“ ставља на терет да је као новинар радила за АИМ агенцију, као и најава из листа „Политика“ да ће се у емисији „Доба разума“ појавити прилог о ратним злочинима у коме ће говорити југословенски експерти. „Касније сам на суђењу чула да то није само „тежа повреда радне дужности“, већ да из моје сарадње са овим кућама произилази и некаква штета за Радио Београд и целу кућу РТС, што је тотални nonsens. Ја сам петнаест година провела у Радио Београду и до тада нисам имала ни једну дисциплинску пријаву, а камоли „тежу повреду радне дужности“, каже Оливија, уз напомену да је она годину дана пре него што је откривена „тежа повреда радне дужности“ била са осталим колегама на принудном одмору. За то време, као и све остале колеге, ова новинарка позната као скупштински извештач, примала је плату од две марке.

ПРОМЕНА КРВНЕ СЛИКЕ

Након одласка на принудни одмор, Оливија Русовац се јако погоршало здравствено стање. Отишла је у болницу. Имала је две операције и

да, како нам сама рече, није било њеног пријатеља, тешко да би преживела све што је здравствено задесило. У међувремену, немајући пара да плати такси након свакодневног зрачења

које јако измара, умрла је Емилија Марковић, монтажер телевизије, жена која је била пред пензијом када је послана на принудни одмор.

„Мене хоће да униште и као човека и као новинара. Од две операције које сам имала, ја четири месеца нисам била на лекарској контроли, јер не могу да уђем у Радио Београд да оверим своју здравствену легитимацију за ову годину. Мени је укинута право које је овде загарантовано, а то је право на лекарску заштиту, које има сваки грађанин, па и ми новинари, осим ако по Вучелићевом мишљењу ми нисмо грађани другог реда“ каже Оливија Русовац.

Чиме се толико замерила одговорнима у Радио Београду?

„За време мог рада у Радио Београду подржавала сам демократске промене у Србији и Југославији. Као новинар подржавала сам економске реформе Анта Марковића. Имала сам либерална и демократска гледишта која ова ратничка клика у Србији није могла да прихвати. Сви људи са којима сам разговарала и које сам промовисала на таласима Радио Београда били су у супротности са идејом владајуће странке и са идејом ове државе која стоји само иза једне идеје, а то је идеја рата, геноцида и етничког чишћења. Од када је почео рат, у РТС-у је избрисана је маргина између професионалног и непрофесионалног новинарства. Све је постало непрофесионално и све је морало да се претвори у ратничке батаљоне, а ја у тај ратнички батаљон нисам могла да уђем и зато сам морала да будем избачена. Момир Бркић и Коста Краинчанић су ме више од годину дана понижавали не дајући ми да радим. Ту има и људи из спортске редакције, као што је Милан Анђић, који су се јавно хвалили да су они Шешељеви људи. Све се догађало врло брзо, људи су се преко ноћи јавно или полутајно престојавали. Они који су одбијали да раде по диктату нове уређивачке екипе, били су најувривани, а на наша места су одмах довођени други људи, без новинарских квалификација. Крвна слика у Радио Београду је тотално промењена.

Оливија Русовац је први новинар који је код Првог општинског суда победила Вучелића. Са осталим колегама иде даље — пред судско веће Округног суда, које је већ пресудило у сличном случају у корист избачене секретарице Сене Тодоровић. Тамо су „Марјановићеви људи“, који ће још једном покушати да богињу правде Јустичију обману у корист Милорада Вучелића. Да ли је Јустичија заиста љубавница директора РТС-а?

ПРИЧА ИЗ ТРЕБИЊА: ДРАГАН ГРУБАЧ, ТРН У ОКУ КАМИОНЦИЈА

УЗЕЛИ СУ СВЕ, ДАЛИ СМО СВЕ!

Он је: „супендовани члан владе супендоване САО Херцеговина и супендовани члан супендованог регионалног одбора супендоване Херцеговине, супендовани члан супендованог Националног вијећа и супендовани одборник супендоване Скупштине општине Требиње“.

„Мислим да није случајно дошло до повампирења усташтва и четништва, већ су створени намјерно, јер су нас тобоже наши наговорили да будемо екстремни да би нас после хапсили зато што смо рекли да смо такви какви су нам рекли да будемо“.

Забележио: Ђорђе ВУКОЈЕ

Код нас у Херцеговини се све промјенило. Промјена система значи промјену људи а не промјену имена истих људи. Треба да оду сви који нас убјеђују да можемо да побједимо цијели свијет. Овде код нас све време једино цвета криминал. Ово је постала земља у којој малим лоповима скидају главу а великим капу. Како и колико може да постоји држава у којој је важније красти и лагати, убијати и рушити, него част, достојанство и истина.

Кратко, вјерујте ми, кратко и крваво.

Бојим се да зид господара таме клеће према нама. Кад би се оно неколико људи који су способни да мисле изјаснили за мир и мирољубивост, овај рат би брзо завршио и то би био мали прозорчић у тамној сплињи испуњеној страхом.

Тито је отишао и дошли су Титови пионири, последице видимо и осијећамо.

Узмеш што није твоје, продаш к'о своје, подијелиш на двоје-троје, подмитиш понекоје да не виде шта виде и — тако иде!

Ову приватизацију која се догађа на нашим геренима ја видим као усташе које нам ударице са леђа. Новац и власт коју они узимају, увјек трпадица ситним и плитким душама, а правима не припада ништа сем смрти и вјечности. Бесмртници живе у простору без времена.

Ово што они раде могу да објасним само пословицом да неке људе можете варати све вријеме, све људе неко вријеме, али никада све људе све вријеме! Од лажи која на овим просторима грми опаснија је једино истина која одавно шути. Они који не могу — виде, а који могу — не виде или им се не исплати да виде.

Кажу социјал-комунисти да не ваља комунизам. Па ваљда га нисмо и стварали и сада га они критикују и они хоће да постану капиталисти, пљачкају наше. Кажу да су све на овим просторима режирале САД, мултинационалне компаније и масони преко својих људи. Па и ако је то тако, ако су неког врбовали да ради за њих, то засигурно нисмо ми. Ваљда су врбовали људе на функцијама — то су засигурно они!

Мала група честитих људи попут Дон Кихота јуриша на ветрењаче бирајући хероизам испред разума, јер увјек у историји људи који се усуђују да кажу да су два и два четири, иако то сви добро знамо, бивају осуђени на смрт, али треба спречити што већи број људи да не умре.

Што се тиче говора Вука Драшковића, ми га овде нисмо чули, али као што рече један господин који је у међувремену преминуо — књигу нисам прочитао јер сматрам да је непријатељска! Све док постоје у овој нашој земљи издајници, ми нисмо демократска земља, јер шта се у овој земљи у којој је све издано још има издати?!

Ја не знам да ли су та господа — интелектуалци који су се састали у Београду одиста интелектуалци, или квази-интелектуалци, јер начин на који су се опходили према говору г. Драшковића не могу никако да браним.

Што се тиче привилеговане касте црвених мафијаша, пљачка и растура друштво продајући га себи у бесцење а други слој поштених Срба који јуначки гине и брани ову нашу земљу — стотину да их скупиш не би скупио стотину марака! Ни у Јапану а не на Балкану не можеш скупити милион долара за годину дана.

Које су од ово двоје Срби?

Најлакше и најлепше је народу причати оно што воли да чује. Како би било најлепше да је то одистински тако, али живот је сасма другачији! Нити је ово оно што је било, или што смо ми мислили да је било, нити смо ми они који смо били, или који смо мислили да смо били! Онда где истина о свему овоме није слободна, ту слобода није истинита. Човјек који није слободан, нити је жив нити мртав, но живи мртавац!

Слуђени народ у овом нашем крају више не зна шта је лаж а шта истина. За њих је истина само оно што би вољели.

Приватно власништво које сада ти исти људи производе је настало када је човек оградио наше и рекао — то је моје! Да ли вас то на нешто подсећа?!

Разлики између мене и неколицине мојих пријатеља и њих који све ово раде је у томе што су они узели све што су могли, а ми смо дали све оно што смо могли!

Странка која је у Требињу побједила је у опозицији, а они који су поражени су доведени и произведени у побједнике! Демократски — нема шта.

Мислим да није случајно дошло до повампирења усташтва и четништва, већ су створени

намјерно, јер су нас тобоже наши наговорили да будемо екстремни да би нас после хапсили зато што смо такви какви су нам рекли да будемо.

У овој политици не постоје случајности већ намјере добро закамуфлираних, закулисних играча, који вјешто спроводу оно што су други смислили. Обичан народ је само обична жртва пјешака у једној компликованој игри у којој се вуку унапријед смишљени потези преко унапријед постављених људи.

А на чело трпезе седи Бог Намон, ради којег се све ово дешава на овој несретној земљи у којој свако 50 година паметни шути, луди проговоре а фукара се богати! Ми смо постали земља у којој су најбољи погинули а најгори се обогатили, најпапетнији отишли. Ово мало што је остало смо ми, да бранимо част, име и слободу.

Ја припадам групи од 10 људи који су били први Иницијативни одбор Српске демократске странке у Босни и Херцеговини. Та група је ишла код г. Рашковића и на његову иницијативу је у Требињу формирана Српска демократска странка. После су формиране српске демократске странке у Билећи, Гацку, Невесињу — у Босни и Херцеговини.

Одмах после избора, ја лично сам шест пута суспендован од стране г. Караџића, суспендован је комплетан Општински и Главни одбор Српске демократске странке јер је на свим сједицама и одборима скупштинским од 202 човјека, 200 неопозиво одбило суспензију коју је г. Караџић послао нама у Требињу. Међутим, после тога је уследила суспензија комплетног Општинског одбора Српске демократске странке да би се створио неки самоницијативни одбор, који је пробао да ради, а једино ко им је пришао то је тих 20 људи који су они сами изабрали!

Тако да у свему овоме и надаље Требиње нема своје представнике, већ своје представнике у Требињу имају Београд и Пале! А ја се надам да ће да дође неко друго време у којем ћемо моћи ми да кажемо оно што мислимо!

Ја сам иначе суспендовани члан владе, суспендоване САО Херцеговине, и суспендовани члан суспендованог регионалног одбора суспендоване Херцеговине, суспендовани члан суспендованог Националног вијећа и суспендовани одборник суспендоване Скупштине општине Требиње.

Јер, сви одборници који нису хтјели да потпишу лојалност г. Вучуревићу, по налогу г. Караџића су били суспендовани са мјеста одборника тако да ми више немамо Скупштину општине нити признајемо иједну одлуку Скупштине општине коју су нам поставили а не коју је народ изабрао!

Могу само да кажем да смо ми на једној од Скупштине општине Требиње смјенили били г. Вучуревића и г. Спасоја Албјанића, који је био председник владе, да би затим на страховите притиске морали да вратимо г. Вучуревића на мјесто председника Извршног одбора, и за председника наше владе изабрали г. Радановића, којег су после смјена одборника у Скупштини успјели такође да смјене. Да би поново на листу довели свога човјека како би могли у Требињу мирно да изврше пљачку која се одвија на очиглед комплетног народа!

Док једни људи гину и крваре, стварајући неку државу и борећи се за српство, како га ми видимо, колико можемо да утичемо на све то ја не знам, а дотле други људи врше приватизацију. Ја постављам питање ко може да у овој земљи за годину дана стекне капитал од

милион долара док ти исти људи који се боре на првим линијама у задње три године добијају плату 20 марака. И када се врате, када се све ово заврши, те све дилеме биће у туђим рукама. Вероватно неће бити толики број запослених. И то за мене нису бизнисмени него обична политичка и економска мафија!

Код нас нису политичари одлазили у мафију, него мафијаша у политику, и зато нам се дешава све ово што нам се дешава.

Управо сам чуо да су ухапшени новинари из „Монитора“. Ја сам рекао да је од лажи која грми опаснија једино истина која шути.

Ја не знам због чега су ти људи ухапшени, ал' ако су због ових интервјуа које смо њима давали, ја мислим да ми никад нећемо на овај начин постати демократска земља јер, као што сам рекао, у земљи која сама производи издајнике, у земљи у којој је све издано, ја не знам више шта има да се изда! Може само да се прича истина а демократија подразумјева да не морам да се слажем с вашим мишљењем али ћу се свим силама борити да га изнесите без последица по себе. То је за мене демократија, барем оно што ја видим да је демократија.

Једини прави Срби, или бар ја мислим да су прави Срби, иако се често манипулише са тим појмом, су они који су на првим линијама. А ови што су остали у граду и шире, припадају само мафијашима или шпијунима. Једини они Срби који су од првог дана на првим линијама, њихова кривица за све ово што се дешава је најмања. Има их додуше и овде нешто, оних који су на радним обавезама, али веома велики број мафијаша је ту. Тачно имам осјећај да су најбољи Срби склоњени да би се могло све опљачкати и приватизовати, по мраку.

Држава која почива на мафији засигурно не може дуго да буде држава, и ако може да буде, то ће да буде кратко и крваво. Јер држава може да почива само на чисти.

Ни ово досад нису нас питали па не верујем да ће и одсад, а понајмање зависи од нас шта ће да буде. Једно су жеља а друго је стварност, то зависи од међународне констелације снага међународних фактора а много чега другог. Понајмање од нас зависи.

Људи насиједају на оне приче — треба жртвовати ово и оно, а једино што ови жртвују, жртвују наше достојанство, нашу част и најпоштенији дио српства. Ја се бојим да ако овако наставимо да гинемо да ће онај најбољи део Срба да погине и да је ово задњи српски рат! У Херцеговини је дозвољено да кажете шта год хоћете ако се слаже са оним што они кажу.

Ја могу да се не слажем са оним што кажете, можемо да полемишемо око тога, али да вас тучем за оно што се не слажем са оним што ви кажете и да вас називам издајником — то не може ни у једној земљи него у нашој! То је само једно ново једноумље које нам натурају.

О НАИВНОСТИ И НЕВИНОСТИ, 8

Још донедавно чинило се да барем у једном делићу нашег живота који се може означити као културни има реда, правила, дакле какве-такве сигурности и извесности. Таман посла. Такав луксуз да негде има законитости и норматива, ма како да смо до њих дошли, у овом времену право и лажног преиспитивања једноставно није могућ. Тако смо довели у питање и правилник, који нам је ваљао или барем солидно служио трећину века. У народу са недопустивим бројем неписмених и још већим процентом полуписмених појединаца, у моменту када би и најједноставнија анкета показала и доказала да ни старим правописом темељно не влада поприличан број тзв. интелектуалаца, у времену кад сасвим сигурно имамо пречих брига и недоумица (премда спадам у оне који језичка питања сматрају веома значајним), поступили смо, тврдоглаво и неодговорно, у свом стилу: донели смо **два нова правописа**. Нови разлог за свађе, поделе, политикантске игре, арбитражу са ко зна ког места, или напосто, безброј нових могућности за силовање језика.

Само наивни могу да поверују како ова усиљена правописна кампања почива на бризи о језику и његовом усавршавању и осавремењивању. Одакле суштиски дувају ови новонастали правописни ветрови најбоље показују искази неких језикословаца, који су на „округлом столу“ у Никшићу констатовали како је израда новог правописа текла под извесним, додуше незваничним патронатом српских министарстава културе и просвете. Немалу мучнину изазива и теза о народном јединству на бази екавице. Подсећа ме на ону коју сам осетила као гимназијалка, у бившој Босни и Херцеговини, када су мојој професорки српског језика, која је дошла из Србије и коју смо одлично разумели јер је умела да ради свој посао рекли да ће „они који зарађују ијекавску плату и једу ијекавски хљеб говорити ијекавски, и никако друкчије“ Ничег новог под капом небеском. Размена глупости остаје квалитативно и квантитативно иста, само се смер каткад промени. С истока на запад, са запада на исток.

ВУК УЈЕДИНИТЕЉ

Оно што никоме не полази за руком на овим просторима, ни у ком времену а у садашњем понајпре, догодило се, опет **Вуку Драшковићу**. Ујединио је српске „интелектуалце“ у бесу, звиждању, топтању ногама и млатарању рукама униформисао им је лице у живописне

Како ћемо писати право, поштујући три правописа, ако је још неке до писмености. Није Вук стао „мечки на рупу“ већ празноглавима у уснијане главе. Знамо ми, Марко Милошевићу, да твој отац није краљ, а да ти ниси принц. Само би нам још то фалило! Алекса Шантићу, опрости им јер не знају шта чине!

Пише: Љиљана ШОП

гримасе мржње, нетрпељивости, гнева, нетолеранције, инфериорности која верује да је супериорна самим тим што је колективна, масовна, дирљиво спонтана. Они исти који (свеједно да ли телом или духом присутни, у сваком случају креатори једне климе чију сибирску зиму живимо без шансе за топлијим данима) на свом првом конгресу нису видели дан и милиметар унапред, већ су у последњим данима Сарајева трабуњали о историјском догађају и његовом историјском значају, довољни себи да нешто прогласе историјом, навикли деценијама да су сви наши, дакле и њихови конгреси историјски, сада у Београду нису могли да одоле да не испишу још једну страницу мучне „историје“ примитивизма.

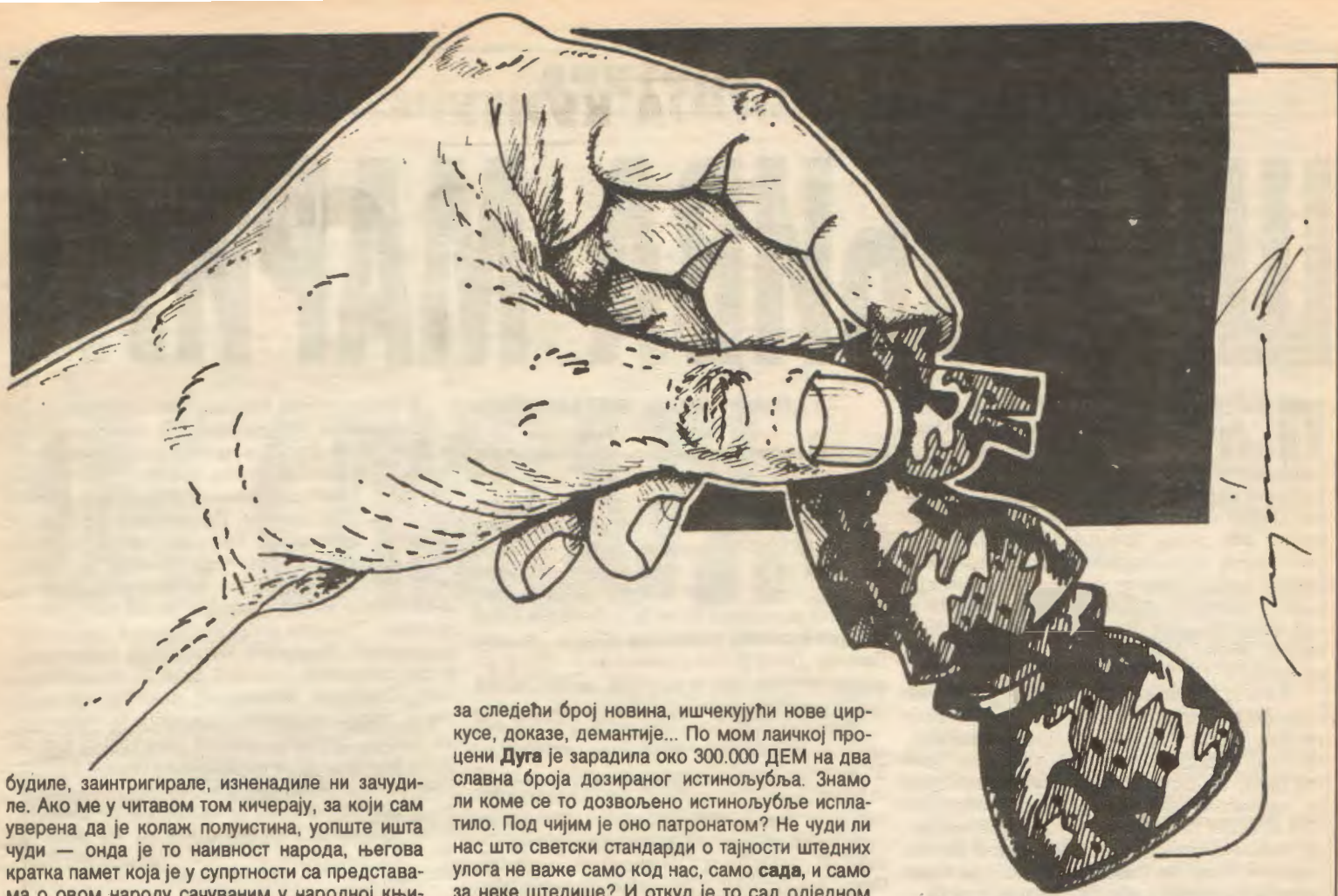
„Можда то и јесте права, велика и потпуна људска несрећа, кад је човек нем од гађења и укочен од стида због онога што други са њиме чине, тако да не уме и не може да брани своје право, него мора, поред тога што је жртва, да узме на себе изглед кривца“, написао је Иво Андрић. Камере су забележиле Драшковићев ироничан осмех, свест о томе да зна где је и шта га чека, упорност да упркос свему изрекне барем делић онога што мисли и осећа, па и прву изјаву која сведочи о самосвести с којом је Драшковић писац и политичар, „заправо наурио да стане мечки на рупу“ како народски овај гест квалификује Богдан Тирнанић у НИН-у. Можда. Мени се, међутим учинило да видим, иза ироничног осмеха и професионалне изјаве, иза самоконтроле и беспрекорног држања за јавност дубоки титрај гађења од ког би мржда и занемео да нема толико иску-

тва у сличним ситуацијама (нагомиланог за релативно кратко време). Учинио ми се да је готово опипљива она укоченост од стида због туђих поступака, и да је Драшковић снагом невиђене воље и ината, претвара у покрет, реч, осмех, одлучан да покаже како је и колико однос између појединца и сумњиве већине сложен, деликатан, мучан, али и могућ, морајући, лековит ако макар само за тренутак отрезни иједног појединца у табору масовика. Не знам да ли је, ико, макар пред собом, поцрвенео због оног колективног, еуфоричног, немислећег употребљавања екстремитета и гласних жица у „интелектуалне сврхе“. Као што не знам ни да ли нам је лакше или теже, боље или горе, када живимо са извесношћу да Бице и Раке Радовиће у Скупштину не изгласава само „јадни, неукки, збуњени народ“ већ и поприличан број наших историјских интелектуалаца.

Тајанствени су и лепо, чудни и опасни путеви мисли. Веома ме зачудило, а потом ми се и необично свидело што неко (господин Тирнанић), размишљајући о збитију које се одазива на име „Други конгрес српских интелектуалаца“ дума о **саборности** („...утопија о саборности која, премда њени заступници мисле другачије, представља одувек најслабију тачку свих наших идеалистичких националних програма“). Да ли лепота ове старе речи (саборност) указује на врлину, традицију, значај чина који је под њом подразумеван, и у духовним и у световним смислу, или осећај за традицију, врлину, неку друкчију историју која нам се данас чини узорном чистотом и моралне величине смештамо у реч **саборност**, па јој стога препознајемо и приписујемо лепоту и значај значења? Тек, реч је ту и Тирнанић је с правом употребљава за ову расаборену манифестацију, с правом у њеном изворном значењу и негдашњој историјској бременитости. Толико је у праву да осећам потребу да се извљавам што до дана данашњег нисам конгресност деценија ни у мислима а немоли у пракси идентификовала са вековима саборовања. Све сам језичке и значењске паралелизме позаборавањала, под свесно и свесно потиснула, али кад сам некуд ишла, ишла сам на саборе (видовдански, рецимо) а никад на конгресе. Захваљујем својој подврсти. А ето и могућног одговора зашто **они** интелектуалци нису били у Сава-центру, а **ови** јесу.

ДАФИНГЕЈТ ЦВЕТА — ПРЕДСЕДНИК ЈАЧА

Припадам реткима које Дугине истине из пера Љиљане Хабјановић — Ђуровић нису уз-

будиле, заинтриговале, изненадиле ни začуди-
ле. Ако ме у читавом том кичерају, за који сам
уверена да је колаж полуистина, уопште ишта
чуди — онда је то наивност народа, његова
кратка памет која је у супрности са представа-
ма о овом народу сачуваним у народној књи-
жевности, и његов трачерско-мазохистички
дух спреман да жртвује сопствену уштеђевину
е да би доживео сатисфакцију када сазна какви
су се све угледници и моћници послужили ње-
говим новцем. Комерцијализовано медијско
лукавство предочава се опљачканим наивцима
као тобожња храброст. Списак жртвованих со-
цијалиста пружа се заправо због компромито-
вања оних других, са провидном тезом како су
сви исти. Мамац је прогутан, циљ постигнут: ни-
ко тако вешто не манипулише менталитетом на-
ших људи као ова власт уз професионалну по-
моћ амбициозних новинара.

О чему заправо, између редова, психолош-
ки говори овај маратонски прилог, ово патетич-
но срцеотвореније српске мајке која кара про-
бране пасторке, након што је за сваки случај
издвојила Великог Сина без чијег покровитељ-
ства танане врсте не би ни могле да опљачка
оне силне колоне наиваца, сањара о брзој и ла-
кој заради, ловаца у мутном, као и слојева ос-
иромашених вођењем рђаве, катастрофалне по-
литике. Великом сину су биле нужне банке
оваквог типа: да финансира рат који нисмо во-
дили, брзе пруге којима се нећемо возити, по-
лицiju која ће нас тући, социјални мир који се
овде зачас купи баченим мрвицама хватаним у
понижавајућим редовима. Као што му, нарав-
но, није било нужно а ни мудро да и сам штеди
у тим пролазним и накарадним творевинама;
претпостављам да за његов капитал, неприкос-
новено тајан, има повољнијих и безбеднијих
места. Јесмо ли знали колико нам је имућан
председник пре него што је то постао? Знамо
ли ишта о томе данас? Смемо ли се то уопште
питати? Не, али ће нам зато једне веште нови-
не, онда када им то буде дозвољено и серви-
рано (а да режија буде узбудљивија под пре-
тњом подметања бомбе у јуначкој штампарији)
омогућити оргастично задовољство да завири-
мо у део астрономских иметака неколицине, и
од те рекла-казала посласице ће глални народ
недељама бити сит и последњи динар давати

за следећи број новина, ишчекујући нове цир-
кусе, доказе, демантије... По мом лаичкој про-
цени **Дуга** је зарадила око 300.000 ДЕМ на два
славна броја дозирањем истинољубља. Знамо
ли коме се то дозвољено истинољубље испла-
тило. Под чијим је оно патронатом? Не чуди ли
нас што светски стандарди о тајности штедних
улога не важе само код нас, само сада, и само
за неке штедише? И откуд је то сад одједном
срамота штедети у доскора најпатриотскијој
банци ове јадне земље?

И ко то још све, осим **Бране Црнчевића**,
идентификује себе са државом (какви држав-
љани таква и држава), и зашто се смејемо так-
вим изјавама кад знамо да они **јесу држава**
док председник (или председниковица) не ка-
жу другачије, и када осећамо на сопственој ко-
жи да то уопште није смешно?

Јад и беда. Отужно истинољубље и бесми-
сао демантија у хаосу подељених, завађених,
зависних и независних информативних систе-
ма, зависних и независних давалаца и примала-
ца информација. Шта бих, рецимо да **Дуга** или
ко други напише како сам и сама подигла коју
хиљадицу? Која би ме српска река опрала од
нечијег таквог истинољубља? А знам многе ко-
ји би са задовољством урамили такву „истину“.

Дафингејт цвета и још ће. А док ми бројимо
својој деци сладоледе председник више и не
броји слупане аутомобиле свога сина. „Тата се
љутио на првих петнаест слупаних аутомобила.
После те бројке више не обраћа пажњу“, каже
у интервјуу за празничне **Новости Марко Мило-
шевић**. „Уосталом, морате знати, мој отац није
краљ — а ја нисам принц!“

Знамо, Марко, како да не знамо. Само би
нам још то фалило, па да се упитамо колико ће
свемирских бродова слупати твој будући син!

УБИСТВО АЛЕКСЕ ШАНТИЋА

Није ме бринуло раније, а не брине ме ни
данас када појединац, у нападној жељи за ек-
сцентричношћу исказује било какав свој, истин-
ски или тобожњи поглед на свет. Идеје су иде-
је, и појединац има право на њих. Не делим их
на напредне и назадне (колико ли нас је на-
предних уназадило!), десне и леве, усређитељ-
ске и усмртитељске. Све су то само поштапа-
лице за систематизовање, распознавање, исто-
ријско класификовање, одређивање.

Хоће ли неко да буде комуниста или фашиста,
мизантроп или човекољубац, пацифиста или
ратник, одиста је његова ствар. Не смета ми
што се Хрвати враћају на кориенски правопис,
као ни што **Исидора Бјелица и Небојша Пај-
кић** промовишу своје **Српске драме** (право-
писни хаос пружа им ненормирано нормативну
подршку прве врсте). Не сметају ми ни промо-
ције са списком званица истомисљеника; не-
истомисљеници и онако не одлазе на скупове
који их иритирају, изузев ако су пусти радознал-
ци или скандалољупци. Све је то шаљиво и туж-
но, „оригинално“ и отрцано, већ виђено у ду-
гом кружењу идеја.

Али када се идеја, став, однос према нече-
му или некоме институционализују, озваниче,
именују — ствар постаје озбиљна, а одговор-
ност за чин и његове последице неизбежна.
Удружење Мостараца и пријатеља Мостара
„Алекса Шантић“ једна је од хиљада таквих ин-
ституција, јавних, обавезујућих, осетљивих, а
одлука коју су донели на годишњој скупштини
да се укидају дотадашња учлањења Хрвата,
Муслимана, Јевреја, Рома и других, те да се
асоцијација преименује у Удружење Срба из
Мостара — напросто је срамотна и недопусти-
ва. Њоме данас убијам све што је мислио, чи-
нио и о чему је певао Алекса Шантић и стајемо
иза једне геноцидне идеје какву у својој исто-
рији српски народ, ни делом ни мишљу, није за-
ступао. До данас. Зар заиста живимо у најго-
рем од свих времена које је икада Србима, до-
суђено и зар баш фашистичком опцијом мора-
мо да доказујемо свој идентитет и родољуб-
ље?

Алекса Шантићу, опросто им јер не знају
шта чине. Ако пак знају, не праштај и помози.

Христос васкрсе. А нама, **радећи** нам о
главама и разуму, упорно честитају Први мај
(по старом правопису).

ШКАКЉИВА МАРИЈА

Пише: Донка МИХАИЛОВИЋ

Понесен успехом серије о „Бијелом дугмету“ Милорад Вучелић бацио се свим жаром на усвајање Здравка Чолића, чија се певачка ватра опет разгорела. У тој музичкој и културној еуфорији директор РТС-а није ни стигао својим информативним емисијама обзавинити што рускиј пријатељ Чуркин мисли о „екстремној групи босанских Срба подлеглих ратном лудилу“. Није се ни штречно на увредљиву реченицу господина Драшковића „да и кад полуди на њему (Вучели) се то неће ни приметити“. Мирно је живео своје имунитетске дане чекајући „Сеобе“.

И док је Вук Драшковић, својим започетим говором на Другом конгресу српских интелектуалаца изазвао исте на ђипање, урликање, вређање и ударање по скупом инвентару Центра Сава, те ускратио Вучелићу задовољство да тај импозантни скуп репризира небројено пута на својој телевизији, са зумираним ликовима правих интелектуалаца Радована И Љиље Караџић, Биљане Плавшић, Радомира Смиљанића и осталих љубитеља пушака, топова и побијених Муслимана, Милорад Вучелић, одлучан да одржи говор на премијери „Сеоба“, изазвао је само звиждање само филмског света. Ко организује директне ТВ преносе својих јавних наступа, сам себи јаму копа...

Симо Гајин, познат као човек на коме се неће ни приметити да је умро, наставио је да проналази ексклузивне приче за свој ЗИП. Овог пута позабавио се генералом Роузом и непобитном чињеницом да је „генерал у Британији био НЕКА врста хероја“. Но, како је Симо сазнао, генерал је на неком прошлом задатку нешто забрљао, па га је неко нечим уценио и наредио да „конфронтира УНПРОФОР и Србе, стављајући отворено УНПРОФОР на страну Муслимана“. Потом је Симо обавештен да нас обавести како се „после неуспелог бомбардовања српских положаја око Горажда британска влада ОДРИЧЕ генерала Роуза“.

Симин ЗИП није остао имун ни на нови медијски поклич — списак, списак, списак. Марија Ч. Митровић, као суптилна жена и професионалан новинар, уприличила је суптилан и професионалан прилог о шкакљивим и гримизним Дафининим тајнама. Главно, како рече Марија, је то што су управо они који су у изборној кампањи блатили Дафимент банку као главног финансијера СПС-а, били и једини који су изнели хиљаде марака по затварању исте банке. По Марији чувени списак објављен у „Дуги“ садржи тек шест имена, а прво и најбитније, да чује цела Србија је име Данице Драшковић, па имена њене браће, па нешто мање важни Зоран Ђинђић и Борђе Танић и, на крају, да извади ствар, поштени добротвор Аркан. Зашто Марија није прочитала и имена Груденке, Бакочевића, Мимића, Божовића, Кертеса, Контитића, остаће тајна само за имбецилне.

Око Дафминет случаја и објављених признаница без печата озбиљно се заузела ТВ Политика, данима доводећи пред свој аудиторијум „штедише са списка“. Најбољи је био Бра-

на Црнчевић тврдећи да је објављивање списка са ЊЕГОВИМ именом гнусан напад на државу и да је „Дуга“, чији је уредник толико година, „гадан, прљав и жут“ часопис. Централменски је изволео рећи да је Љиљана Хабијановић-Буровић, новинарка којој је „запала“ Дафина, „госпођа која умишља да је велики новинар, госпођа која је залутала, сасвим нерепрезентативна у интелектуалном смислу.“

Након оволико интелектуалаца и интелектуалног деловања, нове емисије на НТВ „Студио Б“ изгледале су боље него што створно јесу. ТВ издање „Борбе“ подсећа на већ постојећи Видео недељник, а „Мој ТВ дневник“ обећава интересантне приче интересантних гостију. Судићи по првом госту „ТВ дневника“, новинару Петру Јањатовићу, у дневничке белешке биће уношено много више сећања него дневних збивања. Паметним људима у овој тужној Србији мало шта може да се „деси“, а право да тупе о пролећу, цвећу, туширању и пејџеру одузела им је Мира Марковић.

У ВИН-у Милета Продановић позабавио се „партизанским“ споменицима на Калемегдану којима „фале главе“, кукастим крстовима исцртаним преко Споменика захвалности Француској, те стварно „дилетантски изведеној бисти“ Милоша Црњанског. Продановићева тајна жеља — Калемегдан Београђанима и макар мало културе у главном граду небеске Србије, неће се остварити све док интелектуалац Смиљанић буде могао слободно да се шета тим стазама. Поводом десетогодишњице „суђења шесторици“, Павлушко Имширевић подсетио је све заборавне гледаоце, да је 10. децембра 1984. Слободан Милошевић разаслао циркуларно писмо члановима комунистичке партије да подрже оптужницу против оних који су тражили демократију, вишепартијски систем и остале слободоумне глупости. Зато им је и суђење. За разлику од њих, Слоба је тражио власт, кућу на Дедињу, моћ, рат и зато му није суђење. Али, ко чека, тај дочека! Слоба је сачекао све што је желео, сад ми чекамо њега...

МАЛА СРБИЈА

КО ЈЕ КО У СКУПШТИНИ СРБИЈЕ?

Уз буџет, на последњем скупштинском заседању усвојено је, на основу реплика, и мноштво надимака.

Тако сада Радована Радовића зову „ГВОЗДЕНИ КОЊ“ (прозвао се на излагање Томе Николића, који је констатовао да су грађани Крагујевца заборавили како изгледа воз, па га се плаше и мисле да је реч о гвозденом коњу); „НАПУДЕРИСАНИ СЕЉАК“ (аутор ове синтагме је посланик СПО-а Мика Влаовић) и „МАНЕКЕН“ (Радовић је сам себе овако прозвао, пошто је тврдио да и сељаци нису више оно што су били, те се не купају само једном годишње, кад падне киша, већ су сви лепо као манекени).

Неки га „вичу“ и као „ПОЛУТКУ“, односно „МАРКИЗА ДЕ САДА“ (ауторско право на ова имена има ваш извештач са „лициног места“).

После реплика са Радовићем ни Тома Николић није остао без надимка. Ако је до сада био „КАМЕНА ФАЦА“, од сада га зову „ХЕЛЕНСКА ФАЦА“, јер му је Радовић рекао да личи на тројанског коња.

Жарко (ИВО ЛОЛА) Јокановић је, по сведочену колеге Пере Лазича добио надимак „ТЕТКИНО ЛУЧЕ“. Аутор је, веровали или не, нико други до Бранка Јешић, најближа клупска колегиница Наташе Гаћеше, миљенице младог новодемократе.

КО ШТА И КО КОМЕ

На скупштинском заседању госпођа Нада Поповић-Перишић чита „ELLE“. Обнавља језик и моду, кад се већ није дочепала места директорке Културног центра у Паризу.

Хигијеничар посланичке групе СПС-а, Милорад Вучелић не преза од заседа по скупштинским тоалетима. Настојећи да прикупи довољан број својих посланика који би гласали против амандмана Милана Миковића на закон о порезу на имовину Вучелић је буквално из WC „привео“ једног социјалисту. Несрећник је ушао у салу сав блед и ознојен, закопчавајући отворени „доказни материјал“ на панталонама. Није смео да противречи побеснелом Вучелићу, који се пет минута пре ове клозетске акције добрано извикао на министра Унковића, јер је овај наводно заговарао социјалисте у ресторани. У општој гужви око сабирања посланичког клуба СПС-а, замало да настрада и Милан Божић (СПО). Помажући Вучелићу да прикупи заблуделе овчице, Бата Живојиновић, рече Божићу: „Улази, гласање је!“. Запрепашћени Божић му брзо одговори: „Имам ја право да останем у холу. Нисам Вучелићев“.

Стручњак за заседе друге врсте је и др Весна Пешић. У два наврата, она је на самом излазу из скупштинске сале сачекала најпре званичног министра полиције — Зорана Соколовића, а затим и министра у сенци — Радмила Богдановића, засуваши их питањима о недавним случајевима кршења грађанских права и отмица грађана Србије. Богдановић је био лу-

кавији па је рекао да је већ предузета акција, а када га је Весна демантовала констатовао је да је то „онда друга ствар“ и — отишао.

Соколовић се брже изнервирао (има танке живце, јер је „са југа“, а „не са ладу“) и рекао: „Докле ћете да ме јурите по ходницима са тим случајевима људских права? Свако има право на своје мишљење. Ви мислите своје, ја ћу своје, а новине нек пишу своје“. Гледајући како одлази, Весна, више за себе, рече: „Ја као нека досада — кад већ не могу да добијем јавни одговор, чекам их у заседи“.

Радмило Калчевић, посланик СПС-а из Зајечара, иначе адвокат, био је веома озлојеђен излагањем колеге Боривоја Боровића (СПО), па је са скупштинске говорнице констатовао да је Боровић препотентан. После Боровићеве реплика повређени Калчевић је изашао у хол испред скупштинске сале да се, уз цигарету, смири. Пришао му је Мирослав Милутиновић (СПО) и узгред приметио: „Калчевићу, чуди ме да ништа ниси одговорио Бори, који је у реплици рекао да је он можда ПРЕПОТЕНТАН, али си ти ИМПОТЕНТАН“. Запрепашћени Калчевић је промуцао: „Зар је то рекао, Ја сам био толико узбуђен да нисам чуо шта је све говорио?“. Покуњено се вратио у салу и више није излазио за говорницу.

Мирослав Милутиновић је, сем ове интервенције имао и неколицину других.

На састанку комисије за побољшање услова рада у Скупштини, Слободан Дугалић, посланик СПС-а из Краљева је рекао: „Кад би ја био потпредседник Скупштине, обезбедио бих скупштини на дар једну трафо-станцију, јер радим у Електропривреди.“ Мирослав му је одговорио: „Господине, ми већ имамо Воју Михаиловића, те ја у његово име обећавам да ће он дати прилог Скупштини, пошто ради у фирми која добро послује са папирном конфекцијом. У његово име, дајем вам реч, да ћемо обезбедити више бесплатних паковања папирних пелена!“.

На састанку једне друге комисије, комисије за пријем електронике, сви окупљени социјалисти су инсистирали да се што пре почне са радом и не сачека долазак члана те комисије, др Пала Шандора, јер он увек има „опаке примедбе“.

Мирослав Милутиновић је констатовао: „Дакле, радије би звали оне са Пала, него сами сачекали Пала!“

Када је, нешто касније, један социјалиста почео да кука о општем сиромаштву и беди социјалистичке већине, агилни Мирослав се насмејао и рекао: „Шта кукате, кад се зна да СПС има страховиту лову. Све што сте зарадили, зарадили сте уз страх — било свој, било туђ!“.

ЈЕДНА ЉУБАВНА ПРИЧА —

Из кругова блиских Новој демократији, сазнајемо да је и на интимном плану остварена Влада народног јединства СПС-а и Нове Де-

мократије — Покрета за СПС.

Жарко Јокановић је Наташи Гаћешу, поред цвећа за рођендан (ваљда ружа), пригодио и две, сасвим нерођенданске вечере. Незахвалница мала је отишла са Перчевићем у Грчку те се младић патио и певао „Тек је дванаест саати“, све до последњег дана скупштинског заседања, када се Гаћица вратила. Није помогло ни тешење старије колегинице Бранке Јешић, која је, у пролазу, Жарка помиловала по коси, и рекла: „Луче теткино“

ЈЕДНА ПСИХИЈАТРИЈСКА ПРИЧА

Кад је сазнала да се посланик СПО-а, свештеник из Крушевца Петар Јараковић, на захтев црквеног врха, повлачи из Скупштине, посланица СПС-а, неуропсихијатар Славица Ђукић се осмелила да му приђе и упита: „Ви сте свештеник. Све ми је јасно, али не схватам како сте могли да се определите за СПО?!“.

Свештеник Јараковић је добро погледао и одговорио: „Није чудно што сам се ја као свештеник определио за СПО. Оно што је чудно је како сте се ви, као психијатар, определили за СПС“.

КО ЋЕ КОГА НА СУД?

Прича се да ће г. Човић тужити др Веселина Павићевића (СПО) за тешку увреду. Најме, Павићевић је у оквиру закона о општинама споменуо и Човића, приметивши да је он „мали београдски фирер“. Оно што се не зна је, да ли ће га тужити због оног „МАЛИ“, или оног „ФИРЕР“.

Група грађана је већ протестовала због реченице коју је Вук упутио Вучелићу: „ВИ, господине, и кад бисте полудели, то се на вама уопште не би приметило!“. Грађани сматрају да је то потпуна неистина, јер се све већ јако добро примећује.

Бинђић и Вучелић припремају осветнички акт (поштено, а можда и заједнички) против Павла Аксентијевића, који, при сваком њиховом говору, прелази у први ред, и довикује: „Дикција! Пазите на дикцију!“.

КАД СОЦИЈАЛИСТА ПРИМЕТИ

Док су посланици Демократске странке причали у холу, један социјалиста у мимоходу рече: „Види како се распознају ови Бинђићеви и ови Мићуновићеви. Бинђићеви муцају и машу рукама, а Мићуновићеви се смешкају и држе једну руку у џепу, као Бора Кузмановић!“.

Ваш извештач,
Александра Јанковић

ПУТАЊА ЈЕДНОГ АУТОМОБИЛА

ИСПАРИО

Забележио: Војкан РИСТИЋ

И легална отимачина, овде је патриотска категорија, и другачије не може да буде, у шта нас је уверио и случај **Ђорђе Костадиновића** из села Каменица код Неготина. Он је у јануару 1992. године, непосредно пред рат у Новој Били код Травника преузео возило марке „Ауди 100“ 2,5 ТД, које је уз све папире купио од власника Давида Кокаловића из Скендер Вакуфа. На путу између Брчког и Бјељине, око 22 сата зауставља га патрола милиције и тражи документа. Костадиновић им показује сва документа. „Међутим, то није било довољно, па сам приведен у станицу јавне безбедности у Бјељини где сам провео целу ноћ уз образложење милиционара да ме држе јер „проверавају порекло аутомобила“. Из милиције сам пуштен сутрадан око поднева, уз потврду о привременом одузимању возила. Мој, „ауди“ је остао код њих, иако у потврди нема ни речи због чега ми се аутомобил одузима“ — објашњава Костадиновић.

Врло брзо почиње рат у Босни. Ту се прекидају сви могући ланци информација о судбини одузетог аутомобила. Па ипак, Костадиновић не одустаје. У септембру 1992. године поново одлази у Бјељину где га дочекује информација да је ауто који је њему одузет пререгистрован на СУП Бјељина са регистарском табличом М 150—01 и да је он „власништво тамошње милиције. Али, „Ауди“ није више у Бјељини у међувремену он је уступљен Министарству унутрашњих послова Републике Српске на Палама. О томе постоји потврда од 17. августа 1992. године.

У потрази за разлозима, који су милицију из Бјељине овластили да поклати његов аутомобил Ђорђе Костадиновић се обрео и у основном Јавном тужилаштву у Бјељини где је затражио додатне разлоге за овакав поступак, јер је и даље располагао само потврдом о привременом одузимању возила. „Литао сам их да ли ће против мене бити покренут или не кривични поступак, с обзиром да је „Ауди“ отишао на другу адресу“ — каже Ђорђе. У бјељинском тужилаштву, издају му документ на основу увида у спис овог тужилаштва који је већ био адактиран, јер је на основу извештаја милиције, али и од стране тужилаштва, „констатовано да нема основа за покретање било каквог па ни кривичног поступка у односу на Костадиновић Ђорђа“. У овом обавештењу које је потписала Надежда Милошевић основни Јавни тужилац САО Семберија и Мајевице стоји и то да је Костадиновић „на легалан начин купио поменути аутомобил“. На легалан начин купио, а на нелегалан начин му је одузет, без и једног правог разлога за то.

Са овим документом, несудбени власник луксузног аутомобила одлази и у милицију у Бјељини где разговара са инспектором за сузбијање криминала који га позива да за седам дана поново дође како би му аутомобил био враћен. Када је Ђорђе након седам дана поново допутовао у Бјељину, уместо аутомобила са-

чекао га је тзв. „министар унутрашњих послова“ САО Семберија и Мајевица са реченицом „да би у неким срећнијим временима ауто припадао њему, али овако он је сада њихов“. Препоручио му је да ауто који је поклоњен паљанским милиционарима може да потражи једино преко суда. Не желећи да се одрекне наде да ће успети да „Ауди“ пронађе Костадиновић се обратио на више адвокатских адреса од Неготина до Београда, али ни један адвокат није прихватио овај његов случај.

Ових дана прича око отетог аутомобила у патриотске сврхе, добила је нову димензију.

ДРЖАВНИ ВОЗАЧ

Познати српски хиперпатриота, хумориста, „српска мајка“, инкарнација државе, заштитник васколиког српства, нестраначки посланик СПС-а, љубитељ вискија и покера — Брана Црнчевић готово панично и врло неспретно покушава да демантује сопствену умешаност у аферу „Дафинагејт“. Госпођа Милановић је само јавно саопштила оно што је одавно познато — да је г. Црнчевићу за потребе Матице Срба и исељеника Србије даровала милион и по немачких марака. Шта се са тим новцем, даље догодило, велика је мистерија, јер г. Црнчевић демантује чак и да га је примио.

Да је такво игнорантско понашање Црнчевића према конкретним доказима њему одавно својствено, може да посведочи и следећа прича.

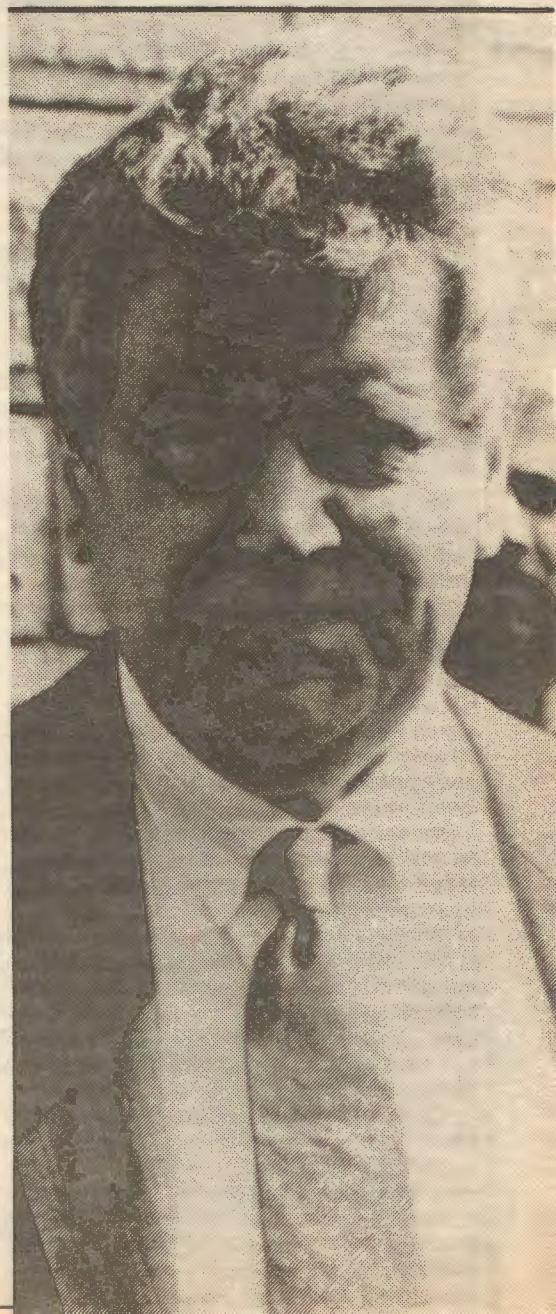
Брана Црнчевић је неколико година писао колумну у „Дуги“. Власник издавачке куће „Белетра“ Тихомир Павловић предложио му је да сакупи те текстове и објави их у форми књиге, коју би његова кућа затим издала. Црнчевић је ту понуду прихватио и на име аванса примио је те, 1989. године, три и по хиљаде марака. За све време док је уверавао Павловића да још увек „лица“ рукопис, Црнчевић је користио његов аутомобил и бензин и преваљивао по неколико стотина километара. Црнчевићево „завлачење“ потрајало је шест месеци, и у том је дошао Октобарски сајам књига.

Тихомир Павловић се пред штандом „Алтере“, конкурентске издавачке куће, готово шокирао јер имао је шта да види:

Тек одштампана књига Бране Црнчевића „Српска посла“ стајала је на најистакнутијем месту.

Треба ли уопште напомињати да Црнчевић никад није вратио примљени аванс, нити је наредно потрошено гориво за личну возњу. Моралу г. Црнчевића — већ не треба никакав коментар.

Након скупштинске расправе у српском парламенту везане за крађу и отимачину возила Костадиновић сазнаје да се скоро годину дана његов „Ауди“ под другим регистарским таблицама вози улицама Зајечара. И поред свих напора није успео да га пронађе. Очигледно да је аутомобил тотално променио идентитет како га његов прави власник не би препознао. Функционисање криминалних путева, од Пала до градова широм Србије, којима се возе отета возила, је одлично, насупрот радницима милиције који представљају као што се примећује и у овом случају главну карику за прикривање криминала, а не за његово отуђивање.

ЖИВОТ НАШ ДАНАШЊИ

Сер Оливер међу Србима

КАБАРЕ

Кабаре познатог глумца Милана Гуговића који је емитован на ТВ Политици, скинут је са програма после само четири приказане емисије новог циклуса.

Пре сваког приказивања, прилоге је прегледао главни уредник ТВ Политике Александар Тијанић. Гуговић је као аутор кабареа намеравао да у једној тачки пародира промоцију књиге „Одговори“ др Мирјане Марковић, супруге председника Републике. Када је Тијанић на студијском монитору видео тај прилог, кажу да је пребледео и кратко саопштио:

— Ово не може да иде!

Познат као веома принципијелан човек, Гуговић је инсистирао да се прикаже и тај скеч или ће прекинути даљу сарадњу са ТВ Политиком.

Тијанић је био неумољив, а гледаоци ТВ Политике остали су прикачени за врло популарни шоу-програм и објашњење — зашто је изненада престало приказивање „Кабареа“ Милана Гуговића.

Видећете га ту, крај вас, данас, сутра, за месец дана. Биће ту, у трамвају, тролејбусу, ходаће паралелно са вама. Његова је прича снажна, попут коприве жеже. У његовој сте моћи за трен. Он попут пијавице сише вашу енергију, али тако да ви то не осећате. Радујете се да му подарите нешто „од срца“.

Причам вам о мом пријатељу Кокију кога сматрам прототипом ових сулудих времена. Он је лек за болест кризе, он је рецепт за пуни, прави живот. Коки је младић без запослења, средње висине, у неком рокерском стилу, али тако да не упада у очи превише. Црно је његова боја. Занимање — мувара, лажов, исцедитељ пуних новчаника, Робин Худ данашњице. Улица и број — непознати и непостојећи. Миљеник старијих дама, вредан и послушан дечко „за пиће“ и још који „мали дар“. Уметник у свом послу.

Срећем га увек случајно, увек у трку. Попијем еспресо или вотку на трен и он је већ отишао даље, у неку нову причу. Његови се путеви рачвају од беде, стања безцигаретно-беспаричног до вечера у Хајату и рент-а-карових мерцедеса. Увек центлмен, обожаван од бакица на Каленићу којима даје огромне бакшише. Љубимац малих људи, омражен у свету кравата. А њих баш пикује и напада. Никад борба, крв, псовке... Никад. Његов је мото „Реч руши све“.

Волим да га слушам. Схватам колико смо наивни и колико је мало потребно да почнемо да се понашамо као кретени а да тога нисмо свесни. Кроз његове приче видим да и није чудо да је овај народ спреман на све ово што и живи. А мој пријатељ Коки најслађе заврће „интелектуалце“, људе са обавезним силним „титулама“, краватом и шими ципелама које су напред тако чудно изборане (узрок — прешироко стопало гудурастог типа ухваћено у италијанску кожу), људе којима свака реченица почиње са „Ја“. Њих Коки назива „дезертом“, и слатко их прождире.

Систем рада: Он најпре будућег „пацијента“, добро упозна, поистовећујући његов проблем, тренутно стање, професију, са својом. Некако у стилу „ми колеге“. Одмах после тога разговор се шири на узајамну корист и помоћ. Ту настаје почетак Кокијевог рада. Он увек и искључиво иде на људску слабост да не могу да одоле парама, могућности да се оне лако зараде. Једноставно, он исприча једну од својих прича у којој му, готово редовно, недостаје само још 500 до 2000 марака да заврши одређени бизнис који је гарантовано већ успео. Ту се онда показују папири, печати, све живо, како би „пацијент“ био потпуно сигуран да је све то сушта истина. Ако случајно не упали (мада ретко), игра се наставља сутра на радном месту „пацијента“ где Коки склапа познанство са особљем, секретарицом, ту је и кафа за жену, чоколада за дете... све лепо и шарено. Корак пред скоком. Оног трену кад добије новац још је дражи — ту је његов телефон, ако тренутно није ту, ево телефона жене, мајке, број личне

карте, регистрација... Наравно, непријатно вам је да све то проверавате, јер види се да је поштс: младић. Онда испари. Дим. Ветар.

Мирни сте, верујете, али сваког новог дана сумња је све јача, зовете га. Грешка, други број — грешка, откривате да број личне карте није постојећи, кола... смешно... Постајете један у низу.

Ипак, радује ме јер од сваког „лова“ Коки увек одвоји мало пара за сиромашне људе, зна да да све за децу, несебично подели све са пријатељима.

Кокија сам срео у ноћи ултиматума. Био је насјеман и раздраган. Позвао сам га на кафу. Код мене, у атмосфери ишчекивања ултиматума, питао сам га како може да ништа око себе не примећује, како да је све то тако далеко од њега. Рече ми: „Док има ћуретине, биће и подварка“. Што се више множе безлични људи на безличним местима са безличним краватама, тако је он моћнији, каже. Кад је најгоре, тад је најбоље. Питам га за рецепт. Како бити насмејан нон стоп као он? Како са лакоћом звизнути такси, платити букет ружа...

На све то Коки се само смешка. Равнодушан и хладан као шприцер у чаши пред њим. Дневна политика, дани Д и ноћи Н, њега се не тичу. Он нема подочњаке и не брине га плата којом само струја може да се плати. Њега не брину „интелектуалци“, они га увесељавају.

Ноћ Н, као ни дан Д после тога нису били шокантни, тако да сам узалуд носио огромно бреме умора од непрославене ноћи. Враћајући се са посла смлавлан од гужве у превозу, угледах га на трен у таксију са једном лепом плавушом. Није ме видео. Смејао се.

Горан Варшавски

РУСКО АМЕРИКАНСКО СРПСКА БАНКА

РАС БАНКА АД.

Београд Српских владара 24/2

тел: 688-805, 683-979

факс: 682-809